

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych

Spis treści

1. WPROWADZENIE	1
1.1 CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE WIELISZEW	1
1.2 CELE I PYTANIA BADAWCZE.....	3
1.3 ZASADY.....	4
2. METODOLOGIA	5
2.1 PROCEDURY METODOLOGICZNE	5
2.2 DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ.....	7
2.3 FORMULARZE WYWIADÓW	8
3. GMINA WIELISZEW - PODSTAWOWE INFORMACJE	8
3.1 NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE.....	8
3.2 UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE.....	10
4. PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ W GMINIE WIELISZEW	11
4.1 POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY I POMOC SPOŁECZNA.....	12
4.1.1 Polityka prorodzinna.....	12
4.1.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew	17
4.1.3 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych.....	24
4.2 PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA	26
4.2.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców	29
4.3 WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH	34
4.3.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców	36
4.3.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych.....	40
4.4 EDUKACJA PUBLICZNA.....	41
4.4.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców	43
4.4.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych.....	46
4.5 PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU	48
4.5.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych.....	50
4.6 KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA	51
4.6.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców	56
4.7 AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	60
4.7.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców	62
4.8 OCENA I PRIORYTETOWOŚĆ DZIAŁAŃ	65
4.8.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców	66
4.8.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych.....	71
5. WNIOSKI I REKOMENDACJE DLA GMINY WIELISZEW	72
6. KWESTIONARIUSZE	95

1. WPROWADZENIE

1.1 CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE WIELISZEW

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych jest dokumentem o fundamentalnym znaczeniu dla efektywnego planowania i dostarczania usług społecznych na poziomie lokalnym. W ramach tego dokumentu przeprowadzona zostanie kompleksowa analiza potrzeb społeczności lokalnej oraz identyfikacja istniejącego potencjału w zakresie usług społecznych. Celem diagnozy jest dostarczenie informacji, które posłużą jako podstawa do opracowania strategii rozwoju i doskonalenia systemu usług społecznych.

Podstawą prawną dla diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z tą ustawą, zadaniem organów administracji publicznej jest monitorowanie potrzeb społecznych oraz planowanie, organizowanie i świadczenie usług społecznych, które mają na celu wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym osób starszych, osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych, rodzin wielodzietnych oraz innych grup wymagających wsparcia.

W kontekście diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej warto zaznaczyć istotną rolę Ośrodka Pomocy Społecznej, który 1 stycznia 2025 roku został przekształcony w Gminie Wieliszew na Centrum Usług Społecznych (CUS). To instytucja zajmująca się świadczeniem różnorodnych usług społecznych na poziomie lokalnym. Jest to miejsce, w którym mieszkańcy mogą uzyskać wsparcie, informacje, poradnictwo i pomoc w rozwiązywaniu różnorodnych problemów życiowych. CUS odgrywa kluczową rolę w identyfikowaniu potrzeb społeczności lokalnej, koordynacji działań oraz współpracy z innymi instytucjami i organizacjami społecznymi.

Przeprowadzenie rzetelnej i trafnej diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej wymaga uwzględnienia kilku kluczowych czynników:

- Diagnoza powinna być wieloaspektowa, biorąc pod uwagę różnorodne uwarunkowania i przejawy kondycji społeczności lokalnej. Powinna dostarczać wiedzy zarówno na temat potrzeb społecznych, jak i zakresu oferowanych usług społecznych.
- Diagnoza powinna mieć charakter kompleksowy, uwzględniający szeroki zakres działań usługowych organizowanych przez gminę.

- Należy wykorzystywać różnorodne metody badawcze, które zapewnią wnikliwą analizę i zrozumienie potrzeb społeczności lokalnej.
- Partycypacja społeczności lokalnej powinna być zapewniona, umożliwiając jej udział i wpływ na przebieg i rezultaty diagnozy.
- Diagnoza powinna być praktyczna i dostarczać władzom gminy informacji istotnych dla planowania usług społecznych.

W opracowaniu diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej posłużymy się zarówno teoriami socjologicznymi, jak i definicjami z zakresu pracy socjalnej. W teorii socjologicznej istotnym pojęciem jest społeczna potrzeba, która odnosi się do braku lub niedoboru pewnych dóbr, usług lub zasobów społecznych. Definicja ta jest kluczowa dla analizy potrzeb społecznych, gdyż pozwala nam zrozumieć, w jaki sposób społeczność lokalna doświadcza różnorodnych problemów i wyzwań.

Z kolei z perspektywy pracy socjalnej Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych ma na celu identyfikację indywidualnych i społecznych problemów, które wymagają interwencji i wsparcia ze strony profesjonalistów. Praca socjalna opiera się na zasadzie holistycznego podejścia, uwzględniającym nie tylko indywidualne potrzeby, ale także kontekst społeczny, ekonomiczny i kulturowy, w którym mieszkańcy funkcjonują.

W dalszej części diagnozy, dokładnie przeanalizujemy sytuację społeczności lokalnej Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych. Skoncentrujemy się na identyfikacji i analizie potrzeb różnych grup społecznych, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, dzieci, młodzież, osoby bezrobotne czy rodziny wielodzietne. Przeanalizujemy dostępność istniejących usług społecznych, ich jakość oraz ewentualne luki czy braki w ich dostarczaniu.

Na podstawie zebranych danych i analizy przeprowadzonej w ramach diagnozy, opracujemy rekomendacje dotyczące doskonalenia systemu usług społecznych w Gminie Wieliszew. Naszym celem jest stworzenie efektywnego i zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, który odpowiada na rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej. Diagnoza ta stanowi ważny krok w procesie doskonalenia usług społecznych i budowania silniejszej, bardziej inkluzywnej i zrównoważonej społeczności lokalnej.

1.2 CELE I PYTANIA BADAWCZE

Cele badawcze Diagnozy Potrzeb i Potencjału Społeczności Lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Wieliszew skoncentrowane są na kompleksowej analizie i zrozumieniu potrzeb społecznych oraz identyfikacji potencjału społeczności lokalnej w kontekście świadczenia usług społecznych. Głównymi celami tej diagnozy są:

- **Zidentyfikowanie i opisanie głównych potrzeb społecznych społeczności lokalnej:** celem jest dokładne zrozumienie różnorodnych potrzeb społecznych wśród mieszkańców Gminy Wieliszew. Badanie ma na celu uwzględnienie różnych grup społecznych, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, dzieci, młodzież, osoby bezrobotne czy rodziny wielodzietne oraz identyfikację ich unikalnych potrzeb w zakresie usług społecznych.
- **Analiza dostępności i jakości istniejących usług społecznych:** celem jest ocena dostępności i jakości istniejących usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew. Badanie ma na celu zidentyfikowanie luki lub braki w świadczeniu usług, a także ocenę skuteczności i efektywności istniejących programów i inicjatyw społecznych.
- **Identyfikacja potencjału społeczności lokalnej:** Celem jest zbadanie zasobów, kompetencji i możliwości społeczności lokalnej w kontekście świadczenia usług społecznych. Badanie ma na celu identyfikację istniejących inicjatyw społecznych, organizacji pozarządowych, wolontariatu i innych form zaangażowania społecznego, które mogą przyczynić się do wzmocnienia i rozwinięcia systemu usług społecznych.

Pytania badawcze, które zostaną podjęte w ramach Diagnozy Potrzeb i Potencjału Społeczności Lokalnej, obejmują, ale nie ograniczają się do:

- Jakie są główne potrzeby społeczne różnych grup społecznych w Gminie Wieliszew w zakresie usług społecznych?
- Jakie są istniejące programy i inicjatywy społeczne realizowane na terenie Gminy Wieliszew, a także jakie są ich efektywność i skuteczność?
- Jakie są luki i braki w dostępności i jakości istniejących usług społecznych w Gminie Wieliszew?
- Jakie są zasoby, kompetencje i możliwości społeczności lokalnej w zakresie świadczenia usług społecznych?
- Jakie są potencjalne obszary współpracy pomiędzy sektorem publicznym

a organizacjami pozarządowymi w celu poprawy świadczenia usług społecznych?

- Jakie są rekomendacje dotyczące doskonalenia systemu usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew?

W ramach badania zostaną podjęte odpowiednie metody i techniki badawcze, takie jak analiza dokumentów, wywiady z kluczowymi interesariuszami, badania ankietowe, obserwacje terenowe i analiza statystyczna danych. Przeprowadzenie diagnozy pomoże w opracowaniu kompleksowego raportu, który będzie stanowić podstawę dla dalszych działań mających na celu doskonalenie systemu usług społecznych i zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej w Gminie Wieliszew.

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych jest przeprowadzana na okres 5 lat. Może podlegać aktualizacji w przypadku istotnej zmiany wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych

1.3 ZASADY

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych opracowywana została z uwzględnieniem następujących zasad – zgodnie z wytycznymi broszury pt. *Diagnoza Potrzeb i Potencjału Społeczności Lokalnej w zakresie usług społecznych*, przygotowanej przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej¹:

- wieloaspektowość – uwzględnienie różnorodnych uwarunkowań;
- kompleksowość – uwzględnienie szerokiego zakresu usług organizowanych przez gminę, tj. takich obszarów jak:
 - ✓ polityka prorodzinna i wspieranie rodziny;
 - ✓ system pieczy zastępczej;
 - ✓ pomoc społeczna;
 - ✓ wspieranie osób z niepełnosprawnością;
 - ✓ edukacja publiczna;
 - ✓ przeciwdziałanie bezrobociu;
 - ✓ promocja i ochrona zdrowia;

¹ D. Bazuń, J. Frątczak-Müller, M. Jaskulska, M. Kwiatkowski, A. Mielczarek-Żejmo, *Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych*, Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020

- ✓ edukacja publiczna;
 - ✓ kultura, kultura fizyczna i turystyka;
 - ✓ pobudzanie aktywności obywatelskiej;
 - ✓ mieszkalnictwo;
 - ✓ reintegracja zawodowa i społeczna.
- zróżnicowanie metod badawczych – łączenie analiz jakościowych z ilościowymi, danych zastanych z wywoływanymi, stosowanie różnego rodzaju technik;
 - partycypacja - uczestnictwo reprezentantów kadry centrów usług społecznych i innych przedstawicieli gminy w diagnozie, zastosowanie metod i technik umożliwiających włączenie społeczności lokalnej w opracowywanie diagnozy;
 - praktyczność - dostarczenie władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych z zestawem rekomendacji.

2. METODOLOGIA

2.1 PROCEDURY METODOLOGICZNE

Istotą badania było poznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dorosłych mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji pomocowych Gminy Wieliszew. Włączanie w proces diagnozy przedstawicieli różnych środowisk umożliwia przyglądanie się potrzebom w zakresie usług społecznych i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw.

Przez metodę badawczą rozumie się system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe, które są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych, zależnie od potrzebnych danych. Badacze jakościowi skupiają się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach, szukając odpowiedzi na pytania "jak?" i "dlaczego?". Ich celem jest zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Badania tego typu nie mogą być uogólniane na całą populację ze względu na niewielką liczbę badanych. Natomiast metody badań ilościowych korzystają głównie z liczb i odpowiadają na pytania "ile?" i "jak często?". Przeprowadzane na większą skalę, ich wyniki mogą być uogólniane na całą populację.

W ramach diagnozy, oprócz danych ilościowych i jakościowych, odwołano się do teorii socjologicznych, które stanowią podstawę dla zrozumienia społecznych uwarunkowań, zachowań i potrzeb oraz lepsze zrozumienie kontekstu społecznego, w którym realizowana jest Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. W badaniach zastosowano różnorodne techniki i metody badawcze. Pozwala to na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Łączenie jakościowych i ilościowych metod oraz technik badawczych pozwala na uzyskanie wszechstronnego opisu i wyjaśnienie zjawisk związanych z potrzebami i potencjałem wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

W celu spełnienia wymogu łączenia metod i technik badawczych podczas opracowywania Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Wieliszew zastosowano następujące metody i techniki badawcze:

Analiza desk research

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (Desk Research), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie Gminy Wieliszew.

Analizie zostały poddane następujące źródła:

- dane statystyczne pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego;
- oficjalne gminne (i inne) dokumenty strategiczne, najbardziej aktualne w momencie opracowywania raportu;
- ogólnodostępne materiały zamieszczone w Internecie, w tym na stronach internetowych i profilach w mediach społecznościowych instytucji.

Analiza desk research realizowana była w celu dostarczenia informacji o:

- zdiagnozowanych w innych dokumentach strategicznych problemach społecznych na terenie Gminy Wieliszew;

- skali wsparcia ze strony pomocy społecznej i powodach tego wsparcia;
- sposobach, w jakie różne podmioty funkcjonujące w gminie odpowiadają na problemy społeczne.

Ankieta CAWI oraz PAPI

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w drugim kwartale 2025 roku z wykorzystaniem dwóch technik - PAPI (ang. *Paper & Pen Personal Interview*), a zatem z wykorzystaniem ankiety papierowej oraz CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview*), czyli z wykorzystaniem ankiety elektronicznej.

Wywiady grupowe

Wywiady grupowe zrealizowano dla dostarczenia informacji o:

- najważniejszych problemach społecznych w gminie z punktu widzenia osób działających na rzecz wspólnoty samorządowej;
- zgłaszanych potrzebach mieszkańców w zakresie wsparcia społecznego;
- doświadczeniach współpracy z JST i potencjale dla ich rozwoju.

2.2 DOBÓR PRÓBY BADAWCZEJ

Badana przez nas zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie celowy i losowy dobór próby umożliwił taki dobór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku.

**149 dorosłych
mieszkańców**
(w tym pracownicy instytucji pomocowych)

2.3 FORMULARZE WYWIADÓW

Narzędzie badawcze to przedmiot służący do realizacji wybranej techniki badań. O ile technika badawcza oznacza czynności, na przykład obserwowanie, prowadzenie wywiadu, o tyle narzędzie badawcze to instrument służący do technicznego gromadzenia danych z badań. Badacze, którzy zajmują się tworzeniem narzędzi badawczych rozróżniają dwa typy kwestionariusza:

- kwestionariusz ankiety, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów; to właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywany jest przez naszą firmę w prowadzonych badaniach,
- kwestionariusz wywiadu składa się ze schematu pytań zadawanych przez ankietera, który wcześniej ma zaplanowaną ich formę i kolejność.

Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. W niektórych pytaniach była możliwość wpisania własnej odpowiedzi. Kwestionariusz składał się z informacji o instytucji prowadzącej badania, instrukcji dotyczącej sposobu odpowiedzi na pytania, pytań właściwych oraz wzmianki o zapewnieniu anonimowości i podziękowania respondentom za udział w badaniu.

3. GMINA WIELISZEW - PODSTAWOWE INFORMACJE

3.1 NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Gmina Wieliszew położona jest w środkowej części województwa mazowieckiego, w granicach powiatu legionowskiego, w obrębie Kotliny Warszawskiej. Odległość od centrum Warszawy wynosi około 30 kilometrów, co lokuje gminę w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy, przy zachowaniu charakteru obszaru wiejskiego. Gmina obejmuje czternaście sołectw: Wieliszew, Łajski, Michałów Reginów, Komornica, Poddębie, Skrzyszew, Topolina, Kałuszyn, Olszewnica Stara, Olszewnica Nowa, Sikory, Krubin, Góra oraz Janówek Pierwszy. Powierzchnia gminy wynosi 106,01 km². Obszar charakteryzuje się wysokim stopniem zalesienia – 26,5% powierzchni stanowią lasy, w większości należące do Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Jabłonna. Około dwóch trzecich powierzchni gminy objęte jest Warszawskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Znajdują się tu m.in. Jezioro Klucz, las Sikory, torfowiska Kałuszyn i Poddębie oraz fragment doliny rzeki Narwi, co czyni gminę przestrzenią o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Na terenie gminy zlokalizowany jest rezerwat „Wieliszewskie Łęgi” o powierzchni 18,58 ha, stanowiący zespół siedlisk wydmych, bagiennych i starorzecznych. Obszar ten uznawany jest za najbogatsze stanowisko storczyków w województwie mazowieckim. Kolejnym cennym elementem przyrodniczym jest obszar Natura 2000 „Forty Modlińskie” (PLH140020), obejmujący 41,7 ha. Stanowi on jedno z największych krajowych zimowisk mopka – gatunku nietoperza objętego ścisłą ochroną. Na terenie gminy znajduje się również siedemnaście pomników przyrody. W zakresie ochrony środowiska istotne znaczenie ma funkcjonujący system monitoringu jakości powietrza, realizowany przy użyciu czujników AIRLY rozmieszczonych na budynkach użyteczności publicznej. System umożliwia bieżące monitorowanie poziomów pyłów zawieszonych PM2.5 i PM10 oraz parametrów meteorologicznych.

Gmina Wieliszew dysponuje łączną siecią 54 dróg gminnych publicznych o długości 79,2 km. Obsługę komunikacyjną dla mieszkańców zapewniają zarówno linie autobusowe (L-9, L-10, L-11, L-34), jak i połączenia realizowane w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych (linie W1, W2, W3). Dzięki porozumieniu z Miastem Stołecznym Warszawa, przez teren gminy kursują również dwie linie Szybkiej Kolei Miejskiej – S4 i S40 – z częstotliwością 30 minut w dni robocze na wspólnym odcinku do Piaseczna.

W strukturze użytkowania gruntów obserwuje się tendencję spadkową w zakresie działalności rolniczej. Zmniejsza się powierzchnia użytków rolnych, natomiast hodowla zwierząt utraciła znaczenie gospodarcze. Przekształcenia te wpisują się w szerszy proces suburbanizacji i zmiany funkcji przestrzeni z rolniczej na mieszkaniową i usługową.

Gmina realizuje liczne działania w zakresie gospodarki komunalnej, ochrony środowiska oraz opieki nad zwierzętami. W 2024 roku przeprowadzono odbiór i utylizację 82,64 Mg azbestu przy wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz zrealizowano zadania związane z odbiorem padłych zwierząt, sprzątnięciem przestrzeni publicznych i wsparciem inwestycji proekologicznych. Dofinansowano budowę przydomowych oczyszczalni ścieków i zakup zbiorników retencyjnych. W ramach bieżących działań kontrolnych przeprowadzono ponad dwa tysiące kontroli gospodarki ściekowej oraz kilkaset spraw związanych z gospodarką drzewostanem.

W zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi gmina współpracuje z Fundacją Przyjaciele Braci Mniejszych oraz Lecznicą Weterynaryjną w Łajskach. W 2024 roku całkowity koszt działań w tym obszarze wyniósł 254 506,60 zł. Dodatkowo, w ramach programu „Mazowsze dla Zwierząt”, wykonano zabiegi kastracji i czipowania łącznie 81 zwierząt, przeprowadzono działania edukacyjne oraz rozdano budki dla kotów wolnożyjących. Zakres interwencji obejmował również zakup karmy i sprzętu do odławiania zwierząt.

Gmina Wieliszew posiada także znaczący potencjał turystyczny i dziedzictwo kulturowe. Przez jej teren przebiegają liczne szlaki piesze i rowerowe, w tym fragmenty szlaku Modlin–Wiązowna oraz trasy wzdłuż Narwi i Wisły. Na uwagę zasługują zabytki w miejscowości Góra, w tym klasycystyczny spichlerz, zabytkowa kuźnia i oficyna z XVIII wieku. Cennym obiektem historycznym jest również kompleks trzech fortów w Janówku Pierwszym, wchodzący w skład Twierdzy Modlin. Dziedzictwo to, w połączeniu z walorami przyrodniczymi i dostępnością komunikacyjną, stanowi istotny zasób rozwojowy gminy.

3.2 UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Gmina Wieliszew liczy 21 279 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2024 roku), z czego 50,9 % stanowią kobiety, a 49,1 % mężczyźni. Populacja gminy wzrosła o 163,4 % od 2002 roku, co wskazuje na intensywny przyrost demograficzny. Gęstość zaludnienia wynosi około 191 osób na km², co plasuje gminę w obszarze silnego zaludnienia jak na teren wiejski.

Średni wiek mieszkańców wynosi 36,7 lat – wartość znacząco niższa niż średnia województwa mazowieckiego (41,9 lat) i kraju (42,7 lat). Kobiety osiągają średnio 37,5 lat, mężczyźni 35,9 lat. Taka struktura wiekowa świadczy o młodej populacji gminy, co może wiązać się z napływem osób w wieku produkcyjnym oraz dzieci i młodzieży.

Wskaźnik obciążenia demograficznego prezentuje się następująco: 59,6 % ludności to osoby w wieku produkcyjnym, 25,4 % – w wieku przedprodukcyjnym, a 15,0 % – w wieku poprodukcyjnym. Stosunek osób nieprodukcyjnych (przedprodukcyjnych i poprodukcyjnych) do osób w wieku produkcyjnym wymaga dalszej analizy w kontekście finansowania i lokalnej polityki społecznej.

Rok 2023 przyniósł przyrost naturalny wynoszący 24 osoby, co odpowiada współczynnikowi 1,17‰. W tym samym roku urodziło się 169 dzieci – 47,9 % dziewczynek oraz 52,1 %

chłopców – ze średnią wagą 3 384 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów) wyniósł 0,78, co plasuje gminę powyżej średniej krajowej i na poziomie wojewódzkim.

Wskaźnik małżeństw w 2023 roku osiągnął wysokość 5,0 zawartych ślubów na 1000 mieszkańców (103 małżeństwa), natomiast rozwodów 1,4 na 1000 mieszkańców. W strukturze cywilnej populacji 26,6 % to osoby stanu wolnego, 58,1 % osoby pozostające w związku małżeńskim, 8,3 % to osoby po rozwodzie, a 6,9 % to wdowy i wdowcy.

Analiza przyczyn zgonów w 2023 roku wskazuje, że 27,5 % przypisano chorobom układu krążenia, 28,5 % – nowotworom, a 7,6 % – chorobom układu oddechowego. Wskaźnik zgonów w odniesieniu do liczby mieszkańców wyniósł 7,06 na 1000 osób, co jest wartością niższą niż w województwie i w skali kraju.

Migracja wewnętrzna przyniosła w 2023 roku 821 zameldowań i 157 wymeldowań, co skutkowało dodatnim saldem migracyjnym wewnętrznym rzędu 664 osób. Z kolei migracja zagraniczna odnotowała saldo 11 osób (12 zameldowań, 1 wymeldowanie). Wyniki te potwierdzają atrakcyjność gminy w skali migracyjnej, przy wyraźnej przewadze migracji wewnętrznej. Struktura płci i feminizacja: na 100 mężczyzn przypada 104 kobiety, co wskazuje na niewielkie zróżnicowanie struktury płciowej.

4. PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ W GMINIE WIELISZEW

W niniejszej części określone zostały zasoby Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych wraz z wynikami badań ankietowych oraz zogniskowanych wywiadów grupowych w podziale na określone obszary:

1. polityka prorodzinna oraz polityka społeczna gminy,
2. promocja i ochrona zdrowia,
3. wspieranie osoby z niepełnosprawnością i starszych,
4. edukacja publiczna,
5. przeciwdziałanie bezrobociu,
6. kultura, kultura fizyczna i turystyka,
7. aktywność obywatelska,
8. współpraca instytucjonalna,

9. priorytetowość działań.

Poniższa analiza opierała się na danych empirycznych pochodzących z różnego rodzaju dokumentów, sprawozdań i raportów w zakresie polityki społecznej. Posłużono się także danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

4.1 POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY I POMOC SPOŁECZNA

4.1.1 Polityka prorodzinna

Polityka prorodzinna to zestaw działań podejmowanych przez państwo lub inne instytucje w celu wspierania rodzin, promowania rodzicielstwa oraz stworzenia warunków sprzyjających decyzjom o posiadaniu dzieci i zapewnieniu im odpowiednich warunków rozwoju.

Z socjologicznego punktu widzenia, polityka prorodzinna stanowi sferę działań publicznych, które mają wpływ na kształtowanie postaw i zachowań społeczeństwa w kontekście rodziny i reprodukcji. Jej celem jest tworzenie warunków, które motywują jednostki do podjęcia decyzji o posiadaniu potomstwa oraz wsparcie rodzin w realizacji ich funkcji i zadań.

W Polsce, polityka prorodzinna jest regulowana przez różne akty prawne, które określają cele, zasady i narzędzia jej realizacji. Jednym z kluczowych dokumentów jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, która wskazuje na ochronę rodziny jako fundamentalnej jednostki społecznej oraz rolę państwa w wspieraniu rodziny i macierzyństwa. Dodatkowo, istnieją również ustawy i programy dedykowane polityce prorodzinnej, takie jak:

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych - reguluje zasady przyznawania świadczeń rodzinnych, zasiłków i innych form wsparcia finansowego dla rodzin.
- Program „Rodzina 800+” - zapewnia wsparcie finansowe w postaci świadczenia wychowawczego dla rodzin na każde dziecko, zwiększając tym samym dostępność do środków niezbędnych do opieki i wychowania dzieci.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej - obejmuje przepisy mające na celu ochronę członków rodziny przed przemocą oraz zapewnienie im pomocy i wsparcia.
- Ustawa za życiem - to program wsparcia dla rodzin z dziećmi, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu. Zapewnia wsparcie finansowe, psychologiczne oraz dostęp do opieki zdrowotnej

i rehabilitacji, mając na celu ułatwienie codziennego funkcjonowania rodzin dotkniętych trudnościami zdrowotnymi dziecka.

- Karta Dużej Rodziny - system zniżek i uprawnień dla rodzin wielodzietnych, które mają co najmniej troje dzieci. Uprawnia do rabatów w różnych instytucjach i firmach, takich jak transport publiczny, muzea, kina czy sklepy, wspierając rodziny w obniżeniu kosztów życia i dostępie do usług kulturalnych, rekreacyjnych i komercyjnych.
- Posiłek w szkole i w domu - program zapewnia wsparcie w formie posiłków dla dzieci, młodzieży, osób starszych i potrzebujących, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Obejmuje także wyposażenie i modernizację stołówek szkolnych, aby dzieci miały dostęp do zdrowych posiłków w trakcie nauki.
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - ma na celu wspomaganie rodzin w trudnej sytuacji oraz rozwój opieki zastępczej dla dzieci, które nie mogą przebywać z rodzicami. Program obejmuje wsparcie finansowe, edukacyjne i psychologiczne, aby zapewnić dzieciom stabilne warunki rozwoju i przygotować je do samodzielności.
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - ma na celu ograniczenie spożycia alkoholu, promocję zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom nadużywania alkoholu. Reguluje zasady sprzedaży, reklamy i dostępności alkoholu oraz wspiera działania edukacyjne i profilaktyczne w zakresie walki z uzależnieniami.

Wprowadzanie polityki prorodzinnej ma na celu stymulowanie dzietności, równoważenie wskaźników urodzeń i zgonów, poprawę sytuacji materialnej rodzin oraz zwiększenie równości szans w dostępie do edukacji i opieki zdrowotnej. Istotnym aspektem jest również promowanie równowagi między życiem zawodowym a rodzinnym, np. przez wprowadzanie elastycznych form zatrudnienia, urlopów macierzyńskich i rodzicielskich, czy programów opieki nad dziećmi.

W kontekście diagnozy, analiza efektywności polityki prorodzinnej polegałaby na ocenie osiągniętych rezultatów i ocenie, czy cele polityki zostały spełnione. Należy badać wskaźniki demograficzne, takie jak przyrost naturalny, liczba urodzeń i zgonów, struktura wiekowa, a także analizować dostępność i skuteczność świadczeń oraz programów wspierających rodziny.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Centrum Usług Społecznych (przekształcone z Ośrodka Pomocy Społecznej 1 stycznia 2025 roku) w Gminie Wieliszew, jako wyspecjalizowana jednostka organizacyjna gminy, stanowi kluczowy filar lokalnej polityki społecznej, której celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie mieszkańców w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Jego działalność opiera się na przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a jego funkcjonowanie zostało uregulowane uchwałą Rady Gminy Wieliszew. W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował realizację kompleksowych zadań, odpowiadając na potrzeby wynikające z różnych kryzysów socjalnych, zdrowotnych i ekonomicznych dotyczących mieszkańców gminy.

Zasadniczym zakresem działania instytucji jest realizacja zadań własnych gminy – zarówno obligatoryjnych, jak i fakultatywnych – a także zadań zleconych przez administrację rządową. Zadania obligatoryjne obejmowały między innymi opracowywanie i wdrażanie strategii rozwiązywania problemów społecznych, przyznawanie i wypłatę świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, zapewnianie osobom bezdomnym schronienia i niezbędnego wyposażenia, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowanie do domów pomocy społecznej i pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w tych placówkach. Realizowano również zadania z zakresu pracy socjalnej, udzielano wsparcia osobom opuszczającym zakłady karne, prowadzono działania związane z dożywianiem dzieci, organizowano pogrzeby oraz kierowano do mieszkań treningowych. Ośrodek opłacał również składki zdrowotne i emerytalno-rentowe dla osób spełniających ustawowe kryteria.

W ramach zadań fakultatywnych, których realizacja była uzależniona od bieżącego rozeznania lokalnych potrzeb oraz dostępnych środków budżetowych, OPS prowadził działania wspierające ekonomiczne usamodzielnianie się beneficjentów, udzielało specjalnych zasiłków celowych, inicjowało projekty socjalne oraz promowało aktywizację społeczną poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy oraz organizacjami pozarządowymi. Szczególną uwagę zwracano na aktywizację osób długotrwale bezrobotnych oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji społecznej osób zagrożonych marginalizacją.

Zakres realizowanych przez OPS zadań zleconych obejmował świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wypłatę zasiłków w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych, katastrof naturalnych lub sytuacji kryzysowych o charakterze

ekonomicznym, a także organizowanie wsparcia dla cudzoziemców, w tym uchodźców z Ukrainy. Ośrodek odpowiedzialny był również za wdrażanie i realizację programów rządowych mających na celu przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, jak również wyrównywanie szans społecznych. Wśród najważniejszych programów należy wskazać: dodatek osłonowy, bon energetyczny oraz świadczenia zdrowotne dla osób nieubezpieczonych.

Realizacja wszystkich wymienionych zadań możliwa była dzięki zaangażowaniu wykwalifikowanej kadry oraz ścisłej współpracy z instytucjami publicznymi, placówkami oświatowymi i medycznymi, służbami mundurowymi, organizacjami społecznymi i lokalną społecznością. Taki zintegrowany model działania umożliwiał nie tylko reagowanie na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców, lecz także podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i systemowym.

W minionym roku Ośrodek kontynuował realizację polityki społecznej ukierunkowanej na wzmacnianie samodzielności i odpowiedzialności osób objętych pomocą, przy jednoczesnym zapewnieniu im adekwatnego wsparcia w przewyższaniu sytuacji trudnych i kryzysowych. Szczególny nacisk położono na kompleksowość podejmowanych działań, ich długofalowość oraz dostosowanie form pomocy do indywidualnych potrzeb odbiorców wsparcia. Ośrodek w swojej pracy kierował się zasadą poszanowania godności i podmiotowości osób korzystających z pomocy, uznając, że skuteczna pomoc społeczna to taka, która prowadzi do trwałego wzmocnienia kompetencji życiowych jednostek i rodzin.

W 2024 r. OPS przyznał decyzją administracyjną świadczenia 130 osobom reprezentującym 130 rodzin. W ramach świadczeń pieniężnych przyznano 80 zasiłków celowych i specjalnych (dla 97 osób), 2 zasiłki okresowe oraz 44 zasiłki stałe (dla 47 osób). Ośrodek opłacił składki zdrowotne za 38 osób, w tym 28 pobierających zasiłki stałe oraz 10 objętych programem zatrudnienia socjalnego. W zakresie świadczeń niepieniężnych udzielono pomocy w postaci schronienia 4 osobom w kryzysie bezdomności (kwota 68 605 zł) oraz zapewniono 31 dzieciom gorące posiłki w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Pokryto także koszt pobytu 16 osób w Domach Pomocy Społecznej (łącznie odpłatność gminy: 769 026,38 zł).

Najliczniejsze grupy korzystające z pomocy stanowiły rodziny dotknięte ubóstwem (48), osoby niepełnosprawne (25), rodziny bezrobotne (20), osoby przewlekle chore (15), rodziny wykazujące bezradność opiekuńczo-wychowawczą (5), osoby z problemem alkoholowym (2),

osoby dotknięte zdarzeniem losowym (1) i osoby bezdomne (4). W wielu przypadkach występowała kumulacja tych problemów. Pomoc obejmowała także 108 rodzin (189 osób) w formie wyłącznie pracy socjalnej. Dużą grupę stanowiły dzieci (objęte wsparciem edukacyjnym i żywieniowym), osoby starsze i samotne (otrzymujące zasiłki stałe i usługi opiekuńcze), a także kobiety – zwłaszcza jako osoby doznające przemocy domowej. W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2024 roku wszczęto 52 procedury Niebieskiej Karty, obejmujące kobiety, dzieci i osoby starsze jako osoby doznające przemocy, natomiast osobami sprawującymi przemoc byli głównie mężczyźni.

Ośrodek zatrudniał dwóch asystentów rodziny, którzy prowadzili działania z 6 rodzinami wychowującymi łącznie 12 dzieci. Praca ta odbywała się na podstawie planów współpracy, podpisywanych wspólnie z rodzinami, i obejmowała wsparcie w rozwoju kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, planowaniu codziennego funkcjonowania i przezwyciężaniu trudności życiowych.

W zakresie działań profilaktycznych i przeciwdziałania uzależnieniom OPS współpracował z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, psychologiem i terapeutą ds. uzależnień. Prowadzono działania edukacyjne, interwencyjne oraz wsparcie rodzin, w których występowały problemy z alkoholem i innymi uzależnieniami. Jednocześnie realizowano zadania z zakresu funduszu alimentacyjnego – przyjęto 46 wniosków i wydano 68 decyzji. Ośrodek skierował 44 wnioski do komorników oraz 14 zawiadomień do prokuratury o uchyleniu się od obowiązku alimentacyjnego.

Realizowano także programy wspierające osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny. W ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” objęto wsparciem 12 rodzin, w tym 4 dzieci i 8 osób dorosłych. W ramach programu „Opieka wytchnieniowa” pomoc otrzymały 4 rodziny, w tym 3 wychowujące dzieci do 16 roku życia.

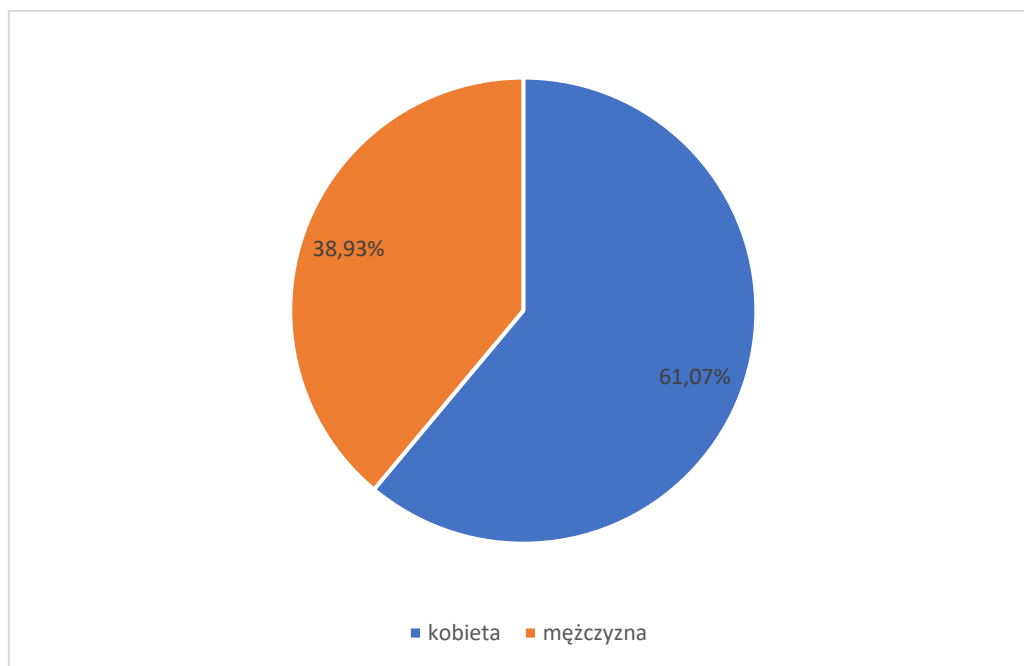
Wszystkie podejmowane przez Ośrodek działania miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców, odbudowę funkcji społecznych i rodzinnych oraz przeciwdziałanie trwałemu wykluczeniu społecznemu. Pomoc społeczna w Gminie Wieliszew w roku 2024 była ukierunkowana nie tylko na doraźną interwencję, ale również na długofalowe wsparcie w odzyskiwaniu samodzielności i integracji społecznej. Realizowano ją z poszanowaniem godności osób wspieranych, w oparciu o diagnozę potrzeb i z wykorzystaniem dostępnych zasobów instytucjonalnych i środowiskowych.

4.1.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew

W niniejszej części diagnozy przedstawione zostały wyniki badań ankietowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Wieliszew. Pytania zawarte w kwestionariuszu miały na celu wskazanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych w sferze wspierania rodziny, wszelkich działań na jej rzecz oraz pracy socjalnej.

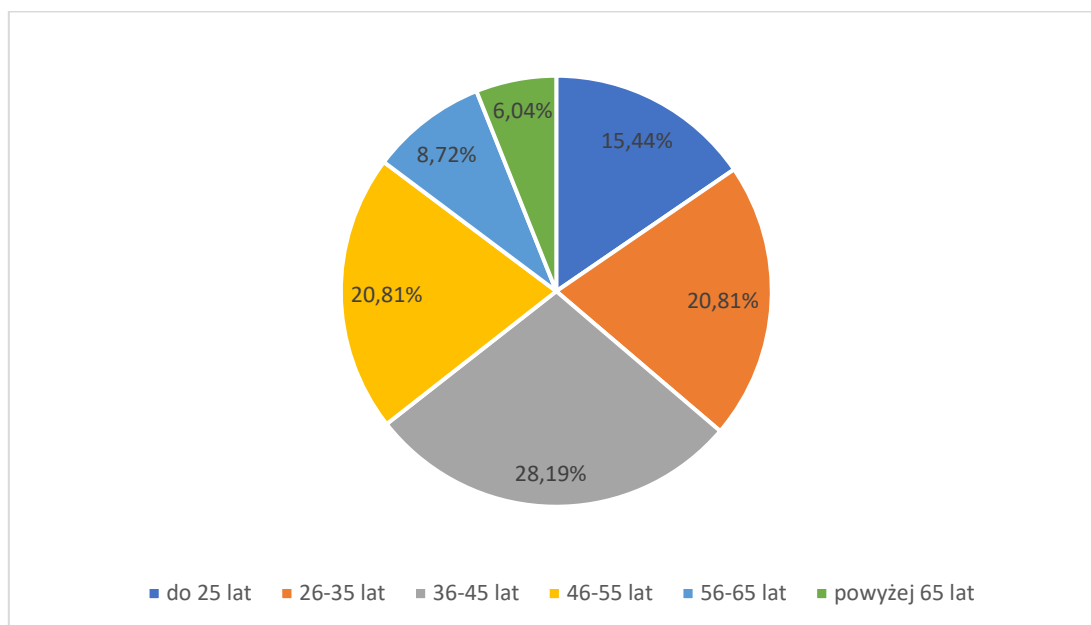
Struktura badanej grupy

W badaniu diagnozującym potrzeby mieszkańców Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych wzięło udział 149 dorosłych mieszkańców. Wśród uczestników badania większość stanowiły kobiety, które reprezentowały 61,07% ogółu respondentów. Mężczyźni stanowili 38,93% badanej grupy

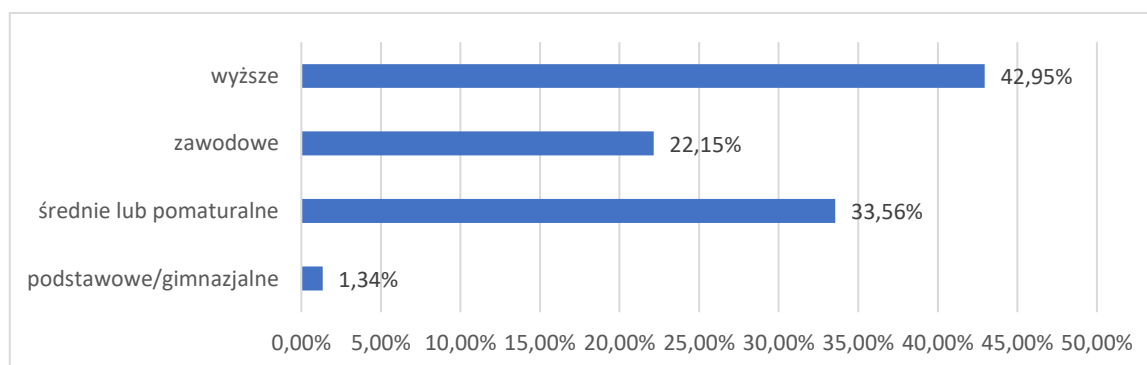
Wykres 1 Płeć.

Najliczniejszą grupę wśród respondentów stanowili mieszkańcy w wieku 36–45 lat, których udział wyniósł 28,19%. Na drugim miejscu uplasowały się dwie grupy wiekowe: 26–35 lat oraz 46–55 lat, z jednakowym udziałem po 20,81% każda. Osoby do 25 roku życia stanowiły 15,44% uczestników badania. Znacznie mniejszy udział miały osoby w wieku 56–65 lat (8,72%) oraz powyżej 65 roku życia, które reprezentowały 6,04% ogółu respondentów.

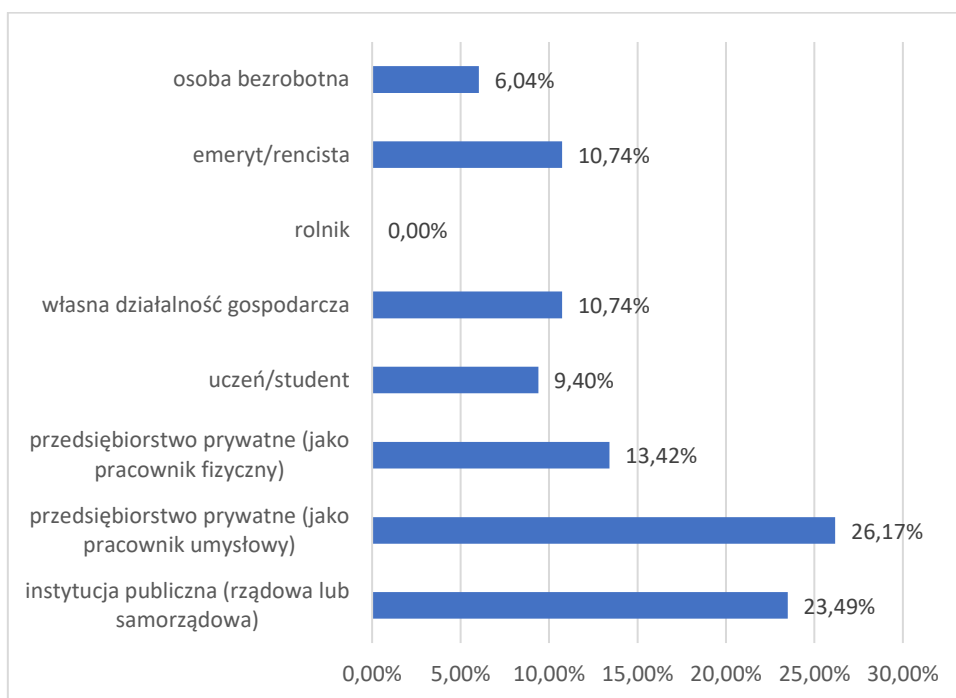
Wykres 2 Wiek.

Największy odsetek badanych stanowili respondenci posiadający wykształcenie wyższe, których udział wyniósł 42,95%. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim lub pomaturalnym – 33,56%. Udział respondentów z wykształceniem zawodowym wyniósł 22,15%. Najmniej liczną kategorią były osoby legitymujące się wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, które stanowiły 1,34% ogółu badanych.

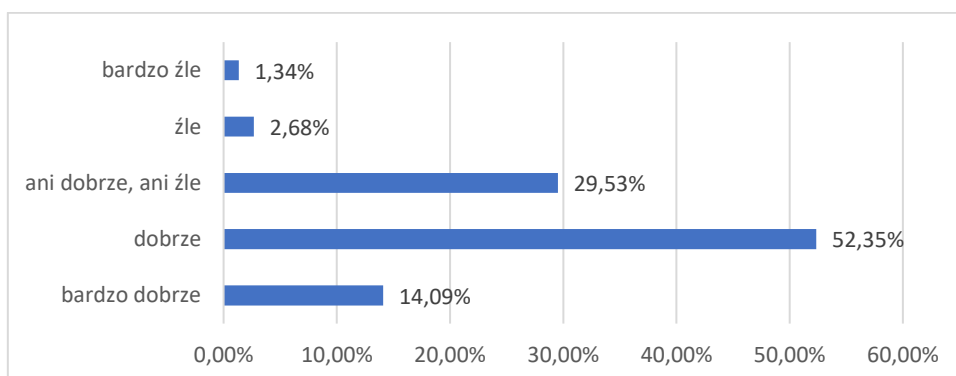
Wykres 3 Wykształcenie.

Największą grupę stanowili respondenci zatrudnieni w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy umysłowi – 26,17%. Na drugim miejscu uplasowały się osoby zatrudnione w instytucjach publicznych (rządowych lub samorządowych) – 23,49%. Kolejną grupę stanowili pracownicy fizyczni zatrudnieni w przedsiębiorstwach prywatnych – 13,42%. Udział respondentów prowadzących własną działalność gospodarczą oraz emerytów i rencistów wyniósł po 10,74%. Uczniowie i studenci stanowili 9,40%, a osoby bezrobotne – 6,04%.

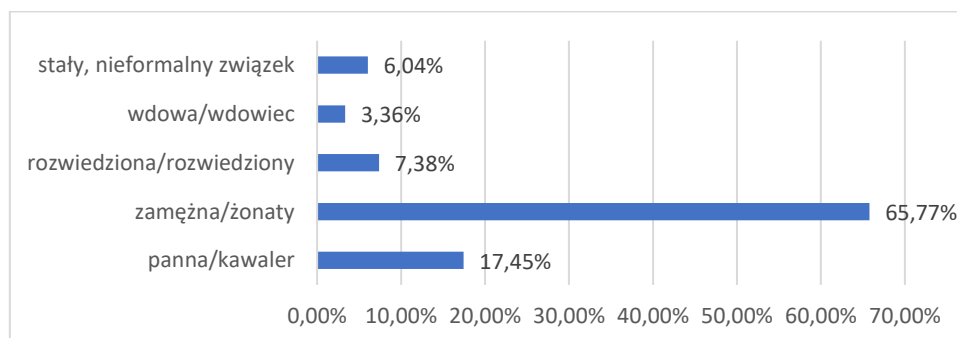
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

Ponad połowa respondentów oceniła swoją sytuację materialną jako dobrą – 52,35%. Odpowiedź „ani dobrze, ani źle” wskazało 29,53% badanych. Bardzo dobrze swoją sytuację materialną oceniło 14,09% respondentów. Oceny negatywne pojawiały się rzadziej – odpowiedź „źle” wskazało 2,68% uczestników, natomiast „bardzo źle” zadeklarowało 1,34%.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Wśród respondentów dominującą grupę stanowiły osoby pozostające w związku małżeńskim, które zadeklarowały status „zamężna/żonaty” – 65,77%. Na drugim miejscu znalazły się osoby stanu wolnego, określające się jako panna lub kawaler – 17,45%. Rozwiedzeni stanowili 7,38% badanych, natomiast osoby żyjące w stałym, nieformalnym związku – 6,04%. Najmniej liczną grupą były wdowy i wdowcy, których udział wyniósł 3,36%.

Wykres 6 Stan cywilny.

W ramach badania ankietowego respondentom zadano pytanie: „W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin na terenie Gminy Wieliszew?”

Najczęściej wskazywanym obszarem było organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 55,70%. Na drugim miejscu znalazła się potrzeba zapewnienia pomocy specjalistycznej, obejmującej m.in. psychologa, pedagoga czy logopedę – 54,36%. Trzecią najczęściej wybieraną odpowiedzią było organizowanie warsztatów i zajęć rozwijających zainteresowania – 51,01%.

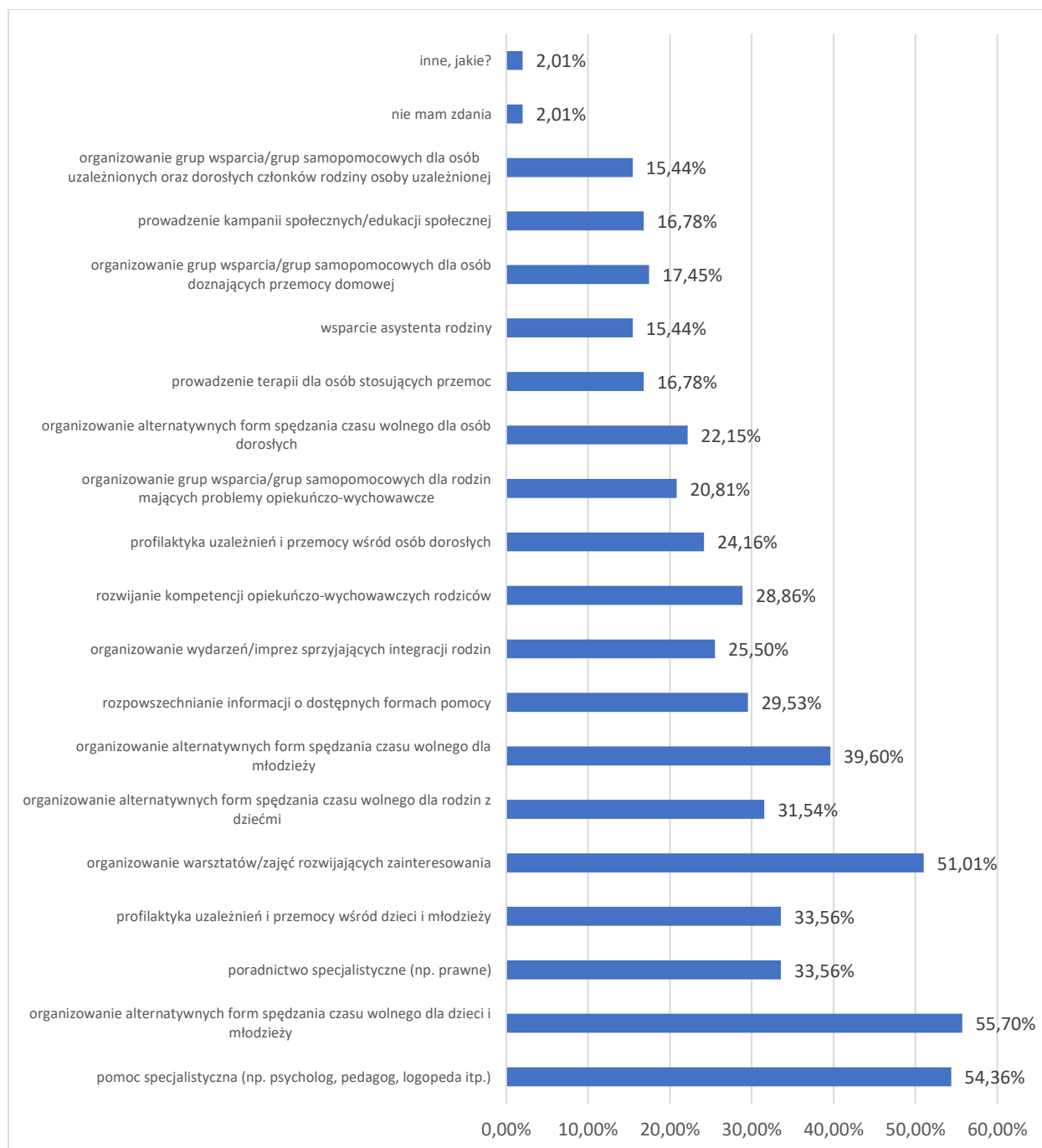
Istotny odsetek respondentów wskazywał również na: organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży (39,60%), poradnictwo specjalistyczne, np. prawne (33,56%), profilaktykę uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży (33,56%) oraz działania adresowane do rodzin z dziećmi (31,54%).

Kolejne potrzeby dotyczyły: rozpowszechniania informacji o dostępnych formach pomocy – 29,53%, rozwijania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców – 28,86%, integracji rodzin poprzez organizowanie wydarzeń i imprez – 25,50% oraz profilaktyki uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych – 24,16%.

Mniej wskazań uzyskały: organizowanie czasu wolnego dla osób dorosłych – 22,15%, wsparcie grup rodzin z problemami wychowawczymi – 20,81%, grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej – 17,45%, prowadzenie kampanii społecznych i edukacji społecznej –

16,78%, terapia dla osób stosujących przemoc – 16,78%, wsparcie asystenta rodziny – 15,44% oraz działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin – również 15,44%.

Odpowiedź „nie mam zdania” zaznaczyło 2,01% badanych. Taki sam odsetek wskazał odpowiedź „inne, jakie?”, przy czym w tej kategorii pojawiły się dodatkowe uwagi, m.in. dotyczące braku oferty dla seniorów oraz sugestie dotyczące alternatywnego zagospodarowania środków publicznych (np. zwiększenie dopłat do transportu publicznego).

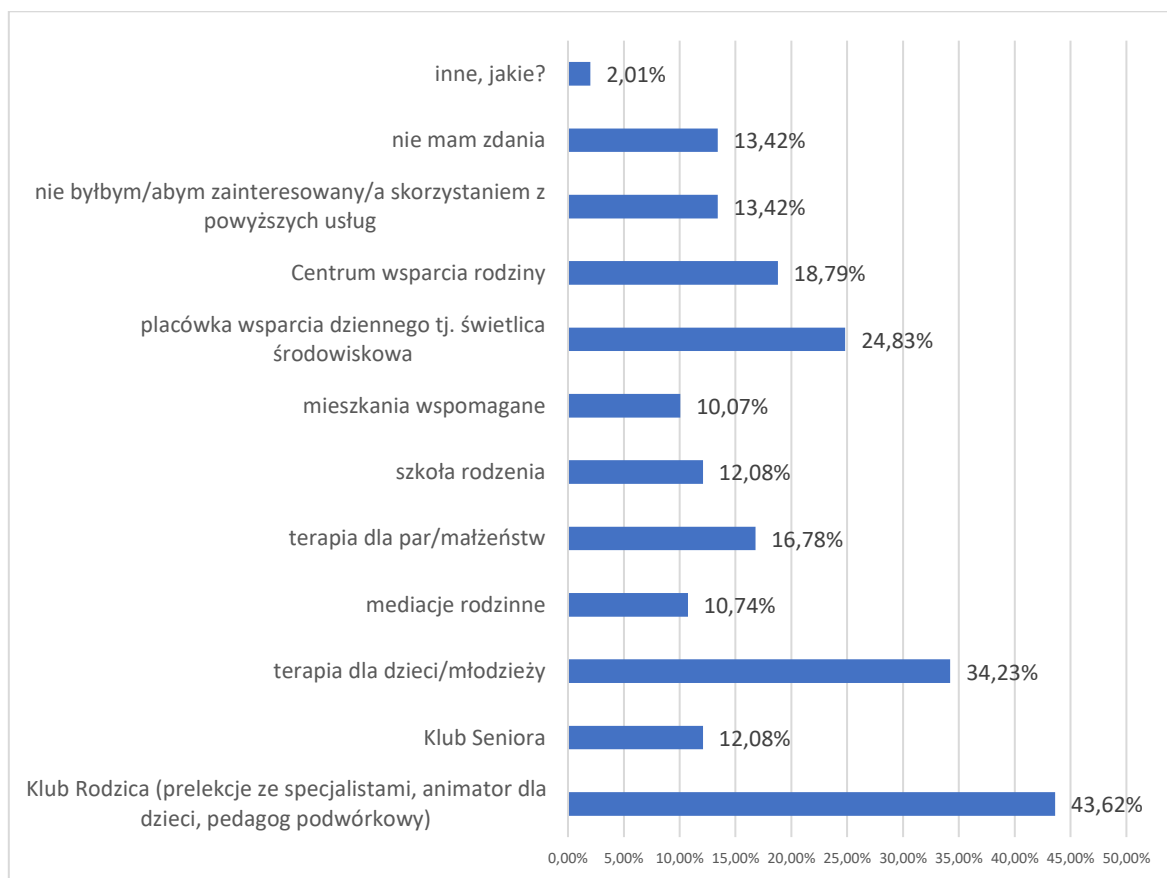

Wykres 7 W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin na terenie Gminy Wieliszew? (Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%).

Respondentów zapytano, czy byłoby zainteresowani skorzystaniem z określonych form usług społecznych wspierających rodziny. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią był Klub Rodzica, obejmujący m.in. prelekcje ze specjalistami, animatora dla dzieci czy pedagoga podwórkowego – 43,62%. Na drugim miejscu znalazła się terapia dla dzieci i młodzieży – 34,23%. Kolejne miejsce zajęła placówka wsparcia dziennego, tj. świetlica środowiskowa – 24,83%.

Pozostałe formy wsparcia uzyskały niższy poziom zainteresowania: Centrum wsparcia rodziny – 18,79%, terapia dla par i małżeństw – 16,78%, Klub Seniora i szkoła rodzenia – po 12,08%, mediacje rodzinne – 10,74% oraz mieszkania wspomagane – 10,07%.

Brak zainteresowania skorzystaniem z wymienionych usług zadeklarowało 13,42% respondentów. Taki sam odsetek osób wskazał odpowiedź „nie mam zdania”. Odpowiedź „inne, jakie?” zaznaczyło 2,01% badanych. W tej kategorii odnotowano m.in. indywidualne uwagi dotyczące konieczności zapewnienia bezpłatnych usług dla młodzieży oraz postulat o lepsze gospodarowanie środkami publicznymi.

Wykres 8 Czy byłby/aby Pan/i zainteresowany/a skorzystaniem, z któryś z wymienionych poniżej usług społecznych skierowanych do rodzin? (Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%).

W ramach badania ankietowego mieszkańcom przedstawiono listę instytucji i form wsparcia funkcjonujących na terenie Gminy Wieliszew. Respondenci mieli wskazać, czy znają daną formę wsparcia, czy z niej korzystali lub korzystają, bądź czy jej nie znają i z niej nie korzystali.

Najwyższy odsetek znajomości odnotowano w przypadku Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliszewie – 49,66% respondentów zadeklarowało, że zna tę instytucję, a 11,41% korzystało lub korzysta z jej wsparcia. Równie wysoki poziom rozpoznawalności dotyczył Ośrodka Zdrowia – zna go 48,99% badanych, z czego 36,24% deklaruje korzystanie ze wsparcia.

Psychologa lub pedagoga szkolnego zna 36,24% respondentów, a 10,74% korzystało z jego pomocy. Stowarzyszenia są znane 22,15% ankietowanych (3,36% korzystało z ich wsparcia), a Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 16,11% (przy 2,01% korzystających). Darmową pomoc prawną wskazało 12,75% badanych, natomiast darmową pomoc psychologiczną i terapeutyczną – odpowiednio 6,71% i 6,04%.

Bardzo niski poziom znajomości oraz korzystania dotyczył takich form wsparcia jak: grupy wsparcia AA (6,71% zna, 0,67% korzystało), świetlice opiekuńczo-wychowawcze (9,40% zna, 0,67% korzystało) oraz świetlice socjoterapeutyczne (4,70% zna, 0,00% korzystało).

W przypadku większości form wsparcia odnotowano wysoki odsetek osób, które nie znają danego rodzaju pomocy i z niego nie korzystały. Najwyższe wartości dotyczyły: świetlic socjoterapeutycznych (95,30%), grup wsparcia AA (92,62%), darmowej pomocy terapeutycznej (91,95%), darmowej pomocy psychologicznej (89,93%) oraz świetlic opiekuńczo-wychowawczych (89,93%).

	znam	korzystam lub korzystałem/am ze wsparcia	nie znam i nie korzystałem/am ze wsparcia
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliszewie	49,66%	11,41%	38,93%
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	16,11%	2,01%	81,88%
Grupa Wsparcia AA	6,71%	0,67%	92,62%
Świetlice opiekuńczo-wychowawcze	9,40%	0,67%	89,93%
Świetlice socjoterapeutyczne	4,70%	0,00%	95,30%
Ośrodek Zdrowia	48,99%	36,24%	14,77%
Stowarzyszenia	22,15%	3,36%	74,50%
Psycholog/Pedagog szkolny	36,24%	10,74%	53,02%
darmowa pomoc psychologiczna	6,71%	3,36%	89,93%
darmowa pomoc prawna	12,75%	3,36%	83,89%
darmowa pomoc terapeutyczna	6,04%	2,01%	91,95%

Wykres 9 Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Wieliszew są Panu/i znane, a z których usług Pan/i korzystał/a?

4.1.3 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych

W dalszej części diagnozy, analizie poddane zostały wyniki badania przeprowadzonego wśród przedstawicieli instytucji pomocowych zlokalizowanych na terenie gminy metodą zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI). Pracownicy i przedstawiciele instytucji jako osoby mające bezpośredni kontakt z rodzinami, potrafią określić jakie występują wśród nich problemy oraz jakie mają potrzeby. Na podstawie wywiadów dokonano analizy najistotniejszych problemów społecznych, które wpływają na funkcjonowanie rodzin oraz kształtują lokalną politykę społeczną. Wypowiedzi respondentów pozwoliły również na zidentyfikowanie luk systemowych, zagrożonych grup społecznych oraz możliwych kierunków rozwoju działań wspierających mieszkańców.

Problemy społeczne identyfikowane przez uczestników wywiadu

Zdaniem przedstawicieli instytucji pomocowych, najpoważniejszymi problemami społecznymi występującymi na terenie gminy są: utrudniony dostęp do specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz logopedycznej – szczególnie w odniesieniu do dzieci i młodzieży; pogarszający się stan zdrowia psychicznego najmłodszych mieszkańców; narastający problem uzależnień – zarówno wśród dorosłych (alkohol), jak i dzieci i młodzieży (Internet, gry komputerowe, smartfony); a także samotność osób starszych i trudności z aktywizacją zawodową osób długotrwale bezrobotnych oraz z niepełnosprawnościami.

Wskazywano również na ograniczoną liczbę przestrzeni do wspólnego spędzania czasu oraz wydłużające się procedury formalne związane z dostępem do usług specjalistycznych, takich jak pomoc zdrowotna, rehabilitacyjna czy psychologiczna. Zasygnalizowano także występowanie przemocy domowej – najczęściej psychicznej i ekonomicznej – której przyczynami są: uzależnienia, stres, izolacja społeczna, brak wsparcia instytucjonalnego oraz społecznego tabu wokół tematu przemocy.

Grupy społeczne szczególnie zagrożone wykluczeniem

W opinii respondentów szczególnej uwagi wymagają grupy społeczne najbardziej narażone na marginalizację i wykluczenie społeczne. Należą do nich w szczególności: samotni seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny z problemami wychowawczymi, młodzież z trudnościami szkolnymi lub zagrożona uzależnieniami, dzieci wychowujące się w środowiskach pozbawionych wsparcia oraz osoby starsze mieszkające samotnie

i wymagające codziennej opieki. Wskazano również na rodziny z problemami finansowymi oraz te, które korzystają z pomocy społecznej w sposób pokoleniowy.

Braki w systemie wsparcia społecznego

Uczestnicy badania wskazali konkretne deficyty w lokalnym systemie wsparcia. Do najważniejszych należą: ograniczony i utrudniony dostęp do specjalistów (psychologów, psychiatrów, prawników), brak mobilnych punktów poradniczych w mniejszych miejscowościach, niewystarczająca liczba miejsc w placówkach dziennego i półstacjonarnego wsparcia (np. ŚDS, kluby seniora, ZAZ). Podkreślono również niedobór działań edukacyjnych i integracyjnych, zbyt małą liczbę pracowników socjalnych oraz ich przeciążenie obowiązkami.

Zgłaszano potrzebę wsparcia opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami, rozwoju form opieki wytchnieniowej, a także objęcia wsparciem środowiskowym osób starszych i rodzin w kryzysie. Mieszkańcy wyrażali oczekiwania wobec instytucji publicznych dotyczące organizacji warsztatów, spotkań i usług dostępnych bez skierowań.

Proponowane kierunki działań

Jako pożądane i możliwe do wdrożenia kierunki działań wskazano przede wszystkim: rozwój infrastruktury społecznej w postaci świetlic środowiskowych, lokalnych punktów poradniczych i klubów osiedlowych; zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i pedagogicznej – także poprzez formy mobilne lub środowiskowe; tworzenie interdyscyplinarnych zespołów wsparcia nie tylko w sprawach przemocy, ale również opiekuńczych i rozwojowych; rozwój wolontariatu sąsiedzkiego i młodzieżowego.

Respondenci postulowali również wzmocnienie działań edukacyjnych i kampanii społecznych (m.in. w zakresie zdrowia psychicznego i relacji rodzinnych), tworzenie lokalnych centrów wsparcia dla rodzin oraz wdrażanie mechanizmów wczesnej identyfikacji rodzin zagrożonych wykluczeniem. Zwrócono także uwagę na potrzebę lepszej koordynacji międzyinstytucjonalnej oraz szerszego wykorzystania środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych (np. EFS+).

Wskazani realizatorzy działań i potencjalni partnerzy

Wśród obecnych realizatorów działań pomocowych wymieniono przede wszystkim Centrum Usług Społecznych w Wieliszewie, szkoły, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe (np. EMKA), parafie, biblioteki oraz przychodnie zdrowia.

Potencjalni partnerzy, którzy mogliby zostać zaangażowani w działania na rzecz rodzin, to: nowe organizacje społeczne, lokalne grupy nieformalne, młodzieżowe i senioralne inicjatywy obywatelskie, spółdzielnie socjalne, powiatowe jednostki ochrony zdrowia, poradnie psychologiczno-terapeutyczne oraz instytucje kultury i edukacji. Wskazano także możliwość tworzenia partnerstw projektowych opartych na współpracy międzysektorowej.

4.2 PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Promocja i ochrona zdrowia to istotne pojęcia zarówno w polskim prawie, jak i w naukach związanych z ochroną zdrowia. Obejmują one różnorodne działania mające na celu poprawę i utrzymanie zdrowia zarówno jednostek, jak i całych społeczności. W polskim prawie, promocja i ochrona zdrowia znajduje swoje uregulowanie w różnych aktach prawnych, w tym w Konstytucji RP, Ustawie o ochronie zdrowia oraz w aktach wykonawczych, takich jak rozporządzenia i akty normatywne. Podstawowym celem tych regulacji jest zapewnienie wszystkim obywatelom możliwości utrzymania dobrego stanu zdrowia oraz dostępu do opieki medycznej.

Pojęcie promocji zdrowia odnosi się do działań podejmowanych w celu wpływania na czynniki determinujące zdrowie jednostki i społeczności. Promocja zdrowia obejmuje edukację zdrowotną, propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktykę chorób oraz tworzenie warunków społeczno-ekonomicznych sprzyjających zdrowiu. Celem promocji zdrowia jest zwiększanie świadomości zdrowotnej, motywowanie do podejmowania zdrowych wyborów oraz tworzenie zdrowych środowisk fizycznych, społecznych i psychospołecznych.

W ramach działań w obszarze promocji i ochrony zdrowia szczególne znaczenie ma profilaktyka uzależnień, stanowiąca istotny element zapobiegania problemom zdrowotnym i społecznym w lokalnej społeczności. Uzależnienia — zarówno od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, leki), jak i uzależnienia behawioralne (m.in. fonoholizm, hazard, uzależnienie od Internetu) — uznawane są za poważne zagrożenia dla zdrowia publicznego. Prowadzą one do licznych konsekwencji fizycznych, psychicznych, rodzinnych oraz ekonomicznych, obciążając system opieki zdrowotnej i instytucje wsparcia społecznego.

Profilaktyka uzależnień stanowi istotną część promocji zdrowia, gdyż jej celem jest nie tylko ograniczenie kontaktu z czynnikami ryzyka, lecz także kształtowanie postaw prozdrowotnych i wzmocnienie kompetencji psychospołecznych mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Działania profilaktyczne realizowane na poziomie lokalnym obejmują edukację zdrowotną, kampanie informacyjne, programy wczesnej interwencji oraz współpracę z placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi i instytucjami pomocy społecznej.

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są do prowadzenia działań w zakresie profilaktyki uzależnień i minimalizowania ich skutków. Dlatego uwzględnienie tego zagadnienia w ramach strategii zdrowotnej gminy pozwala na spójne planowanie działań i lepszą koordynację zadań międzysektorowych, wzmacniając jednocześnie potencjał społeczności lokalnej do podejmowania zdrowych, świadomych wyborów.

Ochrona zdrowia z kolei koncentruje się na zapewnieniu kompleksowej opieki medycznej jednostkom, diagnozowaniu, leczeniu, rehabilitacji oraz zapobieganiu chorobom i urazom. System ochrony zdrowia w Polsce obejmuje szereg instytucji i podmiotów, takich jak publiczne i prywatne placówki medyczne, ubezpieczyciele zdrowotni, personel medyczny oraz instytucje rządowe odpowiedzialne za politykę zdrowotną.

W naukach związanych z ochroną zdrowia, promocja zdrowia jest rozumiana jako proces, który umożliwia jednostkom i społecznościom zwiększanie kontroli nad własnym zdrowiem i poprawę jego determinujących czynników. Ochrona zdrowia natomiast obejmuje kompleksowe podejście do zdrowia, obejmujące zapobieganie chorobom, ich wczesne wykrywanie, skuteczne leczenie oraz opiekę nad osobami chorymi. Zarówno polskie prawo, jak i definicje naukowe podkreślają znaczenie promocji i ochrony zdrowia w społeczeństwie. Działania podejmowane w tym obszarze mają na celu poprawę zdrowia jednostek oraz jakość życia społeczności, wspierając zarówno profilaktykę, jak i kompleksową opiekę medyczną.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Gmina Wieliszew, realizując ustawowe zadania własne z zakresu ochrony i promocji zdrowia, podejmuje szereg kompleksowych działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych, w szczególności związanych z uzależnieniami, przemocą domową oraz wsparciem osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej.

Realizacja zadań prowadzona jest przez Centrum Usług Społecznych w Wieliszewie, Gminną

Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, jednostki oświatowe oraz podmioty lecznicze, w tym Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Istotną rolę pełnią także organizacje pozarządowe, parafie, policja oraz sąd rodzinny. W ramach systemu działa Zespół ds. Profilaktyki i Uzależnień, który prowadzi działania analityczne, koordynuje realizację gminnych programów profilaktycznych, współpracuje z instytucjami lokalnymi oraz realizuje wsparcie indywidualne dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy.

Gmina prowadzi szeroko zakrojone działania profilaktyczne i terapeutyczne ukierunkowane na osoby zagrożone uzależnieniem oraz ich bliskich. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowane są m.in.:

- indywidualne i grupowe konsultacje psychologiczne oraz psychoterapeutyczne (w tym dla osób z syndromem DDA),
- pomoc prawna i wsparcie psychoedukacyjne,
- interwencje i motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
- programy reintegracji społecznej i postrehabilitacji,
- działania adresowane do rodzin z problemem przemocy i uzależnień.

Finansowane są również zadania z zakresu zatrudnienia specjalistów, zakupu wyposażenia i remontów placówek wspierających realizację usług zdrowotnych i społecznych.

Szkoły z terenu gminy realizują programy profilaktyczne o potwierdzonej skuteczności, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych oraz wzmacnianie czynników chroniących. Wspierają one uczniów i ich rodziny poprzez działania edukacyjne, konsultacje oraz współpracę z psychologami i terapeutami. Gmina organizuje i finansuje również zajęcia pozalekcyjne, warsztaty, wydarzenia integracyjne oraz projekty o charakterze profilaktycznym, w tym w okresie ferii i wakacji.

W ramach realizacji polityki zdrowotnej Gmina Wieliszew aktywnie współpracuje z Policją, sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami edukacyjnymi i zdrowotnymi. Wspierane są inicjatywy w zakresie promocji zdrowia, edukacji antyuzależnieniowej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Działania te są realizowane m.in. poprzez powierzenie zadań w trybie otwartych konkursów ofert.

Gmina Wieliszew dysponuje rozwiniętą siecią placówek medycznych, które zapewniają mieszkańcom dostęp do opieki zdrowotnej na wysokim poziomie. Kluczową rolę odgrywa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) w Wieliszewie, posiadający główną siedzibę przy ul. K.K. Baczyńskiego 1, a także filie w Janówku Pierwszym i Skrzeszewie. Przychodnia oferuje podstawową opiekę zdrowotną oraz punkt pobrań materiału biologicznego. Uzupełnieniem oferty medycznej jest działalność Niepublicznego Ośrodka Zdrowia „BER-MED” w Wieliszewie, który realizuje świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i licznych poradni specjalistycznych (m.in. laryngologicznej, urologicznej, dermatologicznej). Placówka dysponuje także gabinetami stomatologicznymi, zabiegowymi oraz diagnostyką obrazową (w tym USG, EKG, spirometria, laseroterapia). W Michałowie-Reginowie funkcjonuje filia NOZ „SANITAS”, obsługująca ponad 3 000 pacjentów, w tym znaczną grupę mieszkańców gminy. Na terenie gminy działają również apteki ogólnodostępne, a dodatkowe wsparcie w zakresie opieki pielęgniarskiej zapewnia Stacja Opieki Caritas.

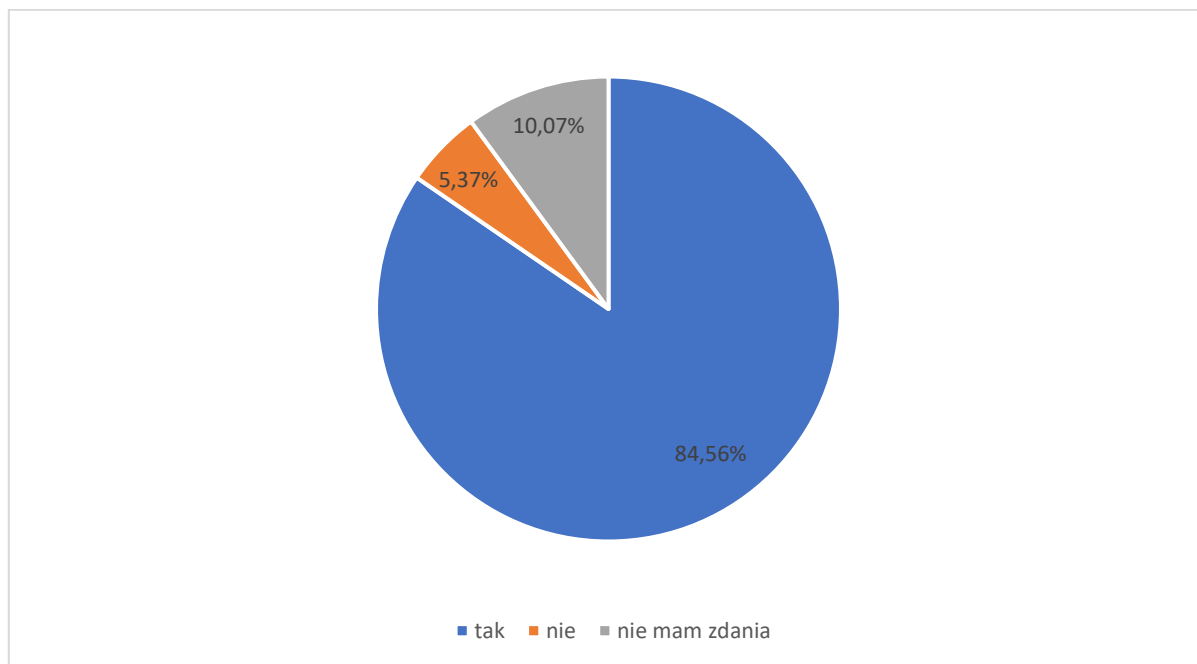
Na szczególną uwagę zasługuje również program opieki stomatologicznej dla uczniów, realizowany we współpracy z Wojskowym Instytutem Medycznym. Dzieci uczęszczające do szkół podstawowych z terenu gminy mają zapewniony dostęp do bezpłatnych usług stomatologicznych w Poradni Stomatologicznej w Legionowie.

W ramach lokalnej polityki zdrowotnej Gmina Wieliszew organizuje liczne akcje profilaktyczne, w tym bezpłatne badania cytologiczne, konsultacje urologiczne, porady dietetyczne oraz warsztaty zdrowotne dla kobiet, mężczyzn i dzieci. Działania te mają charakter systemowy i są odpowiedzią na rzeczywiste potrzeby mieszkańców – zarówno w zakresie dostępności usług, jak i szerzenia wiedzy prozdrowotnej.

4.2.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców

W ramach badania ankietowego skierowanego do mieszkańców Gminy Wieliszew zadano pytanie: „Czy na terenie Gminy Wieliszew jest potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia)?”. Zdecydowana większość respondentów – 84,56% – uznała, że istnieje taka potrzeba. Wynik ten jednoznacznie wskazuje na wysoką świadomość społeczną w zakresie znaczenia działań prozdrowotnych i konieczność ich

dalszego rozwoju. Jedynie 5,37% osób nie dostrzega potrzeby poszerzania tego typu inicjatyw, natomiast 10,07% nie miało sprecyzowanego stanowiska w tej sprawie.

Wykres 10 Czy na terenie Gminy Wieliszew jest potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia)?

W badaniu ankietowym mieszkańców Gminy Wieliszew poproszono o ocenę obecnego poziomu dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej oraz terapeutycznej na terenie gminy. Odpowiedzi udzielano w skali od 0 do 5, gdzie „0” oznaczało brak dostępności, a „5” – bardzo dobrą dostępność.

Opieka psychologiczna

Ocena dostępności do opieki psychologicznej wskazuje na istotne ograniczenia w tym zakresie. Aż 32,21% respondentów oceniło ją najniżej (0), a kolejne 30,87% wystawiło ocenę 1. Tylko 3,36% badanych uznało dostęp do tego rodzaju wsparcia za dobry (ocena 4), natomiast 14,09% wskazało ocenę 3. Prawie dwie trzecie uczestników badania (ponad 63%) oceniło dostępność jako złą lub bardzo złą, co może świadczyć o niedostatecznej liczbie specjalistów lub długim czasie oczekiwania na konsultacje psychologiczne.

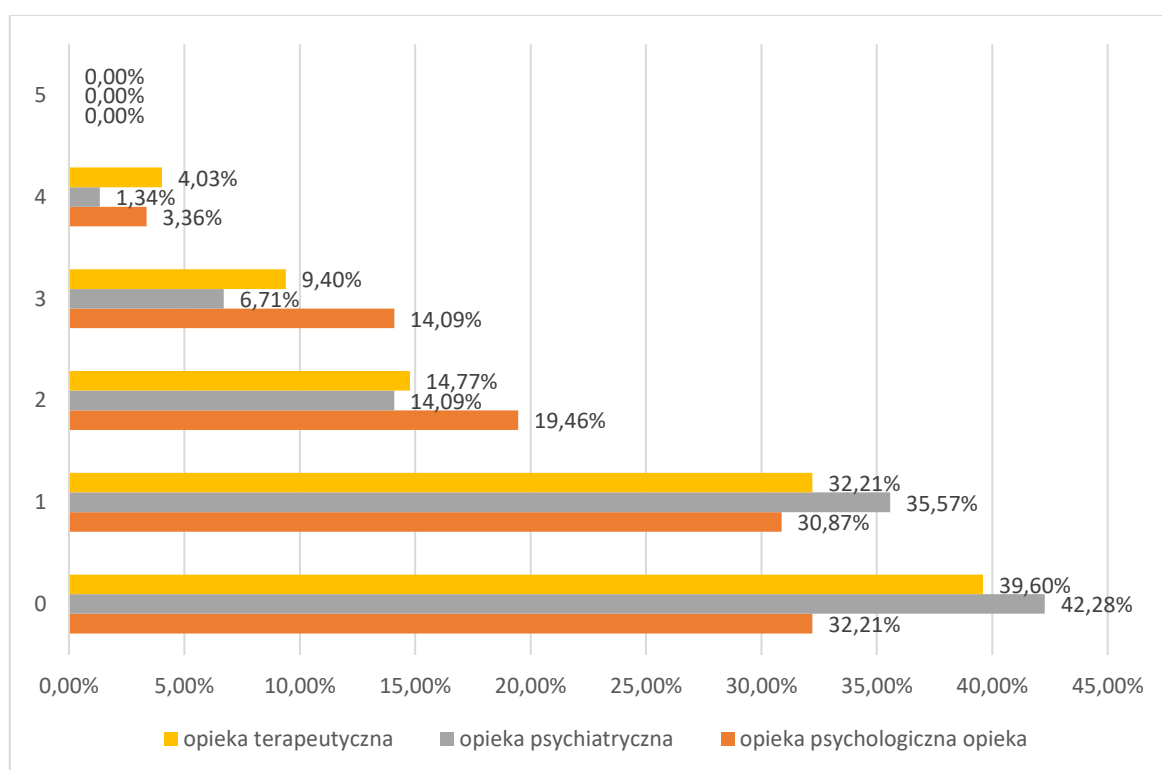
Opieka psychiatryczna

Dostępność do opieki psychiatrycznej została oceniona jeszcze niżej. Najniższą możliwą ocenę (0) wskazało 42,28% respondentów, natomiast ocenę 1 – 35,57%. Zaledwie 1,34%

mieszkańców oceniło ją na ocenę dobrą (4). Łącznie ponad 77% mieszkańców uznało dostępność usług psychiatrycznych za bardzo niską, co może wskazywać na znaczący deficyt specjalistów w tym obszarze lub ograniczoną dostępność usług refundowanych.

Opieka terapeutyczna

W odniesieniu do opieki terapeutycznej również przeważały oceny negatywne. Ocena 0 została wskazana przez 39,60% badanych, natomiast ocenę 1 – przez 32,21%. Jedynie 4,03% respondentów uznało dostępność tej formy wsparcia za dobrą. Średnie oceny (3 i 4) wystawiło łącznie 13,43% osób, co sugeruje, że również w tym obszarze mieszkańcy napotykają istotne bariery w dostępie do usług.

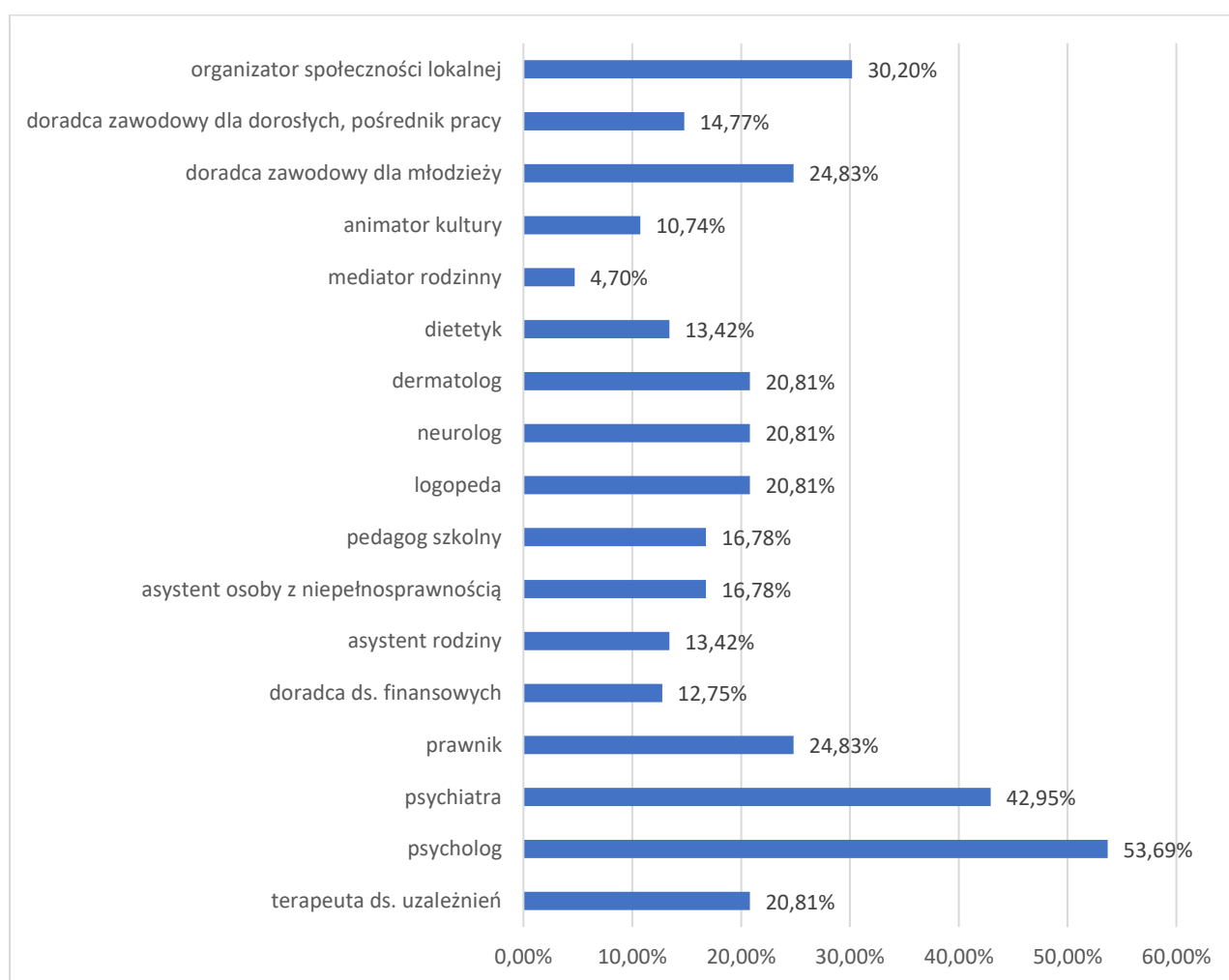
Wykres 11 Proszę ocenić obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej/psychiatrycznej czy terapeutycznej na terenie Gminy Wieliszew. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie jedną odpowiedź.

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego mieszkańcy Gminy Wieliszew zostali poproszeni o wskazanie, jakich specjalistów najbardziej brakuje na terenie gminy. Wyniki jednoznacznie wskazują na szczególnie wysoki deficyt w obszarze wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. Najwięcej respondentów wskazało brak psychologów (53,69%) oraz psychiatrów (42,95%), co potwierdza rosnące potrzeby lokalnej społeczności w zakresie

zdrowia psychicznego.

Dużą grupę odpowiedzi stanowiły również wskazania dotyczące braku organizatorów społeczności lokalnej (30,20%), co sugeruje potrzebę wzmocnienia działań środowiskowych i integracyjnych na poziomie lokalnym. Wśród innych często wymienianych specjalistów pojawili się prawnicy i doradcy zawodowi dla młodzieży (po 24,83%), terapeuci ds. uzależnień, logopedzi, neurologi i dermatolodzy (po 20,81%), a także pedagodzy szkolni i asystenci osób z niepełnosprawnością (po 16,78%).

Zauważalny był także postulat zwiększenia dostępności doradców zawodowych dla dorosłych i pośredników pracy (14,77%), dietetyków i asystentów rodziny (po 13,42%) oraz doradców ds. finansowych (12,75%). Nieco rzadziej wskazywano na potrzebę zatrudnienia animatorów kultury (10,74%) i mediatorów rodzinnych (4,70%).

Wykres 12 W Pana/i opinii jakich specjalistów najbardziej brakuje w Gminie Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

4.2.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych

Wnioski płynące z rozmów z przedstawicielami lokalnych instytucji pomocowych wskazują na szeroki wachlarz wyzwań społecznych, jak również na istniejące formy współpracy i rekomendacje dotyczące ich dalszego rozwoju.

W obszarze zdrowia psychicznego i społecznego mieszkańców podkreślono trudności w dostępie do specjalistycznej opieki, w szczególności psychologicznej, terapeutycznej, psychiatrycznej oraz rehabilitacyjnej – zwłaszcza dla dzieci, młodzieży i osób starszych. Zwrócono uwagę na rosnącą skalę problemów psychicznych wśród młodych mieszkańców oraz samotność i wykluczenie społeczne, szczególnie dotykające seniorów i osoby z niepełnosprawnością. W opinii respondentów istotną barierą są również wydłużające się procedury administracyjne i ograniczona liczba miejsc w placówkach opiekuńczych i terapeutycznych.

W zakresie zadań własnych gminy zauważono realne potrzeby rozwijania środowiskowych form wsparcia – w tym usług opiekuńczych, asystenckich i wytchnieniowych, a także form półstacjonarnych jak dzienne domy opieki. Wskazano także na niedobór mobilnych punktów poradnictwa (psychologicznych, prawnych, pedagogicznych), których brak jest szczególnie odczuwalny w mniejszych miejscowościach.

Z perspektywy instytucji działających na terenie gminy pozytywnie oceniono współpracę z Centrum Usług Społecznych w Wieliszewie, która obejmuje zarówno kierowanie osób do odpowiednich form wsparcia, jak i wspólną organizację wydarzeń, warsztatów, kampanii społecznych czy działań projektowych. Podkreślono potrzebę zwiększenia szybkości obiegu informacji międzyinstytucjonalnej, stworzenia wspólnej platformy do wymiany danych oraz rozwijania zespołów interdyscyplinarnych działających nie tylko w kontekście przemocy, ale również problemów opiekuńczo-wychowawczych, psychiatrycznych i kryzysów zdrowotnych.

4.3 WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i osób starszych jest istotnym aspektem społecznej odpowiedzialności i opieki, zarówno w kontekście polskiego prawa, zadań gminy, jak i definicji naukowych. Przepisy prawne oraz różne programy i inicjatywy mają na celu zapewnienie wsparcia, integracji społecznej i poprawy jakości życia tych grup społecznych.

W polskim prawie istnieje wiele aktów prawnych dotyczących osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, które określają ich prawa oraz obowiązki instytucji państwowych i samorządowych w zakresie zapewnienia wsparcia i ochrony. Przykładami takich ustaw są: ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawa o pomocy społecznej, ustawa o prawach pacjenta i rzeczniku praw pacjenta.

Gminy mają istotną rolę w realizacji zadań związanych z wsparciem osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Zgodnie z polskim prawem, gminy mają obowiązek organizowania i finansowania działań w zakresie opieki nad tymi grupami społecznymi. Przykłady zadań gminy to zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i zdrowotnych, tworzenie specjalistycznych placówek, promocja integracji społecznej oraz udzielanie pomocy materialnej i finansowej.

W naukowych definicjach, wsparcie osób z niepełnosprawnościami odnosi się do działań ukierunkowanych na eliminację barier, zapewnienie równych szans oraz pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym. W przypadku osób starszych, wsparcie skupia się na zapewnieniu opieki, ochronie zdrowia, aktywności społecznej i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Wspieranie osób z niepełnosprawnościami i osób starszych to proces kompleksowy, obejmujący szeroki zakres działań. Wymaga współpracy różnych podmiotów, w tym instytucji państwowych, samorządowych, organizacji społecznych oraz społeczności lokalnej. Celem jest stworzenie sprzyjającego i inkludującego środowiska, w którym osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze mogą pełnić aktywną rolę społeczną i cieszyć się godnym życiem.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Gmina Wieliszew prowadzi spójną i przemyślaną politykę społeczną, obejmującą zarówno osoby starsze, jak i osoby z niepełnosprawnościami. Jej celem jest zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa, dostępności do niezbędnych usług oraz stworzenie warunków umożliwiających jak najdłuższe funkcjonowanie w środowisku domowym. W podejmowanych działaniach gmina kładzie szczególny nacisk na kompleksowe wsparcie – zarówno dla seniorów samodzielnych, jak i tych, którzy z uwagi na stan zdrowia lub ograniczenia sprawności wymagają stałej opieki. Takie same zasady stosowane są wobec osób z niepełnosprawnościami, dla których tworzy się systemowe formy pomocy dostosowane do ich indywidualnych potrzeb oraz możliwości funkcjonowania społecznego.

Gmina Wieliszew w roku 2024 kontynuowała kompleksową politykę społeczną skierowaną do osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Znaczną część działań realizowano poprzez OPS, który był odpowiedzialny zarówno za świadczenie usług bezpośrednich, jak i wdrażanie programów rządowych wspierających te grupy społeczne.

W obszarze wsparcia osób starszych podejmowano działania z zakresu pracy socjalnej, świadczeń pieniężnych, usług opiekuńczych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi. Osoby w podeszłym wieku stanowiły istotną część beneficjentów pomocy społecznej – często były to osoby samotne, schorowane lub z ograniczoną mobilnością. OPS zapewniał m.in. dofinansowanie do opieki w domach pomocy społecznej (16 osób), pomoc w formie gorącego posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz zasiłki celowe przeznaczone na pokrycie kosztów życia, takie jak zakup żywności, opału, lekarstw czy środków higienicznych.

Ważnym elementem działań było także zapewnienie usług opiekuńczych. W 2024 roku opiekunka zatrudniona przez Ośrodek świadczyła wsparcie 14 osobom potrzebującym pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Usługi te obejmowały nie tylko czynności pielęgnacyjne, ale również działania integrujące i aktywizujące. Dodatkowo organizowano specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osoby z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach współpracy z organizacjami społecznymi, osoby starsze otrzymywały również wsparcie w postaci paczek żywnościowych, cateringu świątecznego (akcja „Wigilia Dla Każdego”) czy pomocy rzeczowej od darczyńców prywatnych. Te działania pozwalały ograniczyć poczucie osamotnienia oraz poprawić jakość życia osób w wieku senioralnym.

W zakresie polityki na rzecz osób z niepełnosprawnościami, OPS w 2024 roku realizował szereg dedykowanych programów rządowych. W ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” wsparciem objęto 12 osób, w tym 4 dzieci. Świadczenie to obejmowało pomoc w codziennym funkcjonowaniu, kontaktach z otoczeniem oraz uczestnictwie w życiu społecznym. Łączna kwota przeznaczona na ten cel wyniosła blisko 180 tys. zł. Uzupełnieniem tego działania była „Opieka wytchnieniowa”, z której skorzystały 4 rodziny – w większości opiekunowie dzieci z niepełnosprawnością. Program ten zapewniał czasowe odciążenie opiekunów, umożliwiając im odpoczynek lub załatwienie spraw osobistych.

Dodatkowo OPS organizował świadczenia dla osób z niepełnosprawnościami w postaci zasiłków stałych, celowych oraz pokrywał składki zdrowotne. Łącznie z zasiłków stałych skorzystały 44 osoby, a składki zdrowotne opłacono za 38 osób. Osoby z niepełnosprawnościami otrzymywały także wsparcie rzeczowe, a w uzasadnionych przypadkach kierowano je do domów pomocy społecznej.

Należy także podkreślić, że pracownicy Ośrodka prowadzili działania w zakresie pracy socjalnej ukierunkowanej na osoby i rodziny w sytuacji kryzysowej. Wspierali oni proces adaptacji do życia z niepełnosprawnością lub w wieku senioralnym, podejmowali interwencje, tworzyli indywidualne plany wsparcia, a także współpracowali z kuratorami, psychologami, lekarzami i innymi specjalistami.

W ramach działań profilaktycznych i integracyjnych Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował również z organizacjami pozarządowymi, takimi jak CARITAS, Stowarzyszenie „Rozbiegamy Nowy Dwór” czy Stowarzyszenie WIOSNA. Dzięki tej współpracy seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami otrzymywali różnorodne formy pomocy, które miały charakter uzupełniający wobec działań systemowych.

4.3.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców

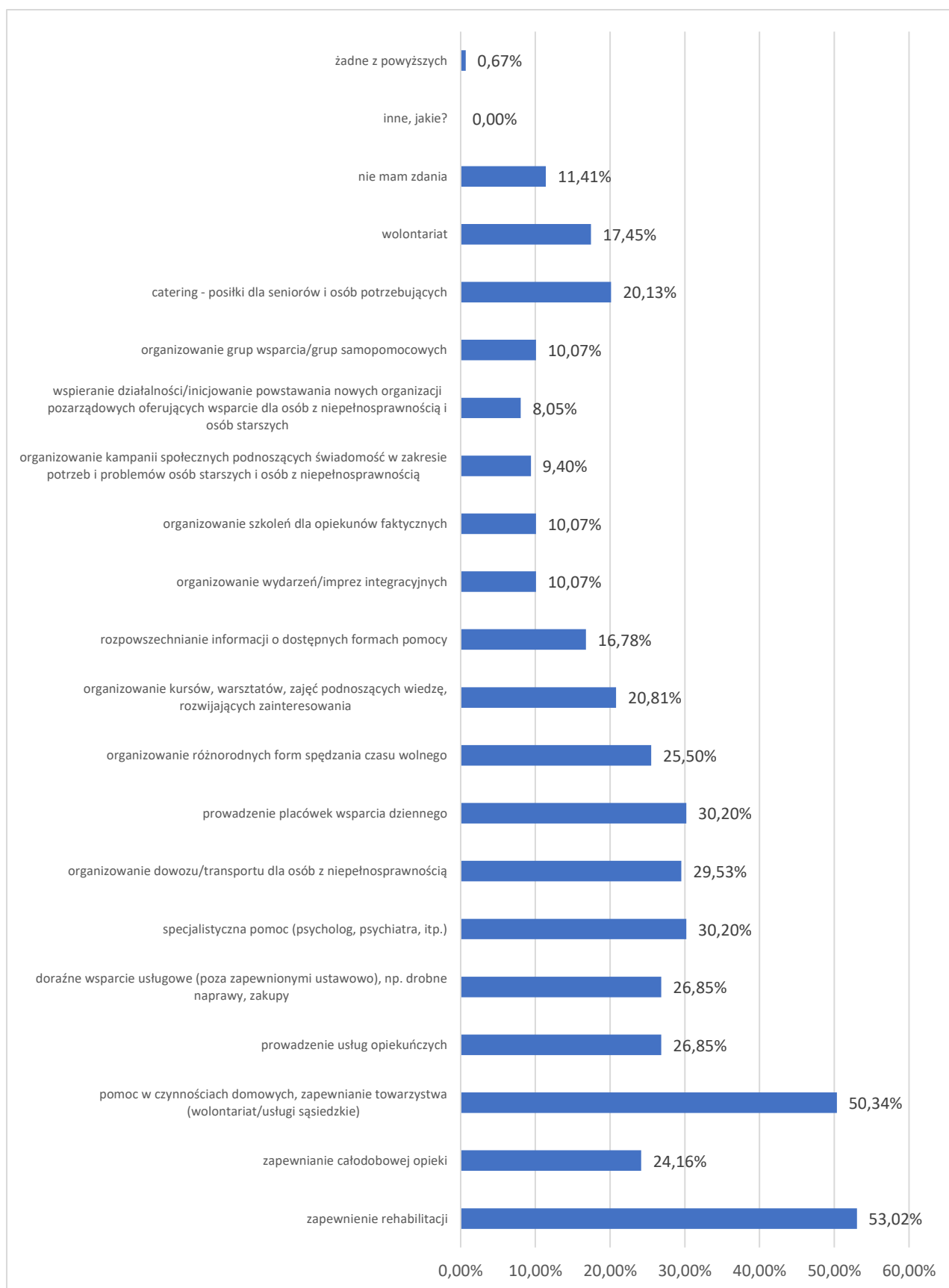
Na podstawie przeanalizowanych danych ankietowych mieszkańców Gminy Wieliszew można wskazać najważniejsze obszary, w których lokalna społeczność dostrzega potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób starszych i osób z niepełnosprawnością. Najczęściej wskazywaną potrzebą jest zapewnienie rehabilitacji – aż 53,02% respondentów uznało ten obszar za wymagający wzmocnienia. Bardzo wysoki odsetek odpowiedzi (50,34%) dotyczył także

pomocy w czynnościach domowych i zapewniania towarzystwa, np. w ramach wolontariatu lub sąsiedzkich usług pomocowych, co świadczy o potrzebie rozwijania wsparcia środowiskowego i przeciwdziałania samotności.

Znacząca liczba mieszkańców dostrzega również konieczność rozwoju specjalistycznego wsparcia – 30,20% respondentów wskazało potrzebę zwiększenia dostępu do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, a równie wielu (30,20%) wyraziło potrzebę prowadzenia dziennych placówek wsparcia, które mogłyby odciążać rodziny i wspierać aktywność społeczną oraz funkcjonowanie osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Transport specjalistyczny dla osób z niepełnosprawnościami okazał się kolejnym ważnym aspektem – wskazało go 29,53% ankietowanych, co potwierdza potrzebę przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu. Ważne były również postulaty dotyczące świadczenia usług opiekuńczych (26,85%), w tym wsparcia doraźnego, np. w drobnych naprawach czy zakupach.

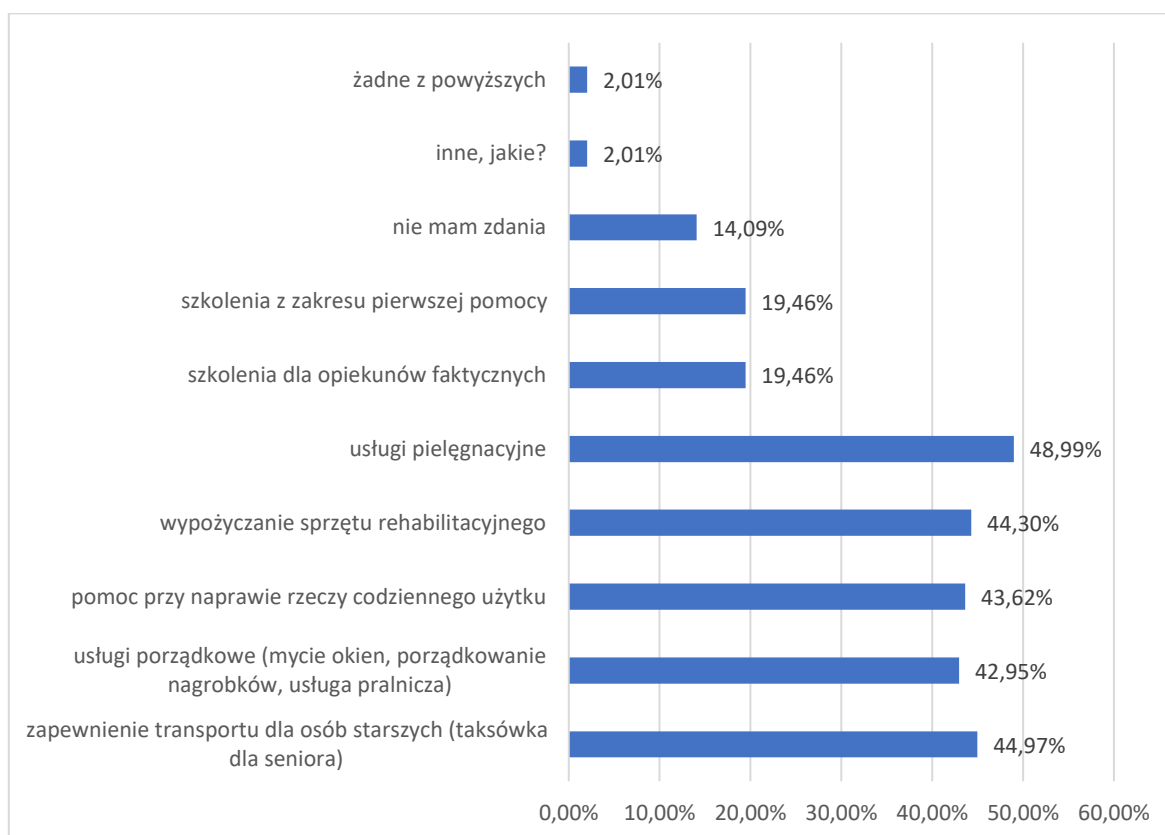
Pozostałe postulaty, choć wskazywane rzadziej, również mają znaczenie – mieszkańcy zgłaszali potrzebę tworzenia różnorodnych form spędzania czasu wolnego, prowadzenia kursów i warsztatów, a także rozpowszechniania informacji o dostępnych formach pomocy i wzmocnienia integracji społecznej.

Wykres 13 W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnością i osób starszych? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

W toku badania ankietowego mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie usług społecznych, które – w ich ocenie – powinny być dostępne i realizowane na terenie Gminy Wieliszew z myślą o potrzebach osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością.

Największe zapotrzebowanie dotyczy usług pielęgnacyjnych – wskazanych przez 48,99% respondentów – które odgrywają kluczową rolę w codziennym życiu osób niesamodzielnych. Równie istotna okazała się potrzeba zapewnienia transportu dla seniorów (tzw. „taksówka dla seniora”), którą poparło 44,97% ankietowanych. Znacząca liczba mieszkańców zgłosiła także zapotrzebowanie na usługi porządkowe (42,95%) oraz pomoc przy naprawach rzeczy codziennego użytku (43,62%), co pokazuje, jak duże znaczenie mają działania wspierające codzienne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania. Wysokie miejsce wśród wskazań zajęło również wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego (44,30%), co potwierdza znaczenie dostępności do pomocy technicznych wspierających mobilność i opiekę. Co piąty respondent uznał za istotne organizowanie szkoleń – zarówno z zakresu pierwszej pomocy, jak i dla opiekunów faktycznych, co świadczy o wzroście świadomości w zakresie konieczności profesjonalizacji opieki nad osobami zależnymi.

Wykres 14 Które z poniższych usług społecznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością uważa Pan/i za potrzebne do prowadzenia/realizowania na terenie Gminy Wieliszew?

4.3.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych

Na podstawie wypowiedzi przedstawicieli instytucji pomocowych działających na terenie Gminy Wieliszew można wskazać kluczowe działania oraz wyzwania w realizacji zadań własnych gminy w zakresie wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

W opinii respondentów, do głównych problemów społecznych występujących na terenie gminy należy zaliczyć trudności z aktywizacją osób z niepełnosprawnościami oraz samotność wśród seniorów. Problematyczne pozostają także długie procedury formalne i ograniczony dostęp do placówek świadczących opiekę stacjonarną i półstacjonarną.

Grupy szczególnie narażone na wykluczenie społeczne to – według przedstawicieli instytucji – przede wszystkim samotni seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi i przewlekłymi chorobami, które często nie są objęte systematyczną opieką. Podkreślano, że wiele takich osób żyje w odosobnieniu, bez codziennego wsparcia i bez wystarczającej wiedzy o możliwych formach pomocy.

W kontekście realizowanych działań, zwracano uwagę na konieczność rozwijania lokalnych usług środowiskowych, takich jak opieka wytchnieniowa, usługi asystenta osoby z niepełnosprawnością, wsparcie sąsiedzkie dla seniorów czy grupy wsparcia i formy dziennego pobytu. Szczególnie istotne okazały się potrzeby związane z transportem, pomocą w codziennym funkcjonowaniu oraz zapewnieniem przestrzeni do integracji i aktywizacji.

Wskazano również na brak mobilnych punktów poradnictwa (psychologicznego, prawnego, pedagogicznego) w mniejszych miejscowościach oraz niewystarczającą liczbę pracowników socjalnych, co utrudnia szybkie reagowanie na potrzeby osób wymagających wsparcia. Zgłaszano potrzebę większej liczby działań edukacyjnych i integracyjnych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów faktycznych.

Wśród proponowanych kierunków działań pojawiły się m.in. utworzenie lokalnego systemu szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych, rozwój wolontariatu sąsiedzkiego i młodzieżowego, organizacja lokalnych centrów wsparcia dla osób zależnych oraz realizacja kampanii społecznych podnoszących świadomość potrzeb i problemów osób starszych oraz z niepełnosprawnościami. Respondenci podkreślali również znaczenie wczesnej identyfikacji

osób zagrożonych wykluczeniem oraz konieczność zapewnienia systemowych rozwiązań obejmujących wsparcie środowiskowe, instytucjonalne i edukacyjne.

4.4 EDUKACJA PUBLICZNA

Edukacja publiczna w Polsce jest regulowana przez szereg aktów prawnych, w tym przede wszystkim Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe. Pojęcie edukacji publicznej odnosi się do procesu kształcenia, wychowania i opieki nad uczniami, realizowanego przez publiczne placówki oświatowe, takie jak szkoły i przedszkola, prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego.

Edukacja publiczna ma na celu zapewnienie powszechnego i bezpłatnego dostępu do nauki oraz zapewnienie równych szans w edukacji wszystkim obywatelom, niezależnie od ich pochodzenia społecznego, statusu materialnego czy innych czynników. W ramach edukacji publicznej uczniowie mają prawo do otrzymania odpowiedniego programu nauczania, dostosowanego do ich wieku, zdolności i potrzeb. Placówki edukacyjne publiczne są zobowiązane do zapewnienia wysokiej jakości nauczania, stwarzając warunki sprzyjające rozwojowi intelektualnemu, społecznemu i emocjonalnemu uczniów.

Edukacja publiczna obejmuje również wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla uczniów, w tym indywidualne poradnictwo i pomoc w rozwiązywaniu trudności edukacyjnych. Zgodnie z polskim prawem oświatowym, uczniowie mają prawo do równego dostępu do edukacji niezależnie od swojego statusu zdrowotnego, a placówki edukacyjne są zobowiązane do zapewnienia odpowiedniego wsparcia dla uczniów z niepełnosprawnościami.

Edukacja publiczna oparta jest na zasadach demokratycznego zarządzania i partycypacji społecznej. Władze samorządowe, w tym rady miejskie i gminne, mają istotny wpływ na organizację i funkcjonowanie placówek edukacyjnych, a także na podejmowanie decyzji dotyczących polityki oświatowej w danym regionie. W ramach systemu edukacji publicznej w Polsce istnieje także możliwość kształcenia w formie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym oraz prowadzenia zajęć pozaszkolnych, które mają na celu rozwijanie zainteresowań i talentów uczniów.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Gmina Wieliszew realizuje szeroko zakrojone działania w obszarze oświaty i wychowania,

obejmujące zarówno rozwój infrastruktury, jak i organizację kształcenia, wychowania oraz działań wspierających. W 2024 roku na terenie gminy funkcjonowało 13 jednostek oświatowych prowadzonych przez samorząd – w tym 6 przedszkoli, 6 szkół podstawowych oraz 1 zespół szkół ponadpodstawowych. Dodatkowo funkcjonowało jedno przedszkole publiczne prowadzone przez inny organ.

Do placówek tych uczęszczało łącznie 3645 dzieci i młodzieży, co oznacza wzrost o 312 osób w stosunku do roku poprzedniego. Wychowanie przedszkolne objęło 1086 dzieci w 47 oddziałach (w tym pięć oddziałów przedszkolnych działających przy szkołach podstawowych). Gmina wykazuje również dbałość o dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – kształceniem specjalnym objętych było 169 uczniów i wychowanków, z czego 23 dzieci uczęszczało do oddziałów przedszkolnych. W 2024 roku w jednostkach oświatowych gminy zatrudnionych było 465 nauczycieli (wzrost o 26), co przekłada się na 425,47 etatu. Warto zaznaczyć, że znaczną część etatów stanowiły godziny ponadwymiarowe, co wskazuje na intensywną pracę kadry pedagogicznej. Budżet Gminy Wieliszew na zadania oświatowe wyniósł ponad 74 mln zł, z czego około 61% pochodziło z subwencji oświatowej z budżetu państwa. Oznacza to, że gmina pokrywała z własnych środków znaczne koszty utrzymania szkół i przedszkoli.

Edukacja w gminie nie ograniczała się jedynie do standardowego nauczania. Realizowane były liczne ogólnopolskie i międzynarodowe programy edukacyjne, profilaktyczne i rozwojowe. Przykładowo, szkoły wdrażały takie inicjatywy jak „Mały Mistrz”, „Godzina dla Młodych Główn”, „Laboratoria Przyszłości”, „InstaLogik” czy „Świetlica na medal” – kładące nacisk na zdrowie psychiczne, aktywność fizyczną, edukację cyfrową i rozwój kompetencji społecznych. W szkołach podstawowych realizowano także działania kształtujące postawy patriotyczne, obywatelskie, ekologiczne i emocjonalne.

Na poziomie szkół ponadpodstawowych, np. w Zespole Szkół w Komornicy, uczniowie angażowali się w międzynarodowe projekty Erasmus+ oraz akcje obywatelskie, takie jak Maraton Pisania Listów Amnesty International. Również w przedszkolach realizowane były liczne projekty ogólnopolskie i międzynarodowe – od edukacji ekologicznej, przez rozwój emocjonalny, aż po innowacje pedagogiczne. Przedszkola m.in. promują kodowanie, czytelnictwo, muzykę, zajęcia prospołeczne oraz rozwój kreatywności i świadomości emocjonalnej dzieci.

4.4.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców

Na podstawie przedstawionych odpowiedzi mieszkańców w badaniu dotyczącym potrzeb młodzieży w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew, można zauważyć wyraźne zapotrzebowanie na rozwój i poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz usług wspierających rozwój psychofizyczny młodych osób.

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców Gminy Wieliszew, respondenci zostali zapytani o obszary, w których ich zdaniem istnieje potrzeba poszerzenia oferty usług społecznych skierowanych do młodzieży. Uzyskane wyniki jednoznacznie wskazują na istnienie zapotrzebowania na rozwój różnorodnych form wsparcia, zarówno w zakresie aktywności edukacyjnych, psychologicznych, jak i rozwojowych.

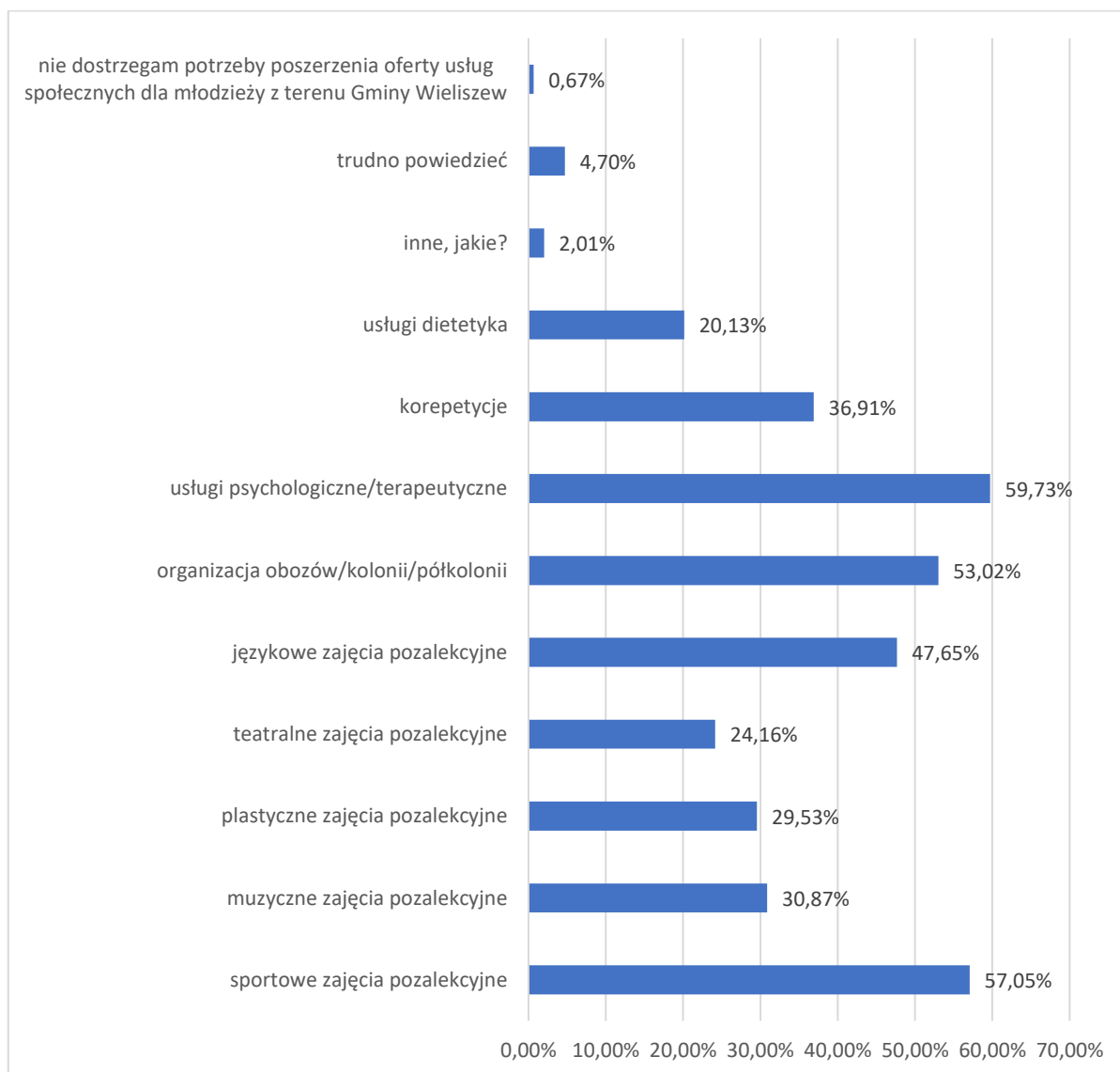
Najczęściej wskazywanym obszarem, wymagającym poszerzenia oferty, były usługi psychologiczne i terapeutyczne, które uzyskały poparcie aż 59,73% respondentów. Dane te jednoznacznie potwierdzają rosnącą świadomość społeczną dotyczącą znaczenia zdrowia psychicznego młodych osób i potrzebę zapewnienia im profesjonalnego wsparcia.

Na drugim miejscu znalazły się sportowe zajęcia pozalekcyjne, które uzyskały 57,05% wskazań. Tak wysoki odsetek świadczy o dużym zainteresowaniu rozwijaniem aktywności fizycznej wśród młodzieży oraz o oczekiwaniu mieszkańców na zapewnienie szerszego dostępu do infrastruktury sportowej i zajęć ruchowych poza systemem szkolnym.

Znacząca liczba respondentów (53,02%) opowiedziała się także za poszerzeniem oferty w zakresie organizacji obozów, kolonii i półkolonii, co może być interpretowane jako potrzeba zapewnienia młodzieży bezpiecznych i rozwijających form wypoczynku w czasie wolnym od nauki.

Równie często wskazywano na konieczność rozwoju językowych zajęć pozalekcyjnych (47,65%), co odzwierciedla rosnącą wagę kompetencji językowych w życiu młodego pokolenia. Istotne były także wskazania dotyczące potrzeby organizacji korepetycji (36,91%) oraz muzycznych zajęć pozalekcyjnych (30,87%). W dalszej kolejności wymieniano plastyczne zajęcia pozalekcyjne (29,53%), teatralne (24,16%) oraz usługi dietetyczne (20,13%), co potwierdza, że młodzież i ich opiekunowie postrzegają rozwój kompetencji artystycznych i zdrowotnych jako ważny element wsparcia społecznego.

Tylko 0,67% respondentów zadeklarowało, że nie widzi potrzeby poszerzenia obecnej oferty usług społecznych dla młodzieży, natomiast 4,70% osób miało trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi. Wśród odpowiedzi otwartych pojawiły się również inne, indywidualne propozycje (2,01%) takie jak np.: „Brak oferty sportowej dla dziewczyn np. lekkoatletyka, siatkówka, koszykówka”.

Wykres 15 W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty usług społecznych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Wieliszew?

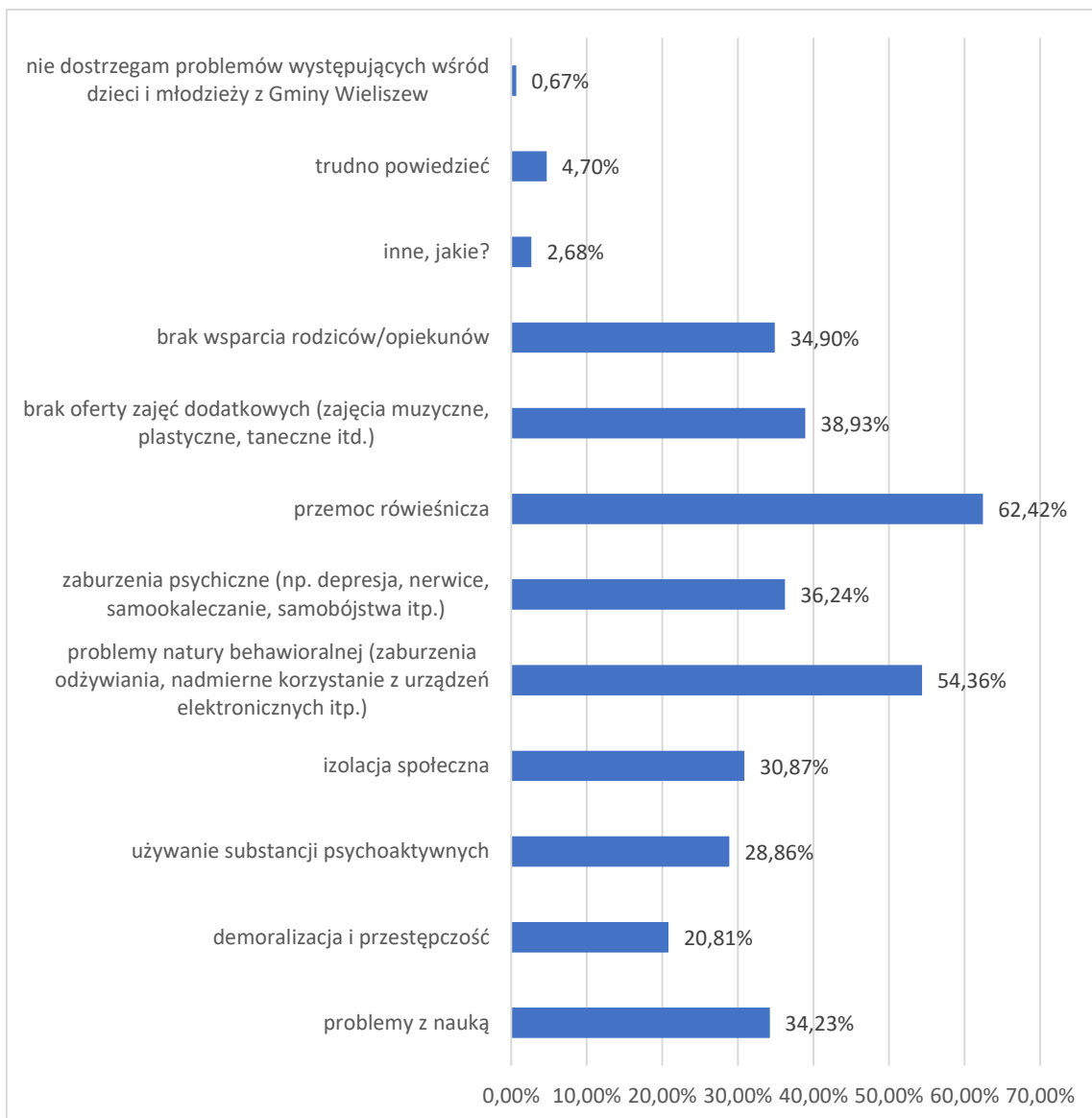
W ramach badania opinii mieszkańców Gminy Wieliszew zapytano respondentów o ich zdanie na temat najczęściej występujących problemów wśród dzieci i młodzieży zamieszkujących teren gminy. Wyniki wskazują na wyraźną potrzebę pogłębionej refleksji i dalszych działań w obszarze zdrowia psychicznego, relacji rówieśniczych oraz wsparcia edukacyjnego i wychowawczego.

Za najbardziej palący problem uznano przemoc rówieśniczą, którą wskazało 62,42% respondentów. Na kolejnej pozycji uplasowały się problemy natury behawioralnej – takie jak zaburzenia odżywiania, nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych czy brak kontroli nad zachowaniami – wskazane przez 54,36% osób.

Niemal 39% badanych dostrzega brak oferty zajęć dodatkowych, w tym zajęć muzycznych, plastycznych i tanecznych, jako istotną barierę w prawidłowym rozwoju dzieci i młodzieży. Zaburzenia psychiczne, takie jak depresja, nerwice, samookaleczanie czy myśli samobójcze, zostały wymienione przez 36,24% respondentów, co potwierdza konieczność wzmacniania lokalnych systemów wsparcia psychicznego i terapeutycznego dla młodych osób.

Ważną kwestią wskazywaną przez mieszkańców jest również brak wsparcia ze strony rodziców lub opiekunów – problem ten został zidentyfikowany przez 34,90% respondentów. Problemy z nauką (34,23%) oraz izolacja społeczna (30,87%) również zostały wskazane jako istotne wyzwania, przed którymi stają dzieci i młodzież w gminie. Zjawiska takie jak używanie substancji psychoaktywnych (28,86%) oraz demoralizacja i przestępczość (20,81%) również uzyskały znaczące wyniki, sugerujące potrzebę prowadzenia szeroko zakrojonych działań profilaktycznych oraz edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym.

Zdecydowana większość respondentów potrafiła wskazać konkretne trudności – jedynie 0,67% osób zadeklarowało brak dostrzegalnych problemów wśród dzieci i młodzieży, a 4,70% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Wśród wypowiedzi otwartych pojawiły się też uwagi dotyczące niewystarczającego przygotowania rodziców do roli wychowawczej oraz krytyczne uwagi dotyczące pracy nauczycieli (2,68%).

Wykres 16 Jakie są Pana/i zdaniem najczęstsze problemy dzieci i młodzieży w Gminie Wieliszew?

4.4.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów z przedstawicielami instytucji pomocowych na terenie Gminy Wieliszew wyłania się wieloaspektowy obraz problemów, z jakimi borykają się dzieci i młodzież. Ekspert, reprezentujący różne instytucje zaangażowane w pomoc społeczną i edukacyjną, wskazują na szereg poważnych wyzwań, wymagających systemowych i skoordynowanych działań.

Za jedno z najistotniejszych zagrożeń dla młodych mieszkańców uznano pogarszający się stan

zdrowia psychicznego. Przedstawiciele instytucji sygnalizują trudności z dostępem do wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i logopedycznego, szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży. Problemem są nie tylko ograniczone kadry specjalistów, ale również zbyt długi czas oczekiwania na wizyty oraz brak lokalnych punktów poradnictwa w mniejszych miejscowościach.

Z wywiadów wynika również, że dzieci i młodzież są coraz bardziej narażone na uzależnienia, szczególnie behawioralne – od telefonów, Internetu i gier komputerowych. Eksperci zwracają uwagę na niską świadomość rodziców w zakresie profilaktyki oraz na brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego, które mogłyby przeciwdziałać nudzie i izolacji. Problemy psychiczne, takie jak depresja, zaburzenia odżywiania czy samookaleczanie, coraz częściej pojawiają się w diagnozach i zgłoszeniach do instytucji wsparcia, lecz jednocześnie wielu młodych nie otrzymuje odpowiedniej pomocy z uwagi na lęk przed stygmatyzacją lub brak reakcji otoczenia.

Znaczący odsetek dzieci i nastolatków doświadcza również przemocy – najczęściej psychicznej lub ekonomicznej. Wiele przypadków pozostaje jednak w ukryciu, gdyż osoby te boją się mówić o swoich doświadczeniach, a procedury interwencyjne bywają długotrwałe i skomplikowane. Przemoc często wynika z uzależnień w rodzinie, złej komunikacji oraz braku kompetencji opiekuńczo-wychowawczych u części rodziców.

Zidentyfikowano również problem deficytów w zakresie wychowania – eksperci mówią o braku granic, nieumiejętnym stawianiu wymagań i niewystarczającym wsparciu ze strony rodziców. Dotyczy to szczególnie rodzin z małych miejscowości, gdzie często nie funkcjonuje żadne lokalne wsparcie środowiskowe. Dzieci z takich rodzin są bardziej narażone na wykluczenie społeczne i trudności w adaptacji szkolnej.

Przedstawiciele instytucji wskazali także na potrzebę większej liczby miejsc do spędzania czasu wolnego oraz rozwoju świetlic, klubów osiedlowych i zajęć popołudniowych. Brakuje nie tylko fizycznych przestrzeni, ale również osób, które mogłyby je prowadzić w sposób profesjonalny. Rekomenduje się utworzenie lokalnych centrów wsparcia, w których dzieci i młodzież mogłyby uzyskać pomoc psychologiczną, prawną czy pedagogiczną – bez konieczności skierowania i długiego oczekiwania.

Wskazano również na potrzebę zacieśnienia współpracy między szkołami, CUS w Wieliszewie

oraz instytucjami ochrony zdrowia i kultury. Koordynacja działań oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających nie tylko przy przemocy, ale także przy problemach rozwojowych i edukacyjnych, mogłaby znacząco poprawić skuteczność interwencji oraz zwiększyć dostępność pomocy dla młodych osób.

4.5 PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

Przeciwdziałanie bezrobociu jest istotnym zagadnieniem w polskim systemie prawnym i wymaga zaangażowania zarówno państwa, jak i samorządów lokalnych, w tym gmin. Jest to kompleksowy proces, który ma na celu zmniejszenie liczby osób bezrobotnych poprzez stworzenie warunków sprzyjających zatrudnieniu oraz rozwój aktywnej polityki rynku pracy.

W polskim prawie istnieje wiele przepisów regulujących działania mające na celu przeciwdziałanie bezrobociu. Najważniejsze z nich to:

- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – jest to podstawowy akt prawny regulujący politykę rynku pracy w Polsce. Ustawa ta określa zadania i kompetencje instytucji odpowiedzialnych za politykę zatrudnienia, takich jak Powiatowe Urzędy Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych czy Agencja Rozwoju Przemysłu.
- Kodeks pracy – zawiera przepisy dotyczące praw i obowiązków pracowników oraz pracodawców. W ramach przeciwdziałania bezrobociu, kodeks pracy reguluje m.in. zasady nawiązywania stosunku pracy, warunki zatrudnienia, zwalczanie dyskryminacji w miejscu pracy oraz ochronę pracowników.

Obowiązki gmin w zakresie przeciwdziałania bezrobociu wynikają przede wszystkim z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Gminy mają istotną rolę we wspieraniu lokalnych inicjatyw związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy oraz aktywizacją zawodową mieszkańców. Ich zadania obejmują:

- Realizację polityki rynku pracy na poziomie lokalnym – gminy mają obowiązek opracowywania i realizowania programów działań na rzecz rynku pracy na swoim terenie. Programy te powinny uwzględniać potrzeby lokalnych przedsiębiorców oraz mieszkańców i zawierać konkretne działania mające na celu tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizację zawodową.

- Współpracę z instytucjami rynku pracy – gminy mają obowiązek współpracować z Powiatowymi Urzędami Pracy oraz innymi instytucjami odpowiedzialnymi za politykę zatrudnienia. Współdziałanie ma na celu koordynację działań, wymianę informacji oraz realizację wspólnych projektów mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu.
- Prowadzenie działań aktywizacyjnych – gminy są odpowiedzialne za prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych. Mogą to być różnego rodzaju szkolenia, kursy, warsztaty, staże, programy mentoringu, a także pomoc w poszukiwaniu pracy i doradztwo zawodowe.
- Tworzenie sprzyjającego środowiska gospodarczego – gminy mają obowiązek tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i inwestycjom, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy. Mogą to być ulgi podatkowe, pomoc w pozyskiwaniu funduszy europejskich, budowa infrastruktury biznesowej czy wspieranie lokalnych przedsiębiorców.

Przeciwdziałanie bezrobociu to kompleksowe działanie, w które zaangażowane są zarówno organy państwowe, jak i samorządowe. Dzięki współpracy i skoordynowanym działaniom można skutecznie zmniejszać bezrobocie oraz tworzyć lepsze perspektywy zatrudnienia dla mieszkańców.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Według najnowszych danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), rynek pracy w Gminie Wieliszew charakteryzuje się umiarkowanym poziomem aktywności zawodowej oraz relatywnie niskim bezrobociem, szczególnie wśród mężczyzn. W gminie na każde 1000 mieszkańców pracowało 136 osób. Wśród wszystkich pracujących mieszkańców 51,5% stanowią kobiety, natomiast 48,5% – mężczyźni. Gminę cechuje ujemne saldo dojazdów do pracy – aż 1051 osób dojeżdża codziennie do pracy poza granice administracyjne gminy, podczas gdy jedynie 212 osób spoza gminy przyjeżdża do niej w celach zawodowych. Oznacza to, że bilans wyjazdów i przyjazdów do pracy wynosi -839.

Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2024 roku wyniosła 6,3%, przy czym kobiety były dotknięte tym zjawiskiem w większym stopniu niż mężczyźni – odpowiednio 7,1% wobec 5,5%. Dla porównania, średnia stopa bezrobocia w województwie mazowieckim była znacznie niższa i wynosiła 4%, a w całym kraju 5,1%.

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w 2023 roku w Gminie Wieliszew wyniosło 6827,81 zł, co stanowiło 89,9% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce. Dla porównania, średnia krajowa wynosiła wówczas 7595 zł, a średnia dla województwa mazowieckiego – 8329 zł.

Struktura zatrudnienia w gminie kształtuje się następująco: 5,5% aktywnych zawodowo mieszkańców pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 21,6% w przemyśle i budownictwie, 25,1% w sektorze usługowym (handel, gastronomia, transport, informacja i komunikacja), a 4,6% w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym. Największą grupę zawodową stanowią pracownicy sektora „pozostałe” – 43,3% mężczyzn i aż 58,3% kobiet.

Na koniec 2023 roku, w gminie zarejestrowanych było 2660 pracujących osób, z czego 1369 stanowiły kobiety, a 1291 – mężczyźni. Mieszkańcy w wieku produkcyjnym (18–64 lata) stanowili 59,6% ogółu ludności gminy – z czego 62,6% mężczyzn i 56,7% kobiet. Wiek przedprodukcyjny (poniżej 18 lat) obejmował 25,4% populacji, a poprodukcyjny (powyżej 64 lat) – 15%.

Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, wyniósł w gminie 67,8 – co jest nieco niższym wynikiem niż w województwie mazowieckim (70,6) i całej Polsce (70,8). Warto zaznaczyć, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Wieliszew wynosiła 59,0 – co świadczy o dość zrównoważonej strukturze demograficznej.

4.5.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych

Wypowiedzi przedstawicieli instytucji pomocowych działających na terenie Gminy Wieliszew wskazują na obecność istotnych wyzwań związanych z zatrudnieniem i sytuacją zawodową części mieszkańców. Choć problem bezrobocia nie jest powszechny w skali całej gminy, pozostaje wyraźnie zauważalny w odniesieniu do określonych grup społecznych.

Zwrócono uwagę przede wszystkim na trudności osób samotnie wychowujących dzieci, a także osób z niepełnosprawnościami, które napotykają bariery zarówno w dostępie do zatrudnienia, jak i w codziennym funkcjonowaniu. Wskazano, że oferta zatrudnienia dla tych grup jest

ograniczona, a rynek pracy nie uwzględnia w wystarczającym stopniu ich szczególnych potrzeb. W przypadku osób z niepełnosprawnościami podkreślano również brak rozwiązań w zakresie rehabilitacji społeczno-zawodowej. Wśród zgłaszanych problemów znalazły się również kwestie zadłużeń, niskich dochodów oraz trudności w utrzymaniu stabilnej sytuacji bytowej. Problemy finansowe bywają przyczyną sięgania po pomoc instytucjonalną, a ich skala wskazuje na konieczność podejmowania działań o charakterze profilaktycznym i wspierającym.

Respondenci akcentowali też potrzebę realizacji projektów systemowych z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej oraz rozwoju lokalnych form wsparcia. Wymieniano m.in. konieczność tworzenia inicjatyw takich jak spółdzielnie socjalne, rozszerzania zakresu działań środowiskowych i rozwijania współpracy międzyinstytucjonalnej. Zwrócono uwagę, że integracja działań różnych podmiotów może znacząco zwiększyć skuteczność oddziaływań na rzecz mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4.6 KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

Kultura odgrywa istotną rolę w społeczności, będąc nie tylko formą rozrywki, ale także wyrazem dziedzictwa kulturowego i twórczości lokalnej społeczności. Kultura to szeroko rozumiane dziedzictwo społeczne, obejmujące wartości, normy, zwyczaje, sztukę i tradycje, które wyznaczają tożsamość i sposób życia społeczności. W kontekście gminy kultura odgrywa istotną rolę w formowaniu lokalnej tożsamości, rozwijaniu potencjału artystycznego oraz tworzeniu więzi społecznych. Gmina ma za zadanie wspierać i promować różnorodne dziedziny kultury, takie jak sztuka, muzyka, literatura, teatr, tańce, rzemiosło i wiele innych. Turystyka jest dziedziną obejmującą podróże, wypoczynek i zwiedzanie różnych miejsc, które posiadają atrakcyjność dla odwiedzających. Turystyka stanowi ważny czynnik rozwoju gospodarczego regionu, przyczyniając się do generowania przychodów i tworzenia miejsc pracy.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Gmina Wieliszew prowadzi aktywną i zróżnicowaną działalność edukacyjno-kulturalną, której celem jest wspieranie rozwoju intelektualnego, emocjonalnego i społecznego mieszkańców – w szczególności dzieci i młodzieży. Działania te realizowane są głównie przez Gminny Ośrodek Kultury w Wieliszewie oraz Gminną Bibliotekę Publiczną wraz z jej filiami.

Gminny Ośrodek Kultury w Wieliszewie (GOK) stanowi kluczową instytucję upowszechniania

kultury na terenie gminy. Funkcjonuje jako samodzielna jednostka organizacyjna gminy, prowadząca działalność statutową w zakresie edukacji kulturalnej, animacji środowisk lokalnych oraz organizacji wydarzeń artystycznych i rekreacyjnych. Misją Ośrodka jest rozwijanie i wspieranie aktywności kulturalnej społeczności lokalnej oraz zapewnianie dostępu do zorganizowanych form uczestnictwa w kulturze dla wszystkich grup wiekowych.

W roku 2024 budżet Ośrodka Kultury został zasilony dotacją podmiotową z budżetu Gminy Wieliszew w wysokości 1 185 000,00 zł. Dodatkowo instytucja pozyskała znaczne środki we własnym zakresie oraz ze źródeł zewnętrznych. Przychody własne wyniosły łącznie 670 986,04 zł, w tym 387 021,74 zł pochodziło z opłat za udział w zajęciach i sekcjach GOK, 139 033,31 zł z Ferii i Wakacji z Kulturą, a 63 329,87 zł z biletów na wydarzenia artystyczne. Ważnym elementem finansowania były również środki zewnętrzne w łącznej wysokości 335 598,00 zł, w tym m.in. 79 000,00 zł ze sponsoringu XXIV Mistrzostw Polski w Tańcach Polskich MAZUR oraz 65 468,00 zł z Krajowego Planu Odbudowy (KPO dla Kultury).

Ośrodek prowadzi intensywną działalność edukacyjną i animacyjną. Organizowane są zajęcia w sekcjach artystycznych (plastycznych, tanecznych, teatralnych), językowych, sportowych oraz rozwijających zainteresowania. Zajęcia odbywają się w Gminnym Centrum Kultury w Łajskach. Dzięki współpracy z lokalnymi animatorami kultury, instytucjami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi, GOK tworzy atrakcyjną i różnorodną ofertę programową.

Oprócz stałych zajęć, Ośrodek jest organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim. W 2024 roku zorganizowano m.in. XXIV Festiwal Kultury Ludowej im. Stanisława Moniuszki, a także cykliczne pokazy, koncerty, spektakle i pikniki rodzinne. Wydarzenia te pełnią funkcję integracyjną, edukacyjną i promocyjną, a często są współfinansowane ze środków samorządowych i unijnych.

Instytucja aktywnie pozyskuje środki zewnętrzne, m.in. z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorządu Województwa Mazowieckiego oraz programów europejskich (PROW, KPO). W 2024 roku ze środków zewnętrznych sfinansowano m.in. działania zespołu "Promyki" oraz Ogólnopolskie Spotkania Taneczne MAZUR.

W kontekście organizacyjnym GOK zatrudnia doświadczoną kadre zarządzającą i specjalistyczną, w tym dyrektora, główną księgową, koordynatorów projektów, instruktorów oraz pracowników obsługi technicznej i promocji. Godziny pracy instytucji zapewniają szeroki

dostęp mieszkańców do oferty, w tym w godzinach popołudniowych i w soboty.

Biblioteka Publiczna Gminy Wieliszew stanowi istotny element lokalnej infrastruktury kulturalno-edukacyjnej. Jej działalność ukierunkowana jest na rozwój czytelnictwa, wspieranie edukacji nieformalnej oraz promocję kultury wśród mieszkańców. Instytucja funkcjonuje w strukturze Gminnego Ośrodka Kultury i realizuje swoje zadania poprzez sieć placówek rozmieszczonych na terenie gminy.

Główna siedziba Biblioteki mieści się w Wieliszewie. Działalność biblioteczna prowadzona jest również w trzech lokalnych placówkach:

- Bibliotece Publicznej w Skrzyszewie,
- Bibliotece Publicznej w Janówku Pierwszym,
- Bibliotece Publicznej w Michałowie-Reginowie.

W 2023 roku zarejestrowano łącznie 2 326 czytelników, co stanowiło 19,9% ogółu mieszkańców Gminy Wieliszew. Czytelnikom udostępniono 42 438 woluminów, natomiast liczba odwiedzin w placówkach bibliotecznych wyniosła 9 883. Łączny księgozbiór na koniec roku obejmował 41 688 jednostek bibliotecznych, w tym 41 491 woluminów drukowanych i 197 jednostek specjalnych.

W ramach działalności statutowej w 2023 roku zakupiono 1 154 nowe woluminy na kwotę 38 705,46 zł, z czego 7 500 zł pochodziło z dofinansowania w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025. Biblioteka prowadzi również aktywną działalność edukacyjno-kulturalną — w analizowanym okresie zrealizowano 116 wydarzeń o charakterze warsztatowym, edukacyjnym i animacyjnym, w których uczestniczyło łącznie 2 332 odbiorców.

Instytucja wykorzystuje nowoczesne kanały komunikacji, w tym media społecznościowe i stronę internetową, do promocji wydarzeń, popularyzacji książek oraz budowania kontaktu z użytkownikami. W działaniach biblioteki widoczna jest konsekwentna polityka zorientowana na potrzeby mieszkańców, w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów.

Placówki biblioteczne stanowią nie tylko miejsce dostępu do literatury, ale również przestrzeń integracji społecznej i rozwoju osobistego. Ich rola w lokalnej wspólnocie, zwłaszcza w kontekście działań edukacyjnych i animacyjnych, zyskuje na znaczeniu w obliczu rosnących

oczekiwań wobec instytucji publicznych świadczących usługi kultury.

Sport i rekreacja odgrywają istotną rolę w polityce społecznej Gminy Wieliszew. Władze gminy wspierają działania sprzyjające aktywizacji fizycznej mieszkańców w różnym wieku, tworząc przestrzeń do rozwoju amatorskiego sportu, integracji międzypokoleniowej oraz promowania zdrowego stylu życia.

W 2024 roku zorganizowano trzy duże imprezy sportowe o charakterze otwartym i międzypokoleniowym. Wydarzenia te miały na celu nie tylko popularyzację aktywności fizycznej, ale również wzmacnianie więzi społecznych poprzez wspólny udział mieszkańców – dzieci, młodzieży i dorosłych – w biegach oraz zawodach MTB. Do wydarzeń tych należały: wiosenny Wieliszewski Crossing, Ultramaraton Powstańca 1944–2024, którego trasa przebiegała przez całą gminę, oraz jesienna edycja Wieliszewski Crossing w Skrzyszewie.

Znaczącym wsparciem dla rozwoju lokalnej aktywności fizycznej są także kluby i stowarzyszenia sportowe działające na terenie gminy, które realizują całoroczne programy treningowe i wychowawcze.

Amatorski Klub Sportowy „Mewa” Krubin prowadził dwa razy w tygodniu treningi piłki nożnej dla różnych grup wiekowych, realizując łącznie 528 jednostek treningowych dla około 60 zawodników. Zajęcia przyczyniły się do poprawy sprawności fizycznej mieszkańców oraz promowały Gminę Wieliszew poza jej granicami.

Klub Sportowy „Dąb” Wieliszew prowadził z kolei szkolenie piłkarskie dla seniorów – przeprowadzono 132 jednostki treningowe dla pierwszego zespołu i 88 dla drugiego. Dzięki temu projektowi utrwalono zasady gry zespołowej oraz poprawiono kondycję fizyczną uczestników.

Stowarzyszenie „Młodzi dla Rozwoju EMKA” realizowało projekt umożliwiający mieszkańcom udział w zawodach biegowych i kolarskich w całej Polsce. Organizowane były cykliczne treningi pod okiem trenerów, a udział w wydarzeniach sportowych propagował aktywny tryb życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

Amatorski Klub Sportowy „Impet” prowadził dwa razy w tygodniu treningi piłkarskie, przygotowujące zawodników do udziału w rozgrywkach klasy B Mazowieckiego Związku Piłki Nożnej. Projekt skutkował wzrostem aktywności sportowej oraz poprawą umiejętności

zawodników.

Bieleński Klub Sportowy „Wataha Warszawa” zorganizował na terenie gminy otwarte treningi biegowe oraz spotkania z fizjoterapeutą. Projekt nie tylko promował zdrowy tryb życia, ale również poszerzał wiedzę uczestników o funkcjonowaniu organizmu i zapobieganiu kontuzjom.

Ważnym elementem systematycznego rozwoju dzieci i młodzieży była także działalność Akademii Piłkarskiej Dąb Wieliszew. Projekt, skierowany do dzieci z rocznika 2010 i młodszych, objął łącznie 400 jednostek treningowych. Przeprowadzenie testów sprawnościowych oraz utworzenie nowej, najmłodszej grupy treningowej potwierdza rosnące zapotrzebowanie na organizowane przez Akademię zajęcia.

W kwestii turystyki, teren Gminy Wieliszew charakteryzuje się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi. Około 2/3 powierzchni gminy wchodzi w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Znajdują się tu cenne przyrodniczo obszary, takie jak jezioro Klucz, las Sikory, zespoły torfowo-leśne Kałuszyn i Poddębie, a także rezerwat „Łęgi Wieliszewskie” (zwany także „Storczykowym Gajem”), który słynie z jednej z największych w regionie kolonii storczyków. W okolicy Kępy Kikolskiej planowane jest utworzenie kolejnego rezerwatu przyrody chroniącego wiekowy las łęgowy i kolonię łęgową czapli siwej. Bogactwo fauny uzupełniają liczne populacje jeleni, saren, dzików oraz obecność bobrów i wydr, co świadczy o wysokiej czystości środowiska naturalnego.

W sezonie letnim Gmina Wieliszew staje się miejscem intensywnej rekreacji. Wzdłuż Narwi ulokowanych jest około 5 tysięcy działek letniskowych, na których w każdy weekend wypoczywa blisko 12 tysięcy osób. Turystyka rowerowa i wodna rozwijają się dzięki rozbudowanej infrastrukturze – sieci tras rowerowych lokalnych, wojewódzkich, krajowych, a nawet międzynarodowych (EuroVelo). Szczególnie atrakcyjna dla miłośników jazdy na dwóch kółkach jest trasa wałowa wzdłuż Narwi i Zalewu Zegrzyńskiego, oferująca możliwość aktywnego spędzenia czasu z widokiem na rezerwaty i plaże.

Gmina oferuje również szlak kajakowy na Narwi – od zapory w Dębem do Nowego Dworu Mazowieckiego. Dzięki wypożyczalni w Topolinie możliwe jest zorganizowanie spływu z pełną obsługą logistyczną. Dodatkowo, fani jeździectwa mogą skorzystać z oferty ośrodków w Stajni „Klucz” nad Jeziorem Klucz oraz Stadniny „Ławra” w Łajskach, oferujących naukę

jazdy, hipoterapię, przejazdy bryczką i kuligi.

Atrakcje turystyczne Gminy Wieliszew to nie tylko przyroda, ale i historia. Na terenie gminy znajdują się liczne zabytki – od klasycystycznej kaplicy cmentarnej w Wieliszewie z 1834 roku, przez relikty dawnego pałacu Poniatowskich w Górze, po pozostałości zespołu fortecznego Janówek wchodzącego niegdyś w skład twierdzy Modlin. Forty te wykorzystywane są dziś m.in. jako ścianki wspinaczkowe i miejsce zawodów ogólnopolskich. Malownicze położenie miejscowości takich jak Góra, Janówek czy Wieliszew, liczne stanowiska archeologiczne, zabytkowe kapliczki i pomniki przyrody tworzą niepowtarzalny klimat i zachęcają do poznawania historii regionu.

4.6.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców

Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego, w którym mieszkańcy Gminy Wieliszew oceniali różne aspekty związane z ofertą spędzania wolnego czasu oraz infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną, można zauważyć zróżnicowane opinie w zależności od analizowanego obszaru.

Atrakcyjność turystyczna gminy oceniana jest przez większość respondentów jako umiarkowana lub wysoka. Najwięcej osób wskazało ocenę „3” (31,54%), co oznacza umiarkowany poziom zadowolenia, a aż 26,17% przyznało ocenę „4”, a 18,79% najwyższą możliwą ocenę „5”. Jedyne 6,71% badanych oceniło atrakcyjność na poziomie „0”, co sugeruje, że mieszkańcy dostrzegają potencjał gminy w tym zakresie, choć nie uznają go za w pełni wykorzystany.

Nieco słabsze noty uzyskała ogólna oferta sportowo-rekreacyjna. Co prawda najwyższy odsetek odpowiedzi również dotyczył oceny „3” (38,26%), ale już 20,81% badanych uznało ten aspekt za zaledwie „2”, a kolejne 14,77% przyznało najniższe możliwe oceny – „0” lub „1”. Wysokie noty („4” i „5”) otrzymały łącznie tylko 20,81% wskazań. Świadczy to o potrzebie dalszego rozwoju oferty sportowej w gminie, zwłaszcza w zakresie dostępności obiektów sportowych, wydarzeń oraz infrastruktury.

Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej również został oceniony umiarkowanie. Najczęściej wybieraną oceną była „3” (36,91%), a niemal jedna czwarta mieszkańców wskazała ocenę „2”

(24,83%). Warto jednak zauważyć, że aż 12,75% badanych przyznało najniższą ocenę „0”. Świadczy to o potrzebie dalszego inwestowania w udogodnienia dla turystów i mieszkańców, takie jak miejsca noclegowe, punkty rekreacyjne czy lepsza promocja lokalnych atrakcji.

Poziom bazy gastronomicznej został oceniony jako przeciętny – dominowały oceny „3” (34,23%) oraz „2” (28,86%). Ocena „1” została wybrana przez 12,75% mieszkańców, a tylko 4,03% uznało poziom gastronomii w gminie za bardzo wysoki. Może to wskazywać na niedostatek różnorodnych punktów gastronomicznych lub ograniczoną dostępność usług w mniejszych miejscowościach gminy.

Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych zostało ocenione bardzo podobnie – ponad połowa mieszkańców przyznała oceny „2” lub „3” (odpowiednio 26,17% i 28,86%), natomiast tylko 4,70% uznało ten aspekt za w pełni satysfakcjonujący. To może świadczyć o konieczności modernizacji już istniejących obiektów oraz budowy nowych miejsc aktywności, zwłaszcza w mniej zurbanizowanych częściach gminy.

Najlepiej ocenionym elementem infrastruktury rekreacyjnej była długość tras rowerowych. Ponad 45% respondentów przyznało oceny „4” lub „5” (31,54% i 13,42%), a kolejne 26,85% uznało ją za „dobrą” (ocena „3”). Tylko 6,04% oceniło długość tras rowerowych na „1”, a 6,71% wystawiło ocenę „0”. Wyniki te potwierdzają, że Gmina Wieliszew dysponuje rozwiniętą infrastrukturą rowerową, cenioną przez mieszkańców i turystów.

W dalszej części badania oceniano ofertę spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych. W przypadku dzieci najczęściej występowała ocena „3” (30,20%), ale aż 28,19% przyznało tylko „2”. Oceny „4” i „5” stanowiły łącznie 18,12%, a 7,38% mieszkańców oceniło ofertę na poziomie „0”. Wskazuje to na umiarkowane zadowolenie z dostępnych form aktywności dla najmłodszych, przy jednoczesnym wskazaniu obszarów wymagających poprawy.

Niżej oceniona została oferta dla młodzieży – oceny „1” (25,50%) i „2” (26,17%) dominowały, a tylko 7,38% i 4,70% wskazało odpowiednio „4” i „5”. To wyraźny sygnał, że młodzież nie znajduje na terenie gminy wystarczającej liczby atrakcyjnych i dopasowanych do swoich potrzeb możliwości spędzania czasu wolnego.

W przypadku dorosłych oceny były nieco bardziej rozproszone – „3” wskazało 30,20%, ale

26,17% uznało ofertę za niewystarczającą (ocena „1”), a 21,48% za przeciętną (ocena „2”). Podobny rozkład wystąpił w ocenie oferty dla seniorów – dominowały oceny „3” (29,53%) i „1” (25,50%), a tylko 4,03% respondentów uznało ją za bardzo dobrą.

	0	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną Gminy?	6,71%	8,05%	8,72%	31,54%	26,17%	18,79%
Ofertę sportowo-rekreacyjną w Gminie?	5,37%	14,77%	20,81%	38,26%	14,77%	6,04%
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?	12,75%	18,12%	24,83%	36,91%	5,37%	2,01%
Poziom bazy gastronomicznej?	5,37%	12,75%	28,86%	34,23%	14,77%	4,03%
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?	4,70%	20,81%	26,17%	28,86%	14,77%	4,70%
Długość tras rowerowych?	6,71%	6,04%	15,44%	26,85%	31,54%	13,42%
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci?	7,38%	16,11%	28,19%	30,20%	13,42%	4,70%
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży?	8,72%	25,50%	26,17%	27,52%	7,38%	4,70%
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych?	6,04%	26,17%	21,48%	30,20%	11,41%	4,70%
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów?	15,44%	25,50%	18,79%	29,53%	6,71%	4,03%

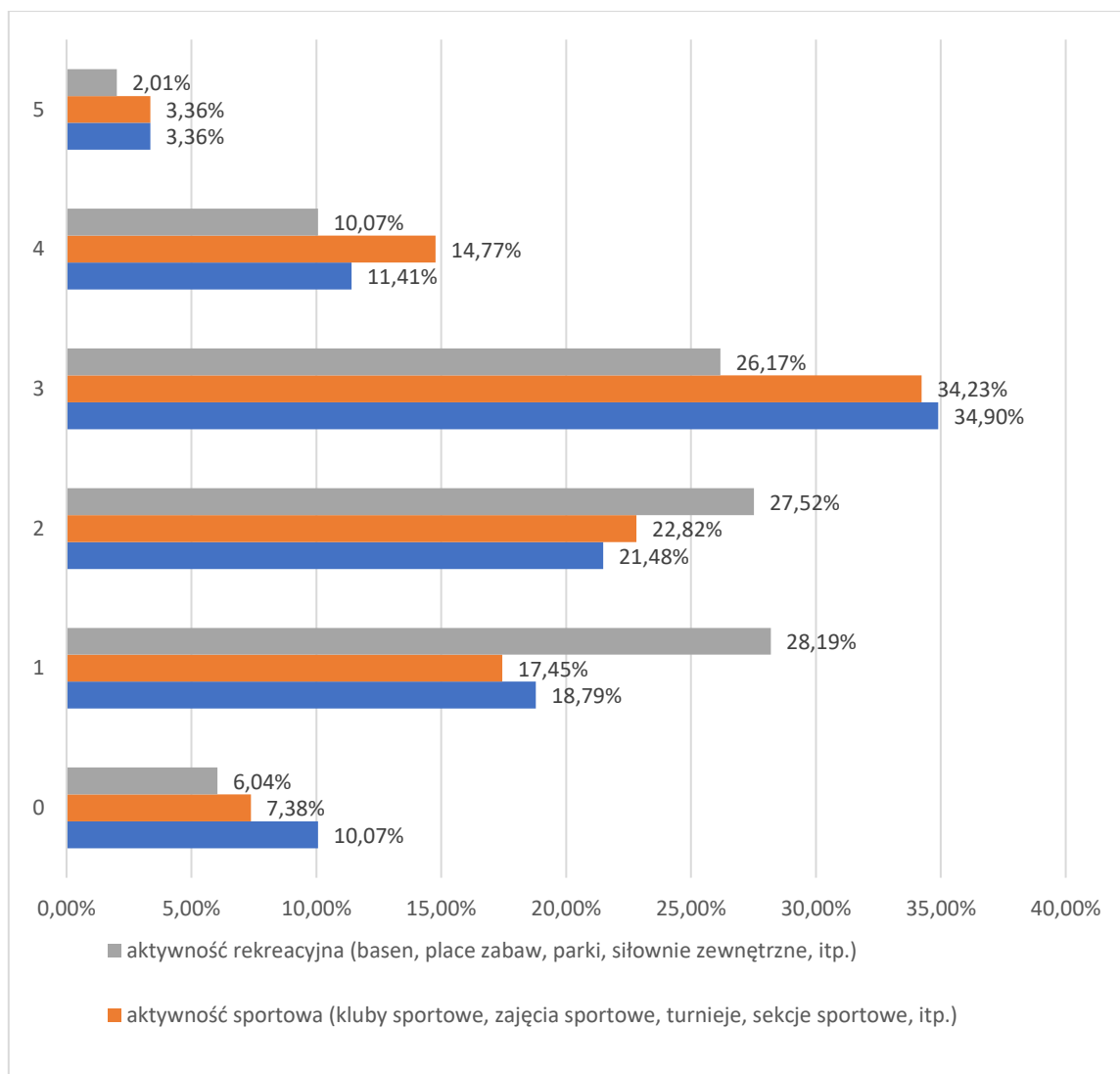
Wykres 17 Jak ocenia Pani/Pan TURYSTYKĘ I REKREACJĘ Gminy Wieliszew? W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Na podstawie wyników badania ankietowego dotyczącego poziomu satysfakcji z różnych form aktywności dostępnych na terenie Gminy Wieliszew, można zaobserwować zróżnicowane opinie mieszkańców w odniesieniu do trzech głównych obszarów: aktywności kulturalnej, sportowej oraz rekreacyjnej.

Aktywność kulturalna, obejmująca m.in. zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne, wernisaże czy kluby czytelnicze, została najlepiej oceniona spośród analizowanych kategorii. Najwięcej respondentów (34,90%) przyznało jej ocenę „3”, natomiast 21,48% wskazało ocenę „2”, a 18,79% – „1”. Wysoką ocenę „4” przyznało 11,41% osób, a maksymalną notę „5” – 3,36%. Tylko 10,07% mieszkańców uznało poziom aktywności kulturalnej za całkowicie niesatysfakcjonujący (ocena „0”). Wyniki te wskazują, że działalność kulturalna w gminie jest w dużej mierze dostrzegana i doceniana przez mieszkańców, jednak istnieje również spora grupa, która oczekuje szerszej oferty lub lepszej dostępności tych działań.

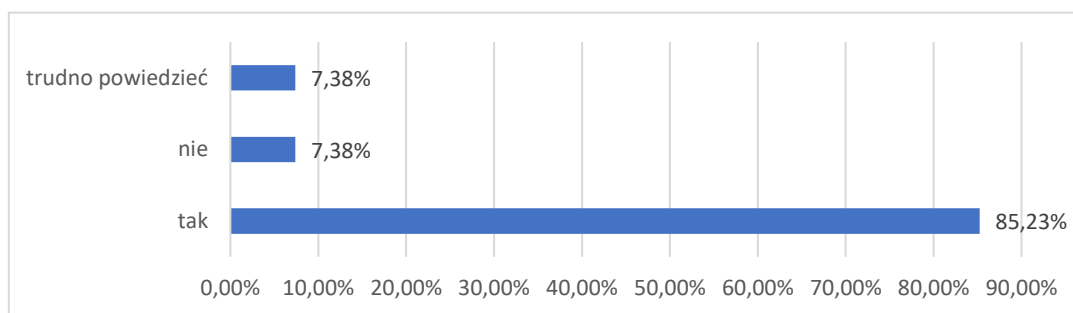
W przypadku aktywności sportowej, na którą składają się m.in. kluby sportowe, zajęcia, turnieje i sekcje, najwięcej mieszkańców również wybrało ocenę „3” (34,23%). Jednak oceny „2” i „1” przyznało już łącznie 40,27% respondentów (odpowiednio 22,82% i 17,45%), a kolejne 7,38% wskazało najniższą ocenę „0”. Wyższe noty, czyli „4” i „5”, uzyskały łącznie jedynie 18,13% głosów. Takie dane mogą sugerować, że mimo widocznej obecności aktywności sportowej w przestrzeni publicznej, dla części mieszkańców oferta ta nie jest wystarczająco szeroka, atrakcyjna lub dostępna.

Najgorzej w ocenie mieszkańców wypadła aktywność rekreacyjna, czyli korzystanie z infrastruktury takiej jak baseny, parki, place zabaw czy siłownie zewnętrzne. Najwięcej odpowiedzi padło na ocenę „2” (27,52%) oraz „1” (28,19%), a tylko 26,17% respondentów oceniło ten obszar na „3”. Wysokie oceny („4” – 10,07% i „5” – 2,01%) uzyskały najniższy łączny wynik spośród wszystkich trzech kategorii, natomiast 6,04% mieszkańców wskazało ocenę „0”. Dane te jasno pokazują, że poziom satysfakcji z aktywności rekreacyjnej na terenie gminy jest niski, co może wynikać z niedostatecznej liczby obiektów, ich niewystarczającego standardu lub ograniczonej dostępności.

Wykres 18 Proszę ocenić obecny poziom dostępności do niżej wymienionych form aktywności na terenie Gminy Wieliszew. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie 1 odpowiedź.

Zdecydowana większość respondentów (85,23%) uważa, że na terenie Gminy Wieliszew istnieje potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Odpowiedzi te wskazują na silne społeczne zapotrzebowanie na rozwój oferty w zakresie zajęć edukacyjnych, wydarzeń plenerowych, pikników czy lokalnych inicjatyw wiejskich i miejskich. Tylko 7,38% ankietowanych stwierdziło, że nie ma takiej potrzeby, a taki sam odsetek badanych wybrał odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 19 Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy Wieliszew jest potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego (np. Zajęcia edukacyjne, pikniki, wydarzenia, małe akcje wiejskie/miejskie)?

4.7 AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Aktywność obywatelska to pojęcie, które odnosi się do zaangażowania jednostek w działania na rzecz społeczeństwa i wspólnoty lokalnej. W kontekście Polski, aktywność obywatelska jest ściśle związana z prawem ustawy oraz definicjami socjologicznymi.

W Polsce istnieje wiele przepisów prawnych, które regulują kwestię aktywności obywatelskiej. Kluczową ustawą w tym zakresie jest ustawa o stowarzyszeniach z 7 kwietnia 1989 roku. Ustawa ta stanowi podstawę dla tworzenia organizacji pozarządowych, które są ważnym elementem aktywności obywatelskiej. Daje ona obywatelom możliwość zakładania stowarzyszeń i fundacji, co umożliwia zaangażowanie się w różnego rodzaju działania społeczne, kulturalne, edukacyjne czy charytatywne.

Definicje socjologiczne aktywności obywatelskiej podkreślają jej istotę jako procesu społecznego, w którym jednostki podejmują działania mające na celu wpływ na otaczającą rzeczywistość i przyczynianie się do dobra publicznego. Aktywność obywatelska może objawiać się poprzez udział w organizacjach pozarządowych, działalność wolontariacką, uczestnictwo w debatach publicznych, zaangażowanie się w procesy decyzyjne czy wykonywanie

społecznych inicjatyw.

Aktywność obywatelska odgrywa istotną rolę w demokratycznym społeczeństwie, umożliwiając obywatelom wyrażanie swoich opinii, dążenie do zmiany społecznej oraz budowanie więzi społecznych. Jest także ważnym narzędziem w procesie partycypacji społecznej, umożliwiającym obywatelom współdecydowanie o sprawach dotyczących ich własnego otoczenia i społeczności.

W Polsce aktywność obywatelska ma rosnące znaczenie, szczególnie po transformacji ustrojowej w latach 90. XX wieku. Coraz więcej osób angażuje się w działania na rzecz społeczności lokalnych, inicjuje projekty społeczne, podejmuje działania mające na celu ochronę praw i wartości społecznych. To przyczynia się do budowania bardziej demokratycznego i otwartego społeczeństwa, w którym obywatele mają możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH

Gmina Wieliszew aktywnie wspiera rozwój aktywności obywatelskiej poprzez systematyczną i wieloaspektową współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prywatnymi. W strukturze Urzędu Gminy funkcjonuje wyznaczony pracownik odpowiedzialny za koordynację współpracy z trzecim sektorem, co stanowi wyraz zaangażowania samorządu w budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Gmina udostępnia organizacjom pozarządowym nieodpłatnie swoje zasoby lokalowe, w tym m.in. salę koncertową przy Urzędzie Gminy, co sprzyja realizacji inicjatyw społecznych i integracyjnych.

Istotnym elementem współpracy jest również promocja działań organizacji społecznych. Na oficjalnej stronie internetowej Gminy regularnie publikowane są artykuły przesyłane przez NGO, dokumentujące zrealizowane projekty i zachęcające do aktywnego udziału w życiu publicznym. Ponadto funkcjonowanie organizacji jest relacjonowane w lokalnym medium – „Gazecie Wieliszewskiej”, co zwiększa widoczność i rozpoznawalność ich działalności wśród mieszkańców.

Na mocy Uchwały nr LII/500/2022 Rady Gminy Wieliszew z dnia 29 listopada 2022 r. corocznie przyjmowany jest „Roczny program współpracy Gminy Wieliszew z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Dokument ten na rok 2024 został opracowany w oparciu o analizę potrzeb lokalnej społeczności

oraz opinie przedstawicieli organizacji wyrażone podczas konsultacji społecznych.

Wśród zadań priorytetowych programu wskazano:

- pomoc społeczną, w tym działania na rzecz rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans społecznych;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
- ochronę i promocję zdrowia, w tym działalność leczniczą;
- wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliszewie zrealizował szereg działań we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prywatnymi. Efektem tych działań było wsparcie osób starszych, samotnych i przewlekle chorych, które otrzymały pomoc rzeczową w postaci paczek żywnościowych, odzieży, sprzętu AGD i RTV.

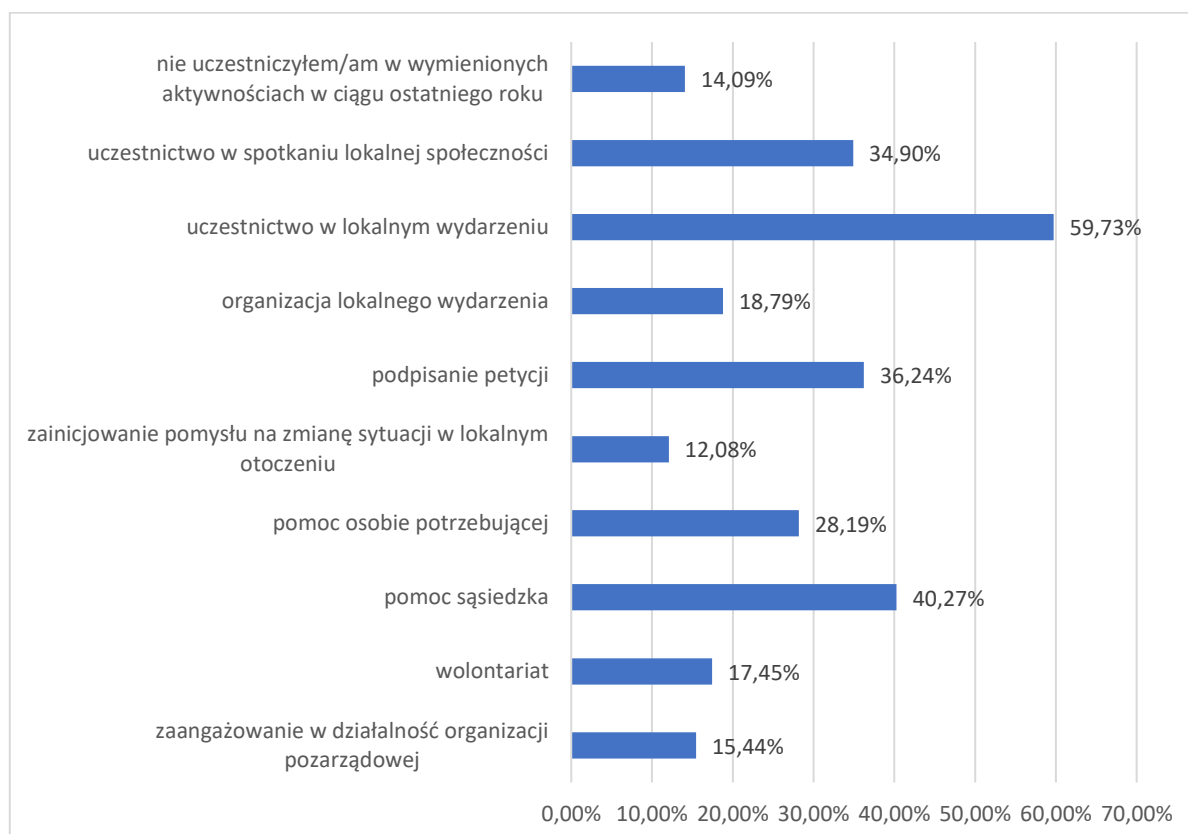
W ramach współpracy z Caritas w Legionowie wydano 43 skierowania do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa oraz przekazano 20 świątecznych paczek żywnościowych. Z kolei Powiatowe Centrum Integracji Społecznej w Legionowie objęło 27 osób kontraktami w ramach warsztatów dla osób poszukujących pracy. Współpraca ze Stowarzyszeniem WIOSNA w ramach „Szlachetnej Paczki” umożliwiła przekazanie pomocy materialnej 10 rodzinom z terenu gminy.

Wyjątkowym przykładem zaangażowania społecznego była również akcja „Wigilia Dla Każdego”, zrealizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem „Rozbiegamy Nowy Dwór”, w ramach której 100 osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami otrzymało ciepły posiłek wigilijny dostarczony przez pracowników socjalnych bezpośrednio do ich domów.

4.7.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców

Wysoka gotowość mieszkańców do podejmowania działań na rzecz innych potwierdzona została w wynikach badań ankietowych. Aż 40,27% respondentów deklarowało, że w ciągu ostatniego roku zaangażowało się w pomoc sąsiedzką, a 28,19% udzieliło wsparcia osobom potrzebującym. Duża grupa – 36,24% – podpisała petycję, a 18,79% włączyło się w organizację lokalnego wydarzenia.

Najczęstszą formą aktywności obywatelskiej było uczestnictwo w wydarzeniach lokalnych – deklarowane przez 59,73% mieszkańców. Co trzecia osoba (34,90%) wzięła udział w spotkaniu lokalnej społeczności, a 17,45% angażowała się w działania wolontariackie. W działalność organizacji pozarządowych w ciągu ostatniego roku włączyło się 15,44% mieszkańców. Co istotne, jedynie 14,09% osób zadeklarowało brak uczestnictwa w jakiegokolwiek z wymienionych form aktywności.

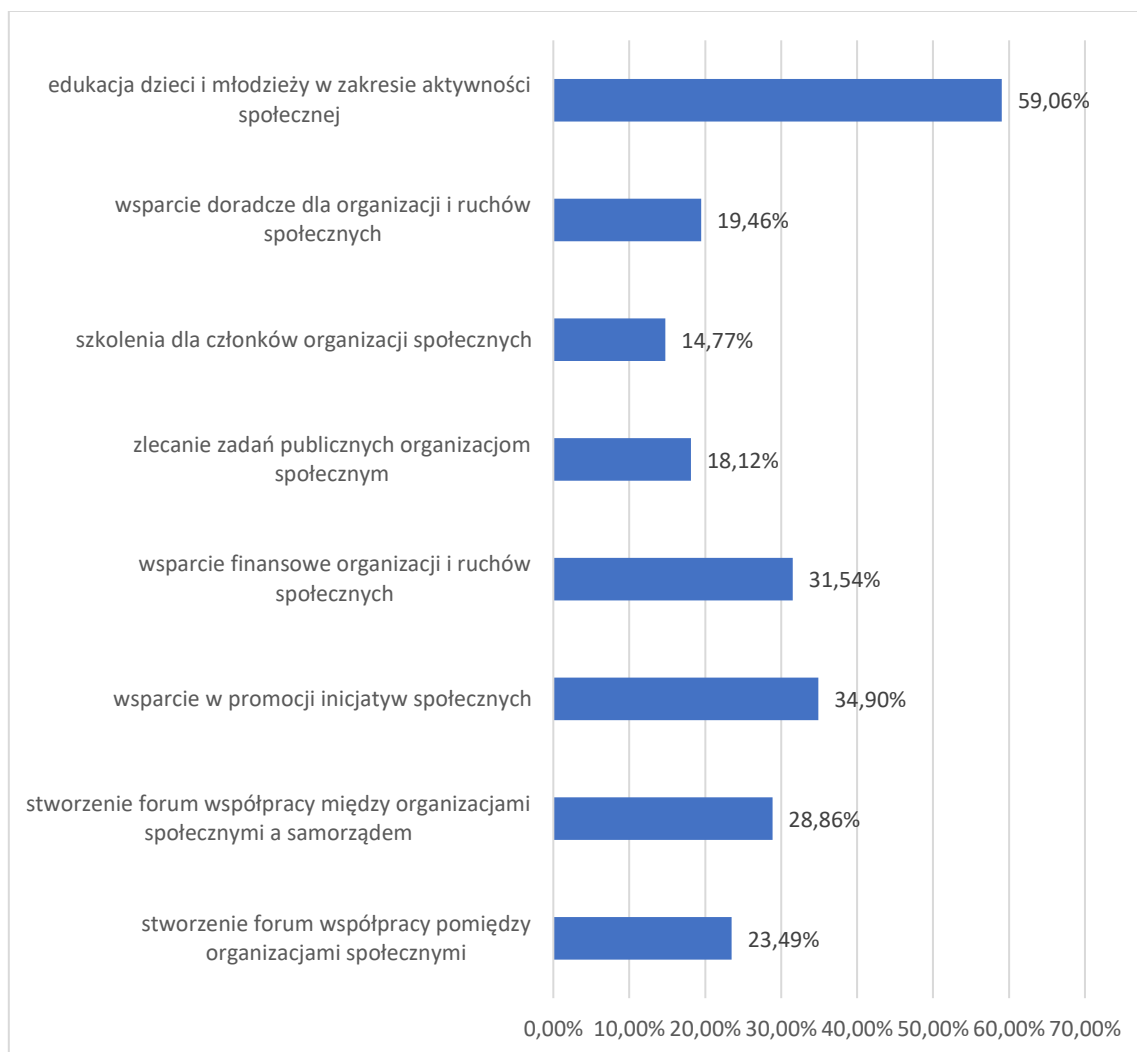
Wykres 20 Czy zdarzyło się Panu/i w ciągu ostatniego roku uczestniczyć w poniższych aktywnościach?

Wśród propozycji wspierających rozwój aktywności społecznej największe poparcie mieszkańców uzyskała edukacja dzieci i młodzieży w zakresie aktywności społecznej – wskazało ją aż 59,06% respondentów. Wynik ten wyraźnie pokazuje, że mieszkańcy widzą w edukacji obywatelskiej fundament dla budowy zaangażowanego społeczeństwa lokalnego w przyszłości.

Na drugim miejscu znalazło się wsparcie w promocji inicjatyw społecznych (34,90%). Odpowiedź ta sugeruje potrzebę lepszego informowania społeczności o podejmowanych działaniach oddolnych, co może przekładać się na większą frekwencję i udział mieszkańców.

Wsparcie finansowe organizacji i ruchów społecznych uzyskało 31,54% wskazań. Finansowe wzmocnienie inicjatyw społecznych jest postrzegane jako kluczowy czynnik pozwalający na realną realizację projektów oraz zapewnienie ich trwałości.

Stworzenie forum współpracy między organizacjami społecznymi a samorządem zostało uznane za ważne przez 28,86% respondentów, a stworzenie forum współpracy pomiędzy samymi organizacjami przez 23,49%.

Wykres 21 Które działania w Pana/i opinii mogą w największym stopniu wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

4.8 OCENA I PRIORYTETOWOŚĆ DZIAŁAŃ

Istotność zadań w zakresie diagnozy problemów społecznych polega na określeniu i hierarchizacji najważniejszych problemów społecznych, które wymagają pilnej interwencji i rozwiązania. Piorytetyzacja jest istotna dla efektywnego zarządzania zasobami i skierowania ich tam, gdzie są najbardziej potrzebne. Piorytetyzacja zadań w zakresie diagnozy problemów społecznych ma kilka kluczowych znaczeń:

- **Koncentracja zasobów:** Określenie priorytetów pozwala skoncentrować zasoby finansowe, ludzkie i czasowe na rozwiązywaniu najbardziej palących problemów społecznych. Dzięki temu możliwe jest skuteczniejsze wykorzystanie dostępnych środków i ograniczenie rozproszenia działań.
- **Skala problemu:** Priorytetowość pozwala zidentyfikować i zająć się problemami o największej skali i wpływie społecznym. Dzięki temu można skuteczniej reagować na potrzeby społeczności lokalnej i podejmować działania mające realny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców.
- **Pilność:** Niektóre problemy społeczne wymagają natychmiastowej interwencji ze względu na ich negatywne skutki dla społeczności. Priorytetowość pozwala zidentyfikować te pilne problemy i skierować na nie odpowiednie środki i zasoby, aby przeciwdziałać negatywnym konsekwencjom.
- **Efektywność:** Priorytetyzacja zadań pozwala uniknąć rozproszenia działań i skoncentrować wysiłki na tych problemach, które mają największe znaczenie i perspektywy sukcesu. Dzięki temu działania są bardziej skuteczne i mogą przynieść długoterminowe efekty.

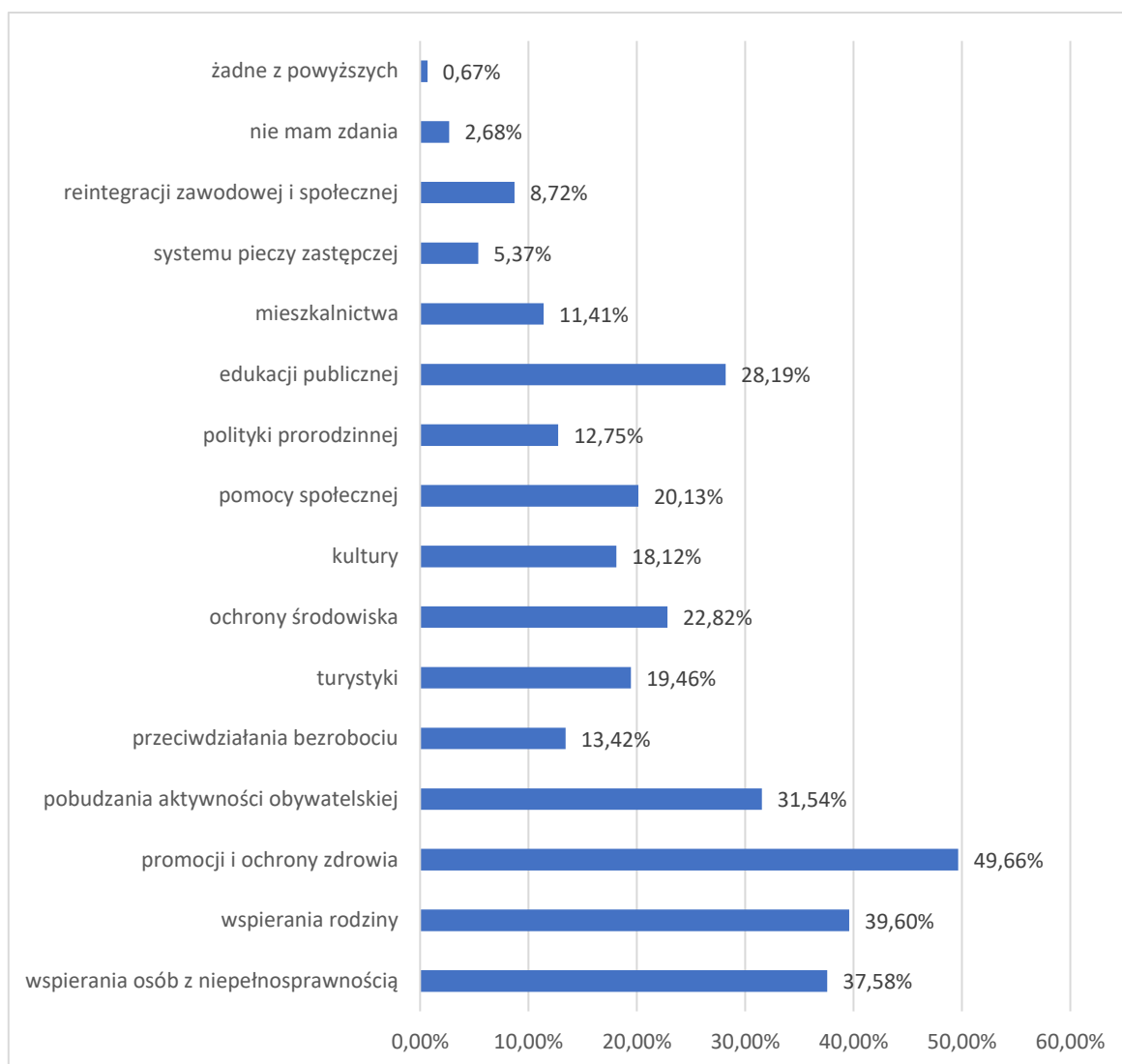
Ważne jest, aby proces piorytetyzacji zadań w zakresie diagnozy problemów społecznych był oparty na szerokim konsultowaniu się z różnymi interesariuszami społecznymi, takimi jak przedstawiciele społeczności lokalnej, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne i eksperci. Tylko w ten sposób można uwzględnić różnorodne perspektywy i potrzeby społeczności, co prowadzi do bardziej zrównoważonych i skutecznych rozwiązań.

4.8.1 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii jego mieszkańców

W opinii mieszkańców Gminy Wieliszew najbardziej priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych jest promocja i ochrona zdrowia, wskazana przez 49,66% respondentów. Na kolejnych miejscach znalazły się wspieranie rodziny (39,60%) oraz wspieranie osób z niepełnosprawnością (37,58%), co pokazuje istotną wagę przypisywaną działaniom wspierającym funkcjonowanie rodzin i integrację społeczną osób z ograniczeniami sprawności.

Na potrzebę pobudzania aktywności obywatelskiej wskazało 31,54% uczestników badania, co pokazuje gotowość społeczności do angażowania się w działania lokalne i oczekiwanie tworzenia warunków do takiej aktywności. Znaczącym obszarem jest również edukacja publiczna – 28,19% wskazań – co potwierdza wagę inwestowania w lokalne placówki edukacyjne i rozwój programów edukacyjnych. Ochrona środowiska uzyskała 22,82%, co wskazuje na dostrzeganą potrzebę dbałości o lokalny ekosystem, szczególnie w gminie o tak bogatych walorach przyrodniczych.

Nieco niższy poziom poparcia dotyczył rozwoju usług w obszarze pomocy społecznej (20,13%) i turystyki (19,46%), jednak również te kwestie zostały przez część mieszkańców uznane za istotne. Mniej istotne z perspektywy badanych okazały się takie obszary jak polityka prorodzinna (12,75%), przeciwdziałanie bezrobociu (13,42%) i mieszkalnictwo (11,41%), a najmniejsze zainteresowanie uzyskały system pieczy zastępczej (5,37%) oraz reintegracja zawodowa i społeczna (8,72%). Zaledwie 2,68% respondentów zadeklarowało, że nie ma zdania na temat potrzeb społecznych gminy, a 0,67% uznało, że żaden z proponowanych obszarów nie wymaga rozwoju.

Wykres 22 Które z niżej wymienionych obszarów w zakresie usług społecznych powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane na terenie Gminy Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

Na podstawie przedstawionych wyników badań opinii mieszkańców Gminy Wieliszew można zauważyć duże zróżnicowanie poziomu satysfakcji w odniesieniu do oferty społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i infrastrukturalnej.

Wysokim poziomem zadowolenia wyróżnia się przede wszystkim działalność bibliotek – aż 12,08% badanych jest z niej bardzo zadowolonych, a 41,61% zadowolonych. Pozytywnie oceniane są również wydarzenia kulturalne – łącznie ponad 50% respondentów deklaruje zadowolenie z tej sfery aktywności (4,70% bardzo zadowolonych, 46,31% zadowolonych). Również koncerty cieszą się uznaniem (5,37% bardzo zadowolonych, 38,26% zadowolonych), choć widoczna jest też spora grupa niezdecydowanych (33,56%).

Mieszkańcy są z kolei najmniej zadowoleni z dostępności specjalistów opieki zdrowotnej, gdzie aż 66,44% respondentów deklaruje niezadowolenie (42,95% niezadowolonych i 23,49% bardzo niezadowolonych). Równie nisko oceniane są oferta edukacyjna szkół (58,39% niezadowolonych łącznie) oraz dostępność żłobków i przedszkoli (51,68% niezadowolonych łącznie). Zdecydowanie negatywnie oceniono także stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych – 42,28% osób jest niezadowolonych, a 14,09% bardzo niezadowolonych.

W obszarze pomocy społecznej dominuje wysoka liczba odpowiedzi niezdecydowanych – np. ponad 70% respondentów nie wyraziło jednoznacznej opinii o ofercie pomocy dla osób uzależnionych, 65,10% nie potrafiło ocenić wsparcia dla ofiar przemocy, a 62,42% – pomocy dla osób w trudnej sytuacji materialnej. Może to świadczyć o niskiej rozpoznawalności tych usług lub braku ich odczuwalności w życiu codziennym mieszkańców.

Relatywnie dobrze oceniono udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym (36,91% pozytywnych odpowiedzi) oraz bezpieczeństwo publiczne (łącznie 28,85% zadowolonych i bardzo zadowolonych), choć również tutaj widoczne są wyraźne oczekiwania poprawy – 35,57% jest niezdecydowanych, a ponad 35% deklaruje niezadowolenie.

Na uwagę zasługuje niski poziom satysfakcji z organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, gdzie blisko 48% mieszkańców jest niezadowolonych lub bardzo niezadowolonych, a tylko 18,80% wykazuje zadowolenie. Podobnie wypada ogólna organizacja czasu wolnego – 41,61% ocen negatywnych przy jedynie 25,50% ocen pozytywnych.

Wśród aspektów, które oceniono najlepiej, należy wymienić także warunki mieszkaniowe – 6,04% badanych określiło je jako bardzo dobre, a 40,94% jako dobre. To najwyższy łączny wynik pozytywnych ocen wśród usług społecznych, co może świadczyć o stosunkowo wysokim standardzie życia w gminie.

	Bardzo zadowolony/a	Zadowolony/a	Niezdecydowany/a	Niezadowolony/a	Bardzo niezadowolony/a
oferta pomocy dla osób uzależnionych	1,34%	7,38%	71,81%	13,42%	6,04%
oferta wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy	0,67%	5,37%	65,10%	22,15%	6,71%
pomoc dla osób zmagających się z trudną sytuacją materialną	0,67%	8,72%	62,42%	22,82%	5,37%
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym	2,01%	34,90%	38,26%	20,13%	4,70%
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego	1,34%	5,37%	43,62%	33,56%	16,11%
warunki mieszkaniowe	6,04%	40,94%	34,23%	15,44%	3,36%
wsparcie osób z niepełnosprawnością	1,34%	4,70%	63,09%	24,16%	6,71%
wsparcie dla osób starszych	1,34%	5,37%	61,74%	26,17%	5,37%
stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych (np. kwestia barier architektonicznych)	2,01%	7,38%	34,23%	42,28%	14,09%
sytuacja na lokalnym rynku pracy	1,34%	11,41%	38,93%	34,23%	14,09%
bezpieczeństwo publiczne	2,68%	26,17%	35,57%	26,17%	9,40%
dostępność żłobków i przedszkoli	2,68%	10,74%	34,90%	29,53%	22,15%
oferta edukacyjna szkół	3,36%	15,44%	22,82%	35,57%	22,82%
dostęp do specjalistów opieki zdrowotnej	2,01%	12,75%	18,79%	42,95%	23,49%
wydarzenia kulturalne	4,70%	46,31%	28,19%	16,11%	4,70%
koncerty	5,37%	38,26%	33,56%	18,12%	4,70%
wystawy	3,36%	21,48%	42,95%	23,49%	8,72%
biblioteka	12,08%	41,61%	30,87%	11,41%	4,03%
oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	3,36%	15,44%	33,56%	32,89%	14,77%
organizacja czasu wolnego	2,01%	23,49%	32,89%	28,19%	13,42%

Wykres 23 W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony/a z poniższych warunków życia w Gminie Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie.

Wyniki przeprowadzonych badań opinii publicznej w Gminie Wieliszew dostarczają szczegółowego obrazu kluczowych problemów społecznych i rozwojowych, jakie identyfikują jej mieszkańcy. Respondenci zostali poproszeni o wskazanie zagadnień, które – w ich ocenie – wymagają szczególnej uwagi i interwencji ze strony lokalnych władz oraz instytucji publicznych.

Najczęściej wskazywanym problemem była dostępność i jakość edukacji, którą za istotną uznało 43,62% respondentów. Na drugim miejscu uplasowało się wykluczenie komunikacyjne (35,57%), co świadczy o potrzebie poprawy infrastruktury transportowej oraz zapewnienia lepszej dostępności do usług publicznych i miejsc pracy. Wysoko oceniona została także niedostateczna dostępność do ochrony zdrowia – wskazało na nią 31,54% ankietowanych.

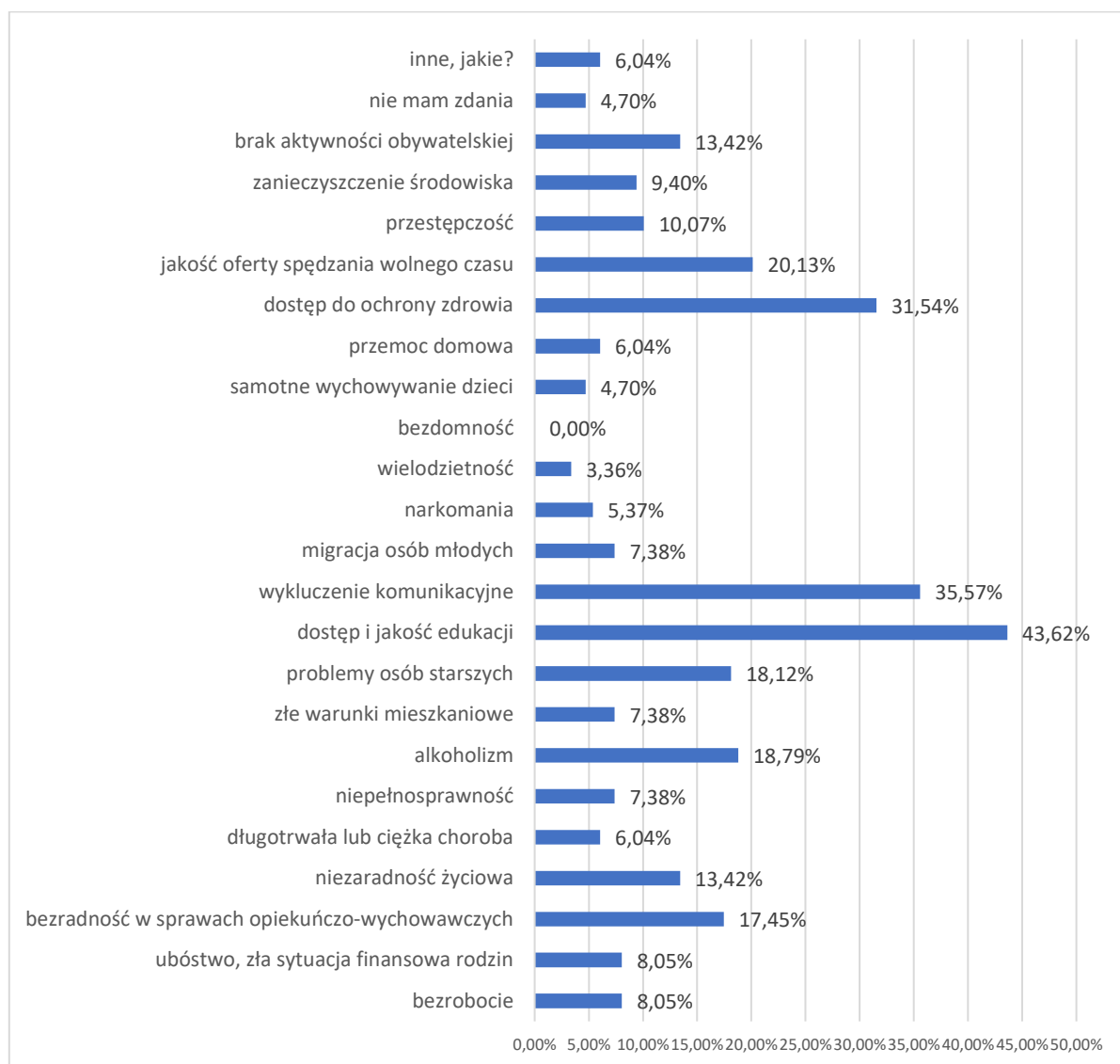
Problemy o charakterze społecznym również zostały zauważone przez mieszkańców. Alkoholizm wskazało 18,79% respondentów, a problemy osób starszych – 18,12%. Wysoko uplasowały się także kwestie związane z bezradnością wychowawczą (17,45%), niezaradnością życiową (13,42%) oraz brakiem aktywności obywatelskiej (13,42%). Takie wyniki mogą sugerować potrzebę zintensyfikowania działań w zakresie profilaktyki społecznej, wsparcia psychologicznego i edukacyjnego oraz animowania aktywności lokalnych.

W kontekście warunków życia zwrócono uwagę na niewystarczającą jakość oferty spędzania wolnego czasu (20,13%) oraz złe warunki mieszkaniowe (7,38%). Problemy osób z niepełnosprawnością zostały wskazane przez 7,38% respondentów, co w połączeniu

z barierami architektonicznymi (42,28% niezadowolonych w osobnym pytaniu) sugeruje wyzwania w zakresie dostępności przestrzeni publicznych.

Poważnym problemem według 8,05% mieszkańców jest bezrobocie, przy czym problemy o charakterze ekonomicznym i społecznym, takie jak ubóstwo (8,05%) oraz trudna sytuacja materialna rodzin, mają również istotny udział w strukturze odpowiedzi. Przemoc domowa i narkomania, choć wskazane przez mniejszy odsetek badanych (odpowiednio 6,04% i 5,37%), pozostają istotnymi zjawiskami wymagającymi długofalowej interwencji.

W odpowiedziach otwartych pojawiły się również pojedyncze, ale znaczące głosy dotyczące lokalnych problemów, takich jak brak asfaltu, oświetlenia czy kanalizacji, niepokój o funkcjonowanie lokalnej szkoły oraz obawy związane z „patodeweloperką” i brakiem równowagi w procesach urbanizacyjnych.

Wykres 24 Jakiek problemy uważa Pan/i za najważniejsze w Gminie Wieliszew?

4.8.2 Potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew w opinii przedstawicieli instytucji pomocowych

Na podstawie analizy odpowiedzi przedstawicieli instytucji pomocowych, zidentyfikowano kluczowe obszary, które – z ich perspektywy – powinny zostać priorytetowo rozwinięte w zakresie usług społecznych w Gminie Wieliszew. Przedstawiciele ci, dysponując codziennym kontaktem z osobami potrzebującymi, wskazali na szereg realnych i systemowych problemów, które wymagają pilnych działań.

Na pierwszym planie znalazła się potrzeba poprawy dostępności do specjalistycznego wsparcia psychologicznego, psychiatrycznego, logopedycznego i prawnego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz osób starszych. Zwrócono uwagę na wydłużające się procedury, formalności oraz ograniczoną dostępność punktów wsparcia w mniejszych miejscowościach, co dodatkowo pogłębia wykluczenie i osamotnienie niektórych grup mieszkańców.

Kolejnym istotnym obszarem jest przeciwdziałanie uzależnieniom – zarówno chemicznym (alkoholizm wśród dorosłych), jak i behawioralnym (uzależnienie od Internetu, gier i smartfonów wśród dzieci i młodzieży). Zjawiska te są zdaniem respondentów coraz bardziej powszechne, a ich przyczyn upatruje się w stresie, braku zajęć, samotności i ograniczonym wsparciu rodzinnym. Ankietowani wskazali również na powiązane z tym zjawiskiem narastające problemy psychiczne u młodych mieszkańców, często niezdiagnozowane lub bagatelizowane.

Dużą wagę przywiązywano także do potrzeby rozwijania usług wspierających rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzin z niepełnosprawnością oraz seniorów. Podkreślono potrzebę tworzenia miejsc dziennego wsparcia (kluby seniora, świetlice środowiskowe), uruchomienia opieki wytchnieniowej i usług asystenckich, a także zapewnienia wsparcia środowiskowego w postaci mobilnych punktów poradnictwa – dostępnych bez skierowania.

Wśród kluczowych działań naprawczych wymieniono również rozwój form integracji i aktywizacji społecznej – w tym mikrograuty na inicjatywy sąsiedzkie, wolontariat młodzieżowy i sąsiedzki, warsztaty edukacyjne oraz lokalne kampanie społeczne, zwłaszcza w zakresie zdrowia psychicznego i przeciwdziałania przemocy. Uznano, że tego rodzaju

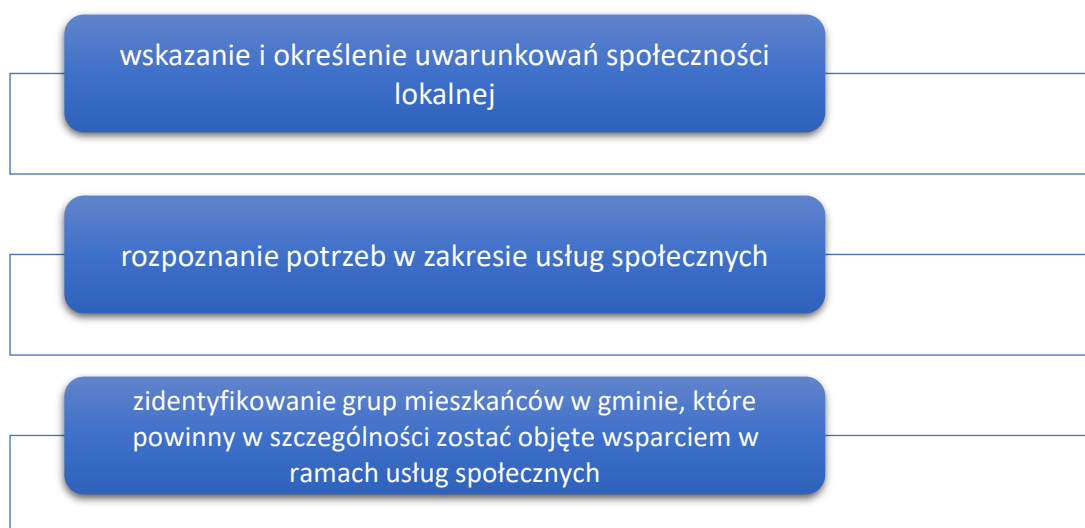
działania nie tylko integrują społeczność, ale też pełnią ważną rolę profilaktyczną i edukacyjną.

Przedstawiciele instytucji pomocowych zwrócili również uwagę na niedobór pracowników socjalnych, ich przeciążenie oraz brak koordynacji między instytucjami działającymi na rzecz mieszkańców. Postulowano utworzenie lokalnych zespołów interdyscyplinarnych nie tylko do spraw przeciwdziałania przemocy, ale również w zakresie wspierania rodzin, dzieci i seniorów. Za konieczne uznano również stworzenie systemu szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych – zdrowotnych, psychiatrycznych i przemocowych.

Wnioski z powyższej analizy jasno wskazują, że rozwój usług społecznych w Gminie Wieliszew powinien opierać się na poszerzeniu dostępności do specjalistów, wsparciu środowiskowym dla osób zależnych, integracji społeczności lokalnej oraz skuteczniejszej profilaktyce uzależnień i przemocy. Kluczowa jest przy tym lepsza koordynacja między instytucjami i stała współpraca z mieszkańcami, oparta na wzajemnym zaufaniu, szacunku i dialogu.

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE DLA GMINY WIELISZEW

Celem przeprowadzonego badania było zidentyfikowanie potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą opracowaniu Programu usług społecznych, określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej. Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych zastanych umożliwiła:

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań zostały sformułowane rekomendacje. Poniżej znajdują się wnioski z badania diagnozującego potrzeby, zasoby i potencjał w zakresie poszerzania usług społecznych na terenie Gminy Wieliszew wraz z rekomendacjami.

Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny – podsumowanie

Obszary wymagające poszerzenia oferty wsparcia rodzin

Analiza odpowiedzi mieszkańców Gminy Wieliszew wykazała, że największe zapotrzebowanie dotyczy organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (55,70%) oraz zapewnienia dostępu do specjalistycznego wsparcia – psychologa, pedagoga i logopedy (54,36%). Znaczący odsetek badanych wskazał również na potrzebę organizowania warsztatów i zajęć rozwijających zainteresowania (51,01%).

W dalszej kolejności pojawiły się potrzeby w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy, zarówno wśród dzieci i młodzieży (33,56%), jak i dorosłych (24,16%), a także zapewnienia poradnictwa specjalistycznego (33,56%). Uwagę zwraca także wskazanie potrzeby lepszego rozpowszechniania informacji o dostępnych formach pomocy (29,53%) oraz wspierania kompetencji rodzicielskich (28,86%).

Zainteresowanie mieszkańców ofertą usług społecznych

Wśród usług społecznych największym zainteresowaniem cieszyły się: Klub Rodzica (43,62%), terapia dla dzieci i młodzieży (34,23%) oraz świetlice środowiskowe jako placówki wsparcia dziennego (24,83%). Pozostałe formy – takie jak Centrum Wsparcia Rodziny, terapia dla par i małżeństw, mediacje rodzinne, czy mieszkania wspomagane – uzyskały poparcie na poziomie poniżej 20%. 13,42% mieszkańców wyraziło brak zainteresowania jakąkolwiek formą wsparcia, a taki sam odsetek nie miał zdania. Wśród odpowiedzi otwartych pojawiły się głosy wskazujące na potrzebę bezpłatnych usług dla młodzieży oraz bardziej racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi, w tym zwiększenie dopłat do transportu zbiorowego.

Znajomość i korzystanie z instytucji pomocowych

Najwyższą rozpoznawalnością cieszy się Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliszewie (49,66% zna, 11,41% korzysta) oraz Ośrodek Zdrowia (48,99% zna, 36,24% korzysta). Wysokie wskazania dotyczyły również szkolnych psychologów i pedagogów (36,24% zna, 10,74%

korzysta).

Znacząco niższy poziom rozpoznawalności odnotowano dla organizacji pozarządowych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grup wsparcia AA czy świetlic socjoterapeutycznych. Znaczna część mieszkańców nie znała ani nie korzystała z takich form wsparcia jak: darmowa pomoc psychologiczna (89,93%), terapeutyczna (91,95%) czy grupy AA (92,62%).

Perspektywa przedstawicieli instytucji pomocowych

Z przeprowadzonych wywiadów grupowych (FGI) wynika, że głównymi problemami społecznymi w gminie są:

- Utrudniony dostęp do specjalistycznego wsparcia (psychologicznego, terapeutycznego, logopedycznego) – szczególnie dla dzieci i młodzieży.
- Pogarszający się stan zdrowia psychicznego najmłodszych mieszkańców.
- Narastający problem uzależnień – od alkoholu wśród dorosłych oraz od technologii (smartfony, gry, internet) wśród młodzieży.
- Izolacja i samotność osób starszych.
- Trudności z aktywizacją zawodową osób długotrwale bezrobotnych i z niepełnosprawnościami.
- Ograniczenia przestrzeni wspólnej oraz formalne bariery dostępu do usług specjalistycznych.
- Występowanie przemocy domowej, w szczególności psychicznej i ekonomicznej, przy jednoczesnym niedostatecznym wsparciu instytucjonalnym.

Jako grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym wskazano: samotnych seniorów, dzieci z rodzin pozbawionych wsparcia, osoby z niepełnosprawnościami, młodzież z trudnościami edukacyjnymi, rodziny z problemami wychowawczymi i finansowymi, a także osoby objęte pomocą pokoleniową. Zidentyfikowane luki systemowe obejmują: niewystarczającą dostępność specjalistów, brak mobilnych punktów wsparcia, ograniczoną liczbę miejsc w placówkach wsparcia dziennego oraz deficyty kadrowe wśród pracowników socjalnych.

Rekomendacje

Rozwój infrastruktury społecznej

- Utworzenie świetlic środowiskowych i lokalnych punktów poradniczych w miejscowościach pozbawionych infrastruktury instytucjonalnej.
- Wdrożenie klubów osiedlowych oraz centrów wsparcia dla rodzin z elementami poradnictwa, animacji i aktywizacji społecznej.

Zwiększenie dostępności usług specjalistycznych

- Rozszerzenie dostępu do psychologów, pedagogów, terapeutów i logopedów – w tym poprzez wdrożenie mobilnych punktów wsparcia.
- Skrócenie procedur kierowania do specjalistów oraz uruchomienie systemu wczesnej interwencji.

Wsparcie grup zagrożonych

- Rozwój form opieki wytechnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.
- Objęcie opieką środowiskową seniorów mieszkających samotnie.
- Powołanie interdyscyplinarnych zespołów wspierających rodziny w kryzysie (opieka, rozwój, przeciwdziałanie przemocy).

Wzmocnienie działań profilaktycznych i edukacyjnych

- Realizacja kampanii społecznych i edukacyjnych w zakresie zdrowia psychicznego, przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.
- Organizacja warsztatów dla rodziców rozwijających kompetencje wychowawcze.
- Upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy poprzez zintegrowane kanały komunikacji lokalnej.

Budowanie partnerstw i aktywizacja społeczności

- Włączenie organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i instytucji kultury w działania pomocowe.
- Rozwój wolontariatu sąsiedzkiego i młodzieżowego.
- Inicjowanie partnerstw projektowych z podmiotami edukacyjnymi i zdrowotnymi.

Efektywność systemowa

- Lepsza koordynacja działań między instytucjami poprzez stworzenie wspólnej platformy komunikacji i wymiany danych.
- Zwiększenie liczby pracowników socjalnych oraz zapewnienie im odpowiedniego wsparcia organizacyjnego.
- Wykorzystanie środków zewnętrznych (EFS+, fundusze unijne) do wdrażania innowacyjnych projektów społecznych.

Promocja i ochrona zdrowia – podsumowanie

Potrzeba rozwoju działań prozdrowotnych

Zdecydowana większość respondentów (84,56%) wyraziła przekonanie o potrzebie poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia na terenie Gminy Wieliszew. Obejmuje to edukację zdrowotną, profilaktykę, promowanie zdrowego stylu życia i kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych. Wynik ten wskazuje na wysoki poziom świadomości społecznej oraz oczekiwanie mieszkańców wobec intensyfikacji działań w tym zakresie. Jedynie 5,37% nie dostrzega potrzeby takich działań, natomiast 10,07% nie miało zdania.

Ograniczona dostępność do opieki psychicznej i terapeutycznej

Zebrane dane wskazują na bardzo niski poziom dostępności do usług psychologicznych, psychiatrycznych i terapeutycznych. Usługi psychologiczne zostały ocenione negatywnie przez ponad 63% badanych (oceny 0 i 1). W przypadku opieki psychiatrycznej ten odsetek był jeszcze wyższy – ponad 77% ocen negatywnych. W odniesieniu do opieki terapeutycznej blisko 72% respondentów oceniło ją najniżej (ocena 0 lub 1). Taki rozkład odpowiedzi wskazuje na istotne niedobory kadrowe, ograniczoną liczbę placówek oferujących tego typu usługi, a także na możliwe bariery finansowe i organizacyjne (długi czas oczekiwania, brak refundacji, brak informacji o dostępnych usługach).

Najbardziej deficytowi specjaliści

Badani wskazali szczególnie wysokie braki w zakresie dostępności psychologów (53,69%) i psychiatrów (42,95%). W dalszej kolejności pojawiły się wskazania dotyczące braku organizatorów społeczności lokalnej (30,20%) oraz doradców zawodowych, terapeutów

uzależnień, logopedów, neurologów, dermatologów i pedagogów szkolnych. Respondenci zwracali również uwagę na deficyt asystentów osób z niepełnosprawnością, doradców finansowych i zawodowych, a także animatorów kultury i mediatorów rodzinnych.

Ocena instytucjonalna i współpraca lokalna

Z perspektywy przedstawicieli instytucji pomocowych w zakresie ochrony zdrowia najistotniejsze problemy dotyczyły:

- Utrudnionego dostępu do specjalistycznej opieki (psychologicznej, psychiatrycznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej), zwłaszcza dla dzieci, młodzieży i seniorów.
- Rosnącej skali problemów psychicznych i osamotnienia.
- Ograniczonej liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz wydłużonych procedur administracyjnych.

Zgłoszono potrzebę rozwijania mobilnych form wsparcia (poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne) oraz form środowiskowych (usługi opiekuńcze, asystenckie, dzienne domy opieki, opieka wytchnieniowa). Pozytywnie oceniono współpracę z Centrum Usług Społecznych, zwłaszcza w zakresie kierowania mieszkańców do odpowiednich form wsparcia i organizacji wspólnych działań projektowych.

Rekomendacje

Rozwój działań z zakresu promocji zdrowia

- Opracowanie i wdrożenie gminnego programu promocji zdrowia obejmującego edukację zdrowotną, kampanie społeczne, działania profilaktyczne oraz wydarzenia lokalne.
- Współpraca z placówkami edukacyjnymi, instytucjami kultury i ochrony zdrowia w zakresie promowania zdrowego stylu życia.
- Organizacja cyklicznych wydarzeń prozdrowotnych (np. „Dni zdrowia”, prelekcje, porady specjalistów).

Poprawa dostępu do usług psychologicznych, psychiatrycznych i terapeutycznych

- Rozbudowa oferty specjalistycznej poprzez zatrudnianie psychologów, psychiatrów,

terapeutów uzależnień oraz logopedów.

- Uruchomienie mobilnych punktów wsparcia specjalistycznego w miejscowościach o ograniczonym dostępie do usług.
- Skrócenie procedur kierowania oraz uproszczenie ścieżek dostępu do wsparcia (np. bez konieczności skierowania, szybkie ścieżki interwencji).

Zwiększenie dostępności deficytowych specjalistów

- Diagnoza lokalnego rynku pracy w celu pozyskania doradców zawodowych, neurologów, dermatologów, pedagogów, organizatorów społeczności lokalnej oraz animatorów kultury.
- Stworzenie warunków sprzyjających zatrudnieniu specjalistów (np. elastyczne etaty, dofinansowanie, współpraca z organizacjami pozarządowymi).
- Promocja zawodów deficytowych na poziomie gminnym oraz programy partnerskie ze szkołami wyższymi i instytucjami kształcenia zawodowego.

Rozwój środowiskowych form wsparcia

- Wdrożenie usług opiekuńczych i asystenckich dla seniorów i osób z niepełnosprawnością w formie środowiskowej.
- Stworzenie dziennych domów opieki, punktów wytchnieniowych oraz placówek wsparcia półstacjonarnego.
- Rozszerzenie katalogu usług realizowanych przez Centrum Usług Społecznych, z uwzględnieniem potrzeb lokalnych.

Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej

- Stworzenie gminnej platformy współpracy i wymiany danych między instytucjami pomocowymi, zdrowotnymi i edukacyjnymi.
- Rozwój interdyscyplinarnych zespołów wsparcia, nie tylko w zakresie przemocy, ale także w kontekście kryzysów zdrowotnych, wychowawczych i psychiatrycznych.
- Aktywizacja lokalnych partnerów: organizacji społecznych, samorządów zawodowych, szkół, poradni, instytucji kultury.

Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych – podsumowanie

Kluczowe potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami

Z analizy danych ankietowych wynika, że najistotniejszym obszarem wymagającym interwencji jest zapewnienie rehabilitacji – 53,02% respondentów wskazało tę usługę jako najbardziej potrzebną. Wysoki poziom odpowiedzi dotyczył również potrzeby pomocy w czynnościach domowych oraz zapewnienia towarzystwa osobom starszym i z niepełnosprawnościami (50,34%), co wskazuje na znaczenie rozwijania wsparcia środowiskowego i przeciwdziałania izolacji społecznej.

Istotną potrzebą społeczną okazał się także rozwój wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego (30,20%) oraz tworzenie placówek dziennego pobytu, które mogłyby odciążać opiekunów i sprzyjać aktywizacji społecznej (30,20%). Duże znaczenie przypisano również transportowi specjalistycznemu dla osób z niepełnosprawnością (29,53%) oraz usługom opiekuńczym i doraźnym (26,85%). Wśród pozostałych potrzeb wymieniano organizację czasu wolnego, kursy i warsztaty oraz działania informacyjne i integracyjne.

Oczekiwane usługi społeczne

Respondenci najczęściej wskazywali na potrzebę usług pielęgnacyjnych (48,99%) oraz transportu dedykowanego seniorom (44,97%). Istotnym wsparciem są także: wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego (44,30%), pomoc przy naprawach domowych (43,62%) oraz usługi porządkowe (42,95%). Mieszkańcy dostrzegają także znaczenie szkoleń z zakresu opieki i pierwszej pomocy, które mogą wspierać opiekunów faktycznych.

Ocena sytuacji z perspektywy instytucji pomocowych

Przedstawiciele instytucji pomocowych wskazali, że do najpoważniejszych problemów społecznych na terenie gminy należą:

- trudności z aktywizacją społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami,
- samotność i izolacja seniorów,
- ograniczony dostęp do placówek stacjonarnych i półstacjonarnych,
- długotrwałe procedury formalne,

- brak wiedzy o dostępnych formach wsparcia wśród osób potrzebujących.

Grupami szczególnie narażonymi na wykluczenie społeczne są: osoby starsze mieszkające samotnie, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz przewlekłe chore, często nieobjęte systematyczną opieką.

Luki w systemie wsparcia

Zidentyfikowano następujące braki:

- niewystarczająca liczba pracowników socjalnych,
- brak mobilnych punktów poradnictwa w mniejszych miejscowościach,
- ograniczony dostęp do usług opieki wytchnieniowej, asystenckiej i środowiskowej,
- niewystarczająca oferta działań integracyjnych i edukacyjnych dla osób zależnych oraz ich opiekunów.

Wśród pozytywnie ocenianych praktyk wskazano współpracę z Centrum Usług Społecznych oraz wspólne działania edukacyjne i projektowe. Respondenci podkreślali potrzebę utworzenia systemu szybkiego reagowania, rozwoju wolontariatu sąsiedzkiego oraz stworzenia lokalnych centrów wsparcia.

Rekomendacje

Rozwój usług środowiskowych i opiekuńczych

- Zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych, porządkowych oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu osób starszych i z niepełnosprawnością.
- Utworzenie mobilnych zespołów świadczących pomoc domową oraz wspierających integrację społeczną poprzez regularne wizyty i animację.
- Rozwój opieki wytchnieniowej oraz usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.

Usprawnienie dostępu do rehabilitacji i wsparcia technicznego

- Utworzenie gminnej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
- Współpraca z podmiotami medycznymi w celu zapewnienia dostępności do fizjoterapeutów, terapeutów zajęciowych i neurologopedów.

- Organizacja lokalnych punktów rehabilitacyjnych – w tym mobilnych.

Wzmocnienie transportu i mobilności

- Uruchomienie usługi „taksówka dla seniora” oraz transportu dla osób z niepełnosprawnościami na potrzeby wizyt lekarskich, zakupów, udziału w wydarzeniach.
- Zintegrowanie transportu socjalnego z działaniami CUS i NGO, w tym poprzez wykorzystanie wolontariatu.

Edukacja i szkolenia

- Organizacja szkoleń dla opiekunów faktycznych z zakresu pierwszej pomocy, opieki nad osobami zależnymi i umiejętności miękkich.
- Prowadzenie szkoleń z zakresu przeciwdziałania wypaleniu opiekunów.

Integracja i przeciwdziałanie samotności

- Tworzenie miejsc aktywności i integracji (kluby seniora, grupy samopomocowe, kawiarenki społeczne).
- Wspieranie inicjatyw wolontariatu sąsiedzkiego i młodzieżowego.
- Organizacja wydarzeń lokalnych o charakterze integracyjnym i międzypokoleniowym.

Wzmocnienie kadrowe i systemowe

- Zwiększenie liczby pracowników socjalnych i doradców środowiskowych.
- Wdrożenie lokalnego systemu szybkiego reagowania dla osób w kryzysie.
- Rozbudowa i promocja punktów poradniczych (psychologicznych, prawnych, pedagogicznych) w mniejszych miejscowościach.

Planowanie strategiczne i partnerstwo

- Stworzenie lokalnego centrum wsparcia dla osób zależnych i ich opiekunów.
- Wdrażanie systemu wczesnej identyfikacji osób zagrożonych wykluczeniem.
- Inicjowanie partnerstw projektowych z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi.

Edukacja publiczna – podsumowanie

Obszary wymagające rozwoju usług społecznych dla dzieci i młodzieży

Zdecydowana większość respondentów wskazała na konieczność rozbudowy oferty usług wspierających rozwój dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zdrowia psychicznego, aktywności fizycznej oraz edukacji pozaszkolnej. Najczęściej wskazywaną potrzebą było zapewnienie dostępu do usług psychologicznych i terapeutycznych (59,73%), co potwierdza rosnącą wagę problemów emocjonalnych i psychicznych wśród młodzieży. Na drugim miejscu uplasowały się sportowe zajęcia pozalekcyjne (57,05%), wskazujące na duże zainteresowanie mieszkańców rozwijaniem aktywności fizycznej poza szkołą.

Wysokie poparcie uzyskały również propozycje organizowania obozów i półkolonii (53,02%) oraz rozwijania oferty językowych zajęć pozalekcyjnych (47,65%). Znaczący odsetek odpowiedzi dotyczył także korepetycji (36,91%), zajęć muzycznych (30,87%) i plastycznych (29,53%), co wskazuje na szerokie zainteresowanie rozwojem kompetencji edukacyjnych i artystycznych młodych osób. Tylko 0,67% badanych nie widzi potrzeby poszerzania oferty dla dzieci i młodzieży, a 4,70% nie miało zdania. W odpowiedziach otwartych zwrócono uwagę na niedobór oferty sportowej dla dziewcząt.

Diagnoza najczęstszych problemów dzieci i młodzieży

Najpoważniejszym problemem zidentyfikowanym przez mieszkańców była przemoc rówieśnicza (62,42%). Kolejnym obszarem wskazywanym przez ponad połowę respondentów (54,36%) były problemy behawioralne: zaburzenia odżywiania, nadmierne korzystanie z technologii, trudności z kontrolą emocji.

Braki w ofercie zajęć dodatkowych (38,93%) oraz zaburzenia psychiczne (36,24%) wskazują na potrzebę wzmocnienia wsparcia rozwojowego i psychicznego. Inne często wskazywane problemy to: brak wsparcia rodziców (34,90%), trudności w nauce (34,23%), izolacja społeczna (30,87%) oraz używanie substancji psychoaktywnych (28,86%). W wypowiedziach otwartych pojawiły się także krytyczne opinie dotyczące niedostatecznego przygotowania rodziców do roli wychowawczej oraz niewystarczającej jakości pracy nauczycieli.

Ocena sytuacji z perspektywy instytucji pomocowych

Z wywiadów z przedstawicielami instytucji wynika, że pogarszający się stan zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży to kluczowe wyzwanie społeczne. Sygnalizowano poważne trudności z dostępem do psychologów, terapeutów, logopedów oraz brak lokalnych punktów poradnictwa – zwłaszcza w mniejszych miejscowościach.

Zwrócono również uwagę na narastający problem uzależnień behawioralnych (Internet, smartfony, gry komputerowe) oraz brak alternatywnych form spędzania czasu. Eksperti wskazywali na niewystarczające wsparcie rodziców, trudności wychowawcze, przemoc psychiczną i ekonomiczną oraz brak kompetencji opiekuńczych u części opiekunów.

Deficyty w infrastrukturze dotyczą także niedoboru miejsc spędzania czasu wolnego (świetlic, klubów osiedlowych), kadry do ich prowadzenia oraz lokalnych centrów wsparcia. Problem stanowi również brak sprawnej koordynacji działań między szkołami, CUS, instytucjami zdrowia i kultury.

Rekomendacje

Wzmocnienie systemu wsparcia psychologicznego i terapeutycznego

- Zatrudnienie psychologów i terapeutów dostępnych w szkołach i świetlicach środowiskowych.
- Tworzenie lokalnych punktów wsparcia psychologicznego (mobilnych i stacjonarnych) bez konieczności skierowania.
- Skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistyczną dla dzieci i młodzieży.

Rozwój infrastruktury pozaszkolnej

- Rozbudowa oferty sportowej, zwłaszcza dla dziewcząt (lekkoatletyka, siatkówka, koszykówka).
- Organizacja obozów, półkolonii, zajęć artystycznych i językowych jako elementów rozwoju społecznego i kompetencyjnego.
- Utworzenie świetlic i klubów młodzieżowych w każdej miejscowości gminy, z profesjonalną kadrami i programem wspierającym rozwój emocjonalny.

Profilaktyka i edukacja rodzicielska

- Organizacja warsztatów dla rodziców z zakresu wychowania, stawiania granic i komunikacji z dziećmi.
- Realizacja kampanii edukacyjnych na temat zdrowia psychicznego i przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.
- Wsparcie rodzin w trudnej sytuacji wychowawczej przez systematyczną współpracę z CUS i szkołami.

Przeciwdziałanie uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym

- Wprowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień (również behawioralnych) w szkołach i świetlicach.
- Zwiększenie liczby działań animacyjnych i alternatywnych aktywności, które zapobiegają nudzie i izolacji.
- Stworzenie lokalnych programów wsparcia dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem.

Współpraca instytucjonalna i interdyscyplinarna

- Utworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających przy problemach wychowawczych, psychicznych i rozwojowych.
- Zacieśnienie współpracy między szkołami, CUS, instytucjami zdrowia i kultury.
- Wspólna organizacja programów, szkoleń i interwencji ukierunkowanych na wzmacnianie potencjału młodzieży.

Przeciwdziałanie bezrobociu – podsumowanie

Ogólna charakterystyka rynku pracy

Rynek pracy w Gminie Wieliszew charakteryzuje się umiarkowanym poziomem aktywności zawodowej i relatywnie niską stopą bezrobocia rejestrowanego – 6,3% na koniec 2024 roku. Wskaźnik ten był wyższy wśród kobiet (7,1%) niż wśród mężczyzn (5,5%). Mimo że stopa bezrobocia w gminie przewyższała zarówno średnią wojewódzką (4%), jak i krajową (5,1%), nie wskazuje to na kryzysową sytuację na rynku pracy, lecz na wyzwania dotyczące określonych grup społecznych.

Charakterystycznym zjawiskiem dla gminy jest ujemne saldo dojazdów do pracy – codziennie wyjeżdża z niej do pracy 1051 osób, natomiast przyjeżdża jedynie 212. Może to wskazywać na ograniczoną dostępność lokalnych miejsc pracy lub brak dopasowania ofert do kwalifikacji mieszkańców.

Struktura zatrudnienia i cechy demograficzne

Największy odsetek osób aktywnych zawodowo zatrudniony jest w sektorze „pozostałe” (58,3% kobiet i 43,3% mężczyzn). Pozostałe sektory to: usługi (25,1%), przemysł i budownictwo (21,6%), rolnictwo (5,5%) oraz finanse i ubezpieczenia (4,6%). Dane te potwierdzają dominację zatrudnienia w sektorze usług i pracy niemierzalnej lub trudnej do jednoznacznej klasyfikacji. Gminę cechuje zrównoważona struktura demograficzna – osoby w wieku produkcyjnym stanowią 59,6% ogółu ludności. Wskaźnik obciążenia demograficznego (67,8) był niższy niż średnie dla województwa (70,6) i kraju (70,8), co może sprzyjać stabilności lokalnego rynku pracy.

Perspektywa mieszkańców i przedstawicieli instytucji pomocowych

Z wywiadów przeprowadzonych wśród przedstawicieli instytucji pomocowych wynika, że bezrobocie w gminie nie jest zjawiskiem masowym, jednak szczególnie dotyka określone grupy społeczne: osoby samotnie wychowujące dzieci, osoby z niepełnosprawnościami, a także osoby zadłużone i zmagające się z niestabilną sytuacją materialną.

Wskazano na bariery w zatrudnieniu wynikające z braku dostosowania rynku pracy do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, niewystarczającego wsparcia w zakresie rehabilitacji społeczno-zawodowej oraz ograniczonych form reintegracji. Wśród problemów pojawiły się również: niskie dochody, brak możliwości utrzymania stałego zatrudnienia oraz konieczność korzystania z pomocy instytucjonalnej. Eksperti zwracali uwagę na potrzebę realizacji projektów reintegracyjnych, tworzenia spółdzielni socjalnych, rozwijania środowiskowych form aktywizacji oraz zacieśniania współpracy międzysektorowej.

Rekomendacje

Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy

- Opracowanie gminnego programu reintegracji społeczno-zawodowej dla osób samotnie

- wychowujących dzieci, osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale bezrobotnych.
- Rozszerzenie oferty aktywizacyjnej w formie indywidualnych planów działania, warsztatów kompetencji miękkich, szkoleń zawodowych i poradnictwa motywacyjnego.
 - Wdrożenie usług asystenta aktywizacji zawodowej dla osób napotyających bariery społeczne i zdrowotne.

Rozwój lokalnych form zatrudnienia

- Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej, m.in. poprzez inicjowanie spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych.
- Dofinansowanie stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (np. poprzez programy PFRON).
- Rozwój usług lokalnych (opieka, transport, wsparcie środowiskowe), które mogą generować miejsca pracy dostępne dla mieszkańców z ograniczoną mobilnością.

Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy

- Promocja Gminy Wieliszew jako miejsca przyjaznego inwestorom oferującym stabilne zatrudnienie.
- Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy.
- Modernizacja infrastruktury transportowej i komunikacyjnej w celu ułatwienia dojazdu do pracy na terenie gminy.

Działania profilaktyczne i wspierające

- Organizacja szkoleń z zakresu zarządzania domowym budżetem, wychodzenia z zadłużenia i planowania kariery.
- Rozwój poradnictwa zawodowego, psychologicznego i prawnego w ramach mobilnych punktów wsparcia.
- Realizacja programów przeciwdziałania ubóstwu i marginalizacji społecznej w ramach działań międzysektorowych (samorząd, organizacje społeczne, CUS, PUP).

Koordinacja i partnerstwo instytucjonalne

- Zacieśnienie współpracy między CUS, Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi i pracodawcami w celu efektywnego kierowania osób do pracy i programów wsparcia.
- Stworzenie lokalnego forum partnerstwa na rzecz zatrudnienia, skupiającego instytucje, przedsiębiorców i organizacje społeczne.
- Monitorowanie sytuacji zawodowej mieszkańców i identyfikowanie grup wymagających szczególnego wsparcia na podstawie danych demograficznych i socjalnych.

Kultura, turystyka i kultura fizyczna – podsumowanie

Atrakcyjność turystyczna i infrastruktura rekreacyjna

Respondenci ocenili atrakcyjność turystyczną Gminy Wieliszew jako umiarkowaną – 31,54% wskazało ocenę „3”, a 26,17% – „4”. Najwyższą ocenę („5”) przyznało 18,79%, natomiast tylko 6,71% uznało poziom atrakcyjności za bardzo niski („0”). Wskazuje to na obecność potencjału turystycznego gminy, który nie jest jeszcze w pełni wykorzystany.

Zdecydowanie niższe oceny uzyskała ogólna oferta sportowo-rekreacyjna – tylko 20,81% badanych wystawiło jej ocenę „4” lub „5”, natomiast 35,58% oceniło ją jako słabą („0”–„2”). Podobne wyniki dotyczą wyposażenia placów zabaw i siłowni zewnętrznych – ponad połowa ocen mieściła się w przedziale „2–3”, a tylko 4,7% uznało poziom infrastruktury za w pełni zadowalający. Najlepiej ocenionym aspektem infrastruktury była długość tras rowerowych – ponad 45% respondentów wystawiło jej ocenę „4” lub „5”, a 26,85% – ocenę „3”. Oznacza to, że trasy rowerowe są doceniane przez mieszkańców jako rozwinięty i dostępny element rekreacji.

Ocena oferty czasu wolnego według grup wiekowych

Mieszkańcy najniżej ocenili ofertę dla młodzieży – aż 51,67% wskazało oceny „1” lub „2”, a tylko 12,08% oceniło ją wysoko („4” lub „5”). Podobnie krytycznie oceniono ofertę dla dorosłych i seniorów – dominowały oceny „1–3”, przy czym tylko nieliczni uznali je za satysfakcjonujące. Oferta dla dzieci wypadła nieco lepiej, jednak i w tym przypadku ponad połowa mieszkańców oceniła ją jako umiarkowaną lub słabą.

Satysfakcja z aktywności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej

Aktywność kulturalna uzyskała najlepsze noty – 34,90% respondentów oceniło ją na „3”, a 14,77% przyznało wyższe oceny („4” i „5”). Niemniej jednak 21,48% wskazało ocenę „2”, a 18,79% – „1”, co wskazuje na nierówną dostępność lub ograniczoną ofertę w niektórych miejscowościach. Aktywność sportowa została oceniona przeciętnie – 34,23% mieszkańców przyznało jej ocenę „3”, a tylko 18,13% uznało ofertę za wysokiej jakości („4” i „5”). Rekreacja wypadła najgorzej – niemal 56% wskazań dotyczyło ocen „1” lub „2”, co może wynikać z braków w infrastrukturze lub braku różnorodnych możliwości.

Potrzeba alternatywnych form spędzania czasu

Zdecydowana większość mieszkańców (85,23%) uznała, że w gminie istnieje potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Wskazano na zapotrzebowanie na wydarzenia lokalne, zajęcia edukacyjne, pikniki, akcje plenerowe oraz rozwój inicjatyw oddolnych – szczególnie w mniejszych miejscowościach i wśród grup niedoreprezentowanych (młodzież, seniorzy).

Rekomendacje

Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

- Modernizacja istniejących placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz budowa nowych obiektów w miejscowościach pozbawionych takich zasobów.
- Uzupełnienie infrastruktury o elementy dostępne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami (np. ławki, zadaszenia, podjazdy).
- Rozbudowa bazy rekreacyjnej – np. boisk wielofunkcyjnych, terenów zielonych, stref relaksu.

Wzmocnienie oferty kulturalnej i animacyjnej

- Rozszerzenie działań instytucji kultury o programy wyjazdowe i objazdowe, dostępne również w mniejszych miejscowościach.
- Tworzenie lokalnych klubów zainteresowań (muzycznych, plastycznych, literackich) z udziałem społeczności.
- Wsparcie dla oddolnych inicjatyw kulturalnych poprzez fundusze sołeckie i programy

grantowe.

Rozbudowa i promocja turystyki lokalnej

- Inwestycje w bazę noclegową, punkty gastronomiczne i wypoczynkowe w atrakcyjnych lokalizacjach gminy.
- Utworzenie punktów informacji turystycznej oraz wdrożenie działań promocyjnych (mapy, przewodniki, kampanie cyfrowe).
- Poszerzenie sieci tras pieszo-rowerowych oraz wyposażenie ich w infrastrukturę towarzyszącą (stojaki rowerowe, miejsca odpoczynku, stacje napraw).

Oferta dla różnych grup wiekowych

- Młodzież: rozwój świetlic młodzieżowych, klubu gier planszowych, warsztatów kreatywnych, wydarzeń muzycznych.
- Seniorzy: utworzenie klubów seniora z ofertą warsztatów, spotkań i zajęć sportowo-rekreacyjnych (np. nordic walking, gimnastyka).
- Dorośli: organizacja plenerowych wydarzeń tematycznych, lokalnych turniejów i rajdów, zajęć edukacyjnych z zakresu zdrowia i kultury.

Integracja i współpraca społeczna

- Wspieranie organizacji wydarzeń integracyjnych o zasięgu sołeckim i gminnym – np. festynów, pikników, obchodów świąt lokalnych.
- Zaangażowanie mieszkańców w planowanie kalendarza wydarzeń poprzez konsultacje społeczne i ankiety tematyczne.
- Partnerstwo instytucji kultury, szkół, stowarzyszeń i jednostek pomocniczych gminy w realizacji wspólnych inicjatyw.

Pobudzanie aktywności obywatelskiej – podsumowanie

Poziom zaangażowania społecznego mieszkańców

Z przeprowadzonego badania wynika, że mieszkańcy Gminy Wieliszew wykazują wysoki poziom gotowości do działań na rzecz dobra wspólnego. Aż 59,73% respondentów zadeklarowało uczestnictwo w wydarzeniach lokalnych w ciągu ostatniego roku. Ponadto:

- 40,27% zaangażowało się w pomoc sąsiedzką,
- 36,24% podpisało petycję,
- 28,19% udzieliło wsparcia osobom potrzebującym,
- 18,79% uczestniczyło w organizacji lokalnego wydarzenia,
- 17,45% brało udział w działaniach wolontariackich,
- 15,44% włączyło się w działalność organizacji pozarządowych.

Jedynie 14,09% ankietowanych nie uczestniczyło w żadnej z wymienionych form aktywności społecznej, co potwierdza ogólną aktywność obywatelską i gotowość mieszkańców do działań na rzecz wspólnoty.

Oczekiwania wobec rozwoju aktywności społecznej

Respondenci wskazali, że kluczowym kierunkiem wzmocnienia aktywności społecznej powinna być edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zaangażowania obywatelskiego – ten postulat uzyskał poparcie aż 59,06% badanych. Wskazuje to na świadomość społeczną co do roli edukacji w kształtowaniu postaw prospołecznych i obywatelskich. Inne istotne wskazania to:

- Wsparcie w promocji inicjatyw społecznych – 34,90%,
- Finansowe wspieranie organizacji i ruchów społecznych – 31,54%,
- Tworzenie forum współpracy między organizacjami społecznymi a samorządem – 28,86%,
- Budowanie współpracy pomiędzy samymi organizacjami – 23,49%.

Rekomendacje

Edukacja obywatelska dzieci i młodzieży

- Wprowadzenie programów edukacyjnych i warsztatowych w szkołach dotyczących samorządności, wolontariatu, działania NGO i mechanizmów partycypacji społecznej.
- Organizacja młodzieżowych forów obywatelskich i symulacji procesów decyzyjnych.
- Współpraca z organizacjami społecznymi przy prowadzeniu zajęć pozalekcyjnych i kampanii informacyjnych.

Promocja i widoczność działań społecznych

- Stworzenie gminnego portalu aktywności obywatelskiej – z kalendarzem wydarzeń, bazą organizacji i przestrzenią do zgłaszania inicjatyw.
- Regularne kampanie promujące wolontariat, działania lokalne i aktywność obywatelską (np. „Tydzień Aktywnego Mieszkańca”).
- Wsparcie promocyjne dla wydarzeń organizowanych przez społeczności lokalne – plakaty, mailing, relacje w mediach lokalnych.

Wsparcie instytucjonalne i finansowe

- Wprowadzenie mikrograntów dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających lokalnie.
- Zwiększenie dostępności do zasobów wspólnych (lokale, sprzęt, przestrzeń publiczną) dla realizacji inicjatyw społecznych.
- Wdrożenie programów wspierających rozwój instytucjonalny NGO – doradztwo, księgowość, szkolenia.

Współpraca i koordynacja działań

- Powołanie forum dialogu obywatelskiego – regularnych spotkań przedstawicieli samorządu i organizacji społecznych.
- Organizacja corocznych konferencji lub konwentów organizacji pozarządowych z terenu gminy.
- Wspieranie tworzenia partnerstw projektowych i działań międzysektorowych (np. NGO–szkoły–samorząd).

Rozwój wolontariatu i integracja społeczna

- Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu koordynującego działania na rzecz społeczności.
- Zachęcanie do tworzenia programów wolontariatu szkolnego, młodzieżowego, sąsiedzkiego i senioralnego.
- Organizacja wydarzeń integrujących społeczność wokół wspólnych celów: lokalnych świąt, akcji charytatywnych, działań ekologicznych.

Ocena i priorytetowość zadań – podsumowanie

Obszary wymagające priorytetowego rozwoju

W opinii mieszkańców Gminy Wieliszew najważniejszym obszarem wymagającym rozwoju jest promocja i ochrona zdrowia – wskazana przez 49,66% respondentów. Kolejne miejsca zajęły:

- Wspieranie rodziny – 39,60%,
- Wspieranie osób z niepełnosprawnością – 37,58%,
- Pobudzanie aktywności obywatelskiej – 31,54%,
- Edukacja publiczna – 28,19%.

Pozostałe obszary, takie jak ochrona środowiska, pomoc społeczna, turystyka, przeciwdziałanie bezrobociu, mieszkalnictwo czy system pieczy zastępczej, uzyskały niższe poparcie, jednak również zostały wskazane jako istotne. Tylko marginalna część mieszkańców (2,68%) nie miała zdania w tym zakresie.

Poziom zadowolenia z warunków życia

Najwyższy poziom zadowolenia mieszkańców dotyczył działalności bibliotek (53,69% ocen pozytywnych) oraz wydarzeń kulturalnych (51,01%). Pozytywnie oceniano również koncerty (43,63%) oraz warunki mieszkaniowe (46,98%). Najniższe noty otrzymały:

- Dostępność specjalistów opieki zdrowotnej – 66,44% ocen negatywnych,
- Oferta edukacyjna szkół – 58,39% ocen negatywnych,
- Dostępność żłobków i przedszkoli – 51,68% ocen negatywnych,
- Stan infrastruktury dla osób starszych i z niepełnosprawnościami – 56,37% ocen negatywnych,
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży – 48% ocen negatywnych.

W obszarach dotyczących pomocy społecznej (wsparcie dla osób uzależnionych, ofiar przemocy, osób w trudnej sytuacji materialnej) dominował brak jednoznacznych opinii, co może wskazywać na niską dostępność lub rozpoznawalność tych usług.

Kluczowe problemy społeczne identyfikowane przez mieszkańców

Respondenci wskazali następujące problemy jako szczególnie istotne:

- Dostępność i jakość edukacji – 43,62%,
- Wykluczenie komunikacyjne – 35,57%,
- Ograniczony dostęp do ochrony zdrowia – 31,54%,
- Alkoholizm – 18,79%,
- Problemy osób starszych – 18,12%,
- Bezradność wychowawcza – 17,45%,
- Niezaradność życiowa i brak aktywności obywatelskiej – po 13,42%.

Zauważono również trudną sytuację osób z niepełnosprawnościami, osób bezrobotnych oraz rodzin w trudnej sytuacji materialnej. Wśród problemów lokalnych pojawiły się też konkretne braki infrastrukturalne: brak kanalizacji, oświetlenia, asfaltu oraz obawy związane z chaotyczną urbanizacją.

Wnioski z perspektywy instytucji pomocowych

Przedstawiciele instytucji wskazali na:

- Niedostateczną dostępność do specjalistycznego wsparcia (psychologicznego, psychiatrycznego, logopedycznego i prawnego),
- Narastające problemy uzależnień i zdrowia psychicznego – zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- Braki w ofercie opieki środowiskowej, wytechnieniowej, asystenckiej i instytucjonalnej,
- Przeciążenie pracowników socjalnych oraz niedostateczną koordynację działań międzyinstytucjonalnych,
- Potrzebę tworzenia lokalnych zespołów interdyscyplinarnych oraz systemu szybkiego reagowania.

Rekomendacje

Promocja zdrowia i dostęp do specjalistów

- Rozszerzenie dostępności specjalistycznej opieki psychologicznej, psychiatrycznej

i logopedycznej – szczególnie dla dzieci, młodzieży i osób starszych.

- Uruchomienie mobilnych punktów wsparcia w mniejszych miejscowościach.
- Stworzenie systemu szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych (psychiatrycznych, przemocowych).

Edukacja i przeciwdziałanie wykluczeniu

- Poprawa oferty edukacyjnej szkół – w tym dostępność korepetycji, opieki psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęć pozalekcyjnych.
- Rozwój oferty żłobków i przedszkoli w zakresie ilościowym i jakościowym.
- Programy edukacyjne i profilaktyczne skierowane do rodziców, opiekunów i młodzieży.

Rozwój usług społecznych i wsparcia środowiskowego

- Tworzenie placówek dziennego wsparcia (świetlice, kluby seniora, punkty opieki wytchnieniowej).
- Rozwój usług asystenta osoby z niepełnosprawnością i wsparcia domowego.
- Integracja działań instytucji pomocowych i tworzenie interdyscyplinarnych zespołów wsparcia.

Przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu

- Inwestycje w transport lokalny i komunikację zbiorową łączącą mniejsze miejscowości z centrami usług.
- Uwzględnianie potrzeb transportowych osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Animowanie aktywności obywatelskiej i integracji społecznej

- Mikrogranty dla inicjatyw oddolnych i sąsiedzkich (wolontariat, kampanie społeczne, integracja międzypokoleniowa).
- Edukacja obywatelska w szkołach i działania wspierające samopomoc społeczną.
- Stworzenie systemu wsparcia dla lokalnych liderów i organizacji społecznych.

Rozwój i koordynacja lokalnej polityki społecznej

- Zwiększenie liczby pracowników socjalnych i poprawa warunków ich pracy.
- Lepsze rozpoznanie i promocja usług pomocy społecznej.

- Stworzenie wspólnej platformy współpracy między jednostkami samorządowymi, CUS, organizacjami pozarządowymi i placówkami oświaty.

Działania te powinny być realizowane w oparciu o zasady współpracy sektorowej, partycypacji społecznej oraz długofalowego planowania strategicznego, a także z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań demograficznych, ekonomicznych i kulturowych.

6. KWESTIONARIUSZE

DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – MIESZKAŃCY

Szanowni Państwo! W związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych zwracamy się z uprzejmą prośbą do mieszkańców o wypełnienie ankiety. Informacje uzyskane dzięki Państwa odpowiedziom posłużą do opracowania diagnozy potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi, ważne, aby były szczerze. Ankieta jest anonimowa. Wszystkie informacje będą analizowane wyłącznie statystycznie.

Proszę zakreślić właściwą zdaniem Państwa odpowiedź (jedną lub kilka zgodnie z instrukcją) do każdego z pytań.

1. W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony/a z poniższych warunków życia w Gminie Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie.

	Bardzo zadowolony/a	Zadowolony/a	Niezdecydowany/a	Niezadowolony/a	Bardzo niezadowolony/a
oferta pomocy dla osób uzależnionych					
oferta wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy					
pomoc dla osób zmagających się z trudną sytuacją materialną					
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym					
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego					
warunki mieszkaniowe					
wsparcie osób z niepełnosprawnością					
wsparcie dla osób starszych					
stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych (np. kwestia barier architektonicznych)					
sytuacja na lokalnym rynku pracy					
bezpieczeństwo publiczne					
dostępność żłobków i przedszkoli					
oferta edukacyjna szkół					
dostęp do specjalistów opieki zdrowotnej					
wydarzenia kulturalne					
koncerty					
wystawy					
biblioteka					
oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży					
organizacja czasu wolnego					

2. Jakie problemy uważa Pan/i za najważniejsze w Gminie Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

a) bezrobocie	ł) narkomania
b) ubóstwo, zła sytuacja finansowa rodzin	m) wielodzietność
c) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	n) bezdomność
d) niezaradność życiowa	ń) samotne wychowywanie dzieci
e) długotrwała lub ciężka choroba	o) przemoc domowa
f) niepełnosprawność	p) dostęp do ochrony zdrowia
g) alkoholizm	q) jakość oferty spędzania wolnego czasu
h) złe warunki mieszkaniowe	r) przestępczość
i) problemy osób starszych	s) zanieczyszczenie środowiska
j) dostęp i jakość edukacji	t) brak aktywności obywatelskiej
k) wykluczenie komunikacyjne	u) nie mam zdania
l) migracja osób młodych	w) inne, jakie?.....

3. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania rodzin na terenie Gminy Wieliszew?

- a) pomoc specjalistyczna (np. psycholog, pedagog, logopeda itp.)
- b) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- c) poradnictwo specjalistyczne (np. prawne)
- d) profilaktyka uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży
- e) organizowanie warsztatów/zajęć rozwijających zainteresowania
- f) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi
- g) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży
- h) rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy
- i) organizowanie wydarzeń/imprez sprzyjających integracji rodzin
- j) rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców
- k) profilaktyka uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych
- l) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze
- ł) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych
- m) prowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc
- n) wsparcie asystenta rodziny
- o) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy domowej

- p) prowadzenie kampanii społecznych/edukacji społecznej
- r) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób uzależnionych oraz dorosłych członków rodziny osoby uzależnionej
- s) nie mam zdania
- t) inne, jakie?.....

4. Czy byłby/aby Pan/i zainteresowany/a skorzystaniem, z któryś z wymienionych poniżej usług społecznych skierowanych do rodzin?

- a) Klub Rodzica (prelekcje ze specjalistami, animator dla dzieci, pedagog podwórkowy)
- b) Klub Seniora
- c) terapia dla dzieci/młodzieży
- d) mediacje rodzinne
- e) terapia dla par/małżeństw
- f) szkoła rodzenia
- g) mieszkania wspomagane
- h) placówka wsparcia dziennego tj. świetlica środowiskowa
- i) Centrum wsparcia rodziny
- j) nie byłbym/abym zainteresowany/a skorzystaniem z powyższych usług
- k) nie mam zdania
- l) inne, jakie?.....

5. W Pana/i opinii jakich specjalistów najbardziej brakuje w Gminie Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) terapeuta ds. uzależnień
- b) psycholog
- c) psychiatra
- d) prawnik
- e) doradca ds. finansowych
- f) asystent rodziny
- g) asystent osoby z niepełnosprawnością
- h) pedagog szkolny
- i) logopeda
- j) neurolog
- k) dermatolog
- l) dietetyk

- l) mediator rodzinny
- m) animator kultury
- n) doradca zawodowy dla młodzieży
- o) doradca zawodowy dla dorosłych, pośrednik pracy
- p) organizator społeczności lokalnej
- r) inne, jakie?.....

6. Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Wieliszew są Panu/i znane, a z których usług Pan/i korzystał/a?

	znam	korzystam lub korzystałem/am ze wsparcia	nie znam i nie korzystałem/am ze wsparcia
Centrum Usług Społecznych w Wieliszewie			
Gminna Komisja Rozwiązywana Problemów Alkoholowych			
Grupa Wsparcia AA			
Świetlice opiekuńczo-wychowawcze			
Świetlice socjoterapeutyczne			
Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka			
Ośrodek Zdrowia			
Stowarzyszenia			
Psycholog/Pedagog szkolny			
darmowa pomoc psychologiczna			
darmowa pomoc prawna			
darmowa pomoc terapeutyczna			

7. Czy na terenie Gminy Wieliszew jest potrzeba poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia)?

- a) tak
- b) nie
- c) nie mam zdania

8. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej/psychiatrycznej czy terapeutycznej na terenie Gminy Wieliszew. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie jedną odpowiedź. Proszę posłużyć się sześciopunktową skalą, na której 0 oznacza „nie wiem”, 1 - „bardzo zły”, 2 - „zły”, 3 - „średni”, 4 - „dobry”, 5 - „bardzo dobry”.

	1	2	3	4	5
opieka psychologiczna					
opieka psychiatryczna					
opieka terapeutyczna					

9. Jakie są Pana/i zdaniem najczęstsze problemy dzieci i młodzieży w Gminie Wieliszew?

- a) problemy z nauką
- b) demoralizacja i przestępczość
- c) używanie substancji psychoaktywnych

- d) izolacja społeczna
- e) problemy natury behawioralnej (zaburzenia odżywiania, nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych itp.)
- f) zaburzenia psychiczne (np. depresja, nerwice, samookaleczanie, samobójstwa itp.)
- g) przemoc rówieśnicza
- h) brak oferty zajęć dodatkowych (zajęcia muzyczne, plastyczne, taneczne itd.)
- i) brak wsparcia rodziców/opiekunów
- j) inne, jakie?.....
- k) trudno powiedzieć
- l) nie dostrzegam problemów występujących wśród dzieci i młodzieży z Gminy Wieliszew

10. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty usług społecznych dla młodzieży z terenu Gminy Wieliszew?

- a) sportowe zajęcia pozalekcyjne
- b) muzyczne zajęcia pozalekcyjne
- c) plastyczne zajęcia pozalekcyjne
- d) teatralne zajęcia pozalekcyjne
- e) językowe zajęcia pozalekcyjne
- f) organizacja obozów/kolonii/półkolonii
- g) usługi psychologiczne/terapeutyczne
- h) korepetycje
- i) usługi dietetyka
- j) inne, jakie?.....
- k) trudno powiedzieć
- l) nie dostrzegam potrzeby poszerzenia oferty usług społecznych dla młodzieży z terenu Gminy Wieliszew

11. W jakich obszarach widzi Pan/i potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnością i osób starszych? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) zapewnienie rehabilitacji
- b) zapewnianie całodobowej opieki
- c) pomoc w czynnościach domowych, zapewnianie towarzystwa (wolontariat/usługi sąsiedzkie)
- d) prowadzenie usług opiekuńczych
- e) doraźne wsparcie usługowe (poza zapewnionymi ustawowo), np. drobne naprawy, zakupy
- f) specjalistyczna pomoc (psycholog, psychiatra, itp.)
- g) organizowanie dowozu/transportu dla osób z niepełnosprawnością

- h) prowadzenie placówek wsparcia dziennego
- i) organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego
- j) organizowanie kursów, warsztatów, zajęć podnoszących wiedzę, rozwijających zainteresowania
- k) rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy
- l) organizowanie wydarzeń/imprez integracyjnych
- ł) organizowanie szkoleń dla opiekunów faktycznych
- m) organizowanie kampanii społecznych podnoszących świadomość w zakresie potrzeb i problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnością
- n) wspieranie działalności/inicjowanie powstawania nowych organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych
- ń) organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych
- o) catering - posiłki dla seniorów i osób potrzebujących
- p) wolontariat
- r) nie mam zdania
- s) inne, jakie?.....
- t) żadne z powyższych

12. Które z poniższych usług społecznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością uważa Pan/i za potrzebne do prowadzenia/realizowania na terenie Gminy Wieliszew? Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) zapewnienie transportu dla osób starszych (taksówka dla seniora)
- b) usługi porządkowe (mycie okien, porządkowanie nagrobków, usługa pralnicza)
- c) pomoc przy naprawie rzeczy codziennego użytku
- d) wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego
- e) usługi pielęgnacyjne
- f) szkolenia dla opiekunów faktycznych
- g) szkolenia z zakresu pierwszej pomocy
- h) nie mam zdania
- i) inne, jakie?.....
- j) żadne z powyższych

13. Jak ocenia Pani/Pan TURYSTYKĘ I REKREACJĘ Gminy Wieliszew? Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pole poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę - skorzystaj z legendy poniżej.

Legenda:

5 – oceniam bardzo dobrze,

4 – oceniam dobrze,

3 – oceniam ani dobrze, ani źle,

2 – oceniam źle,

1 – oceniam bardzo źle,

0 – nie dotyczy, nie mam zdania.

	0	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Ofertę sportowo-rekreacyjną w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
Długość tras rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						

14. Proszę ocenić obecny poziom dostępności do niżej wymienionych form aktywności na terenie Gminy Wieliszew. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie 1 odpowiedź. Proszę posłużyć się sześciopunktową skalą,

na której 0 oznacza „nie wiem”, 1 - „bardzo zły”, 2 – „zły”, 3 - „średni”, 4 - „dobry”, 5 - „bardzo dobry”.

	1	2	3	4	5
aktywność kulturalna (zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne, wernisaże, kluby czytelników, itp.)					
aktywność sportowa (kluby sportowe, zajęcia sportowe, turnieje, sekcje sportowe, itp.)					
aktywność rekreacyjna (basen, place zabaw, parki, siłownie zewnętrzne, itp.)					

15. Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy Wieliszew jest potrzeba poszerzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego (np. zajęcia edukacyjne, pikniki, wydarzenia, małe akcje wiejskie/miejskie)?

a) tak

b) nie

c) trudno powiedzieć

16. Czy zdarzyło się Panu/i w ciągu ostatniego roku uczestniczyć w poniższych aktywnościach?

a) zaangażowanie w działalność organizacji pozarządowej

b) wolontariat

c) pomoc sąsiadka

d) pomoc osobie potrzebującej

e) zainicjowanie pomysłu na zmianę sytuacji w lokalnym otoczeniu

f) podpisanie petycji

g) organizacja lokalnego wydarzenia

- h) uczestnictwo w lokalnym wydarzeniu
- i) uczestnictwo w spotkaniu lokalnej społeczności
- j) nie uczestniczyłem/am w wymienionych aktywnościach w ciągu ostatniego roku

17. Które działania w Pana/i opinii mogą w największym stopniu wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Wieliszew?
Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) stworzenie forum współpracy pomiędzy organizacjami społecznymi
- b) stworzenie forum współpracy między organizacjami społecznymi a samorządem
- c) wsparcie w promocji inicjatyw społecznych
- d) wsparcie finansowe organizacji i ruchów społecznych
- e) zlecanie zadań publicznych organizacjom społecznym
- f) szkolenia dla członków organizacji społecznych
- g) wsparcie doradcze dla organizacji i ruchów społecznych
- h) edukacja dzieci i młodzieży w zakresie aktywności społecznej

18. Które z niżej wymienionych obszarów w zakresie usług społecznych powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane na terenie Gminy Wieliszew?

Prosimy o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

- a) wspierania osób z niepełnosprawnością
- b) wspierania rodziny
- c) promocji i ochrony zdrowia
- d) pobudzania aktywności obywatelskiej
- e) przeciwdziałania bezrobociu
- f) turystyki
- g) ochrony środowiska
- h) kultury
- i) pomocy społecznej
- j) polityki prorodzinnej
- k) edukacji publicznej
- l) mieszkalnictwa
- ł) systemu pieczy zastępczej
- m) reintegracji zawodowej i społecznej
- n) nie mam zdania

na terenie Gminy Wieliszew - formularz wywiadu

Szanowni Państwo!

W związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Wieliszew w zakresie usług społecznych zwracamy się z uprzejmą prośbą do osób związanych z organizacją usług społecznych (pracownicy administracji samorządowej, jednostek jej podległych i innych podmiotów oferujących usługi społeczne, np. organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne i inne przedsiębiorstwa społeczne itp.), liderzy społeczności lokalnej o wypełnienie ankiety.

Informacje uzyskane dzięki Państwa odpowiedziom posłużą do opracowania diagnozy potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi, ważne, aby były szczere. Ankieta jest anonimowa. Wszystkie informacje będą analizowane wyłącznie statystycznie.

Proszę zakreślić właściwą zdaniem Państwa odpowiedź (jedną lub kilka zgodnie z instrukcją) do każdego z pytań.

Najważniejsze problemy społeczne

1. Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?
2. Jakie grupy społeczne Państwa zdaniem są w szczególności narażone na wykluczenie?
3. Jak oceniają Państwo skalę przemocy domowej w gminie? Jakie są jej przyczyny?
4. Jaka jest w Państwa ocenie skala alkoholizmu i innych uzależnień? Jakie są przyczyny tego problemu?
5. Jakiej części rodzin w gminie w Państwa opinii dotyka problem ubóstwa? Jakie są jego główne przyczyny?

Identyfikacja potrzeb mieszkańców

6. W jaki sposób widzieliby Państwo możliwość poradzenia sobie ze zidentyfikowanymi problemami społecznymi?
7. Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie? Jakie potrzeby zgłaszają Państwu mieszkańcy w zakresie wsparcia ze strony instytucji publicznych?
8. Kto aktualnie według Państwa wiedzy zaspokaja te potrzeby, a kto mógłby się tym zająć?

Doświadczenie współpracy z CUS w Wieliszewie

9. Czy Państwa instytucje współpracują z CUS w Wieliszewie?
10. W jakim zakresie współpracują Państwo z CUS w Wieliszewie, na jakich polach?
11. Jak oceniają Państwo tę współpracę? Co można poprawić?

Możliwości współpracy w zakresie wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej

12. Jakie widziacie Państwo możliwości rozszerzenia współpracy z CUS w Wieliszewie?
13. Jakie działania realizowane wspólnie z CUS w Wieliszewie lub innymi podmiotami mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby wspólnoty samorządowej?

Metryczka

Miejsce Pana/i zatrudnienia: